

ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน
ในเขตอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

PROBLEMS AND GUIDELINES FOR SEX EDUCATIONAL LEARNING
MANAGEMENT OF SCHOOLS LOCATED IN NONDINDAENG
DISTRICT, BURIRAM PROVINCE

วิทยานิพนธ์

ของ

ช่วงมณี จงเพียร

เลขทะเบียนหนังสือ.....	178360
Bib - Id.....	54510
Barcode.....	1000106613
เลขเรียกหนังสือ.....	กท 613.907 252678
	2551

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

กรกฎาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ชื่อเรื่อง	ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนในเขต อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์	
ผู้วิจัย	นางสาวช่วงมณี จงเพียร	
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ	ประธานกรรมการ กรรมการ
	ดร.สาธิต ผลเจริญ	กรรมการ
	ดร.สุรชัย ปิยานุกูล	กรรมการ
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาการบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีพ.ศ. 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ และ 2) ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-ม.3) ของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 505 คน โดยผู้บริหารและครูผู้สอนทำการศึกษาทั้งประชากร ส่วนนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนได้จากการสุ่มจากประชากรตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน แล้วทำการสุ่มแบบกระจายตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วนแล้วจึงสุ่มอย่างง่าย ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า และการประชุมกลุ่มย่อย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดงส่วนใหญ่มีการดำเนินงานจัดการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียนในต่าง ๆ คือ ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
 2. ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน คือ
 - 2.1 โรงเรียนสนับสนุนให้จัดกิจกรรมเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียน และสอดคล้องเนื้อหาเพศศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - 2.2 เนื้อหาการเรียนรู้เพศศึกษาไม่สอดคล้องเรื่องความรู้สึกรู้สึกคิด และทักษะการดำเนินชีวิต
 - 2.3 ครูขาดการเตรียมการก่อนจัดการเรียนรู้เพศศึกษาและครูมีวุฒิไม่ตรงกับวิชาที่สอน
- เพศศึกษา

- 2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาไม่เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน
- 2.5 สื่อที่มีลักษณะขู่ทางเพศทาง่ายมีเกลื่อนกลาดในสังคมปัจจุบัน
- 2.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษาไม่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ประจำวัน

3. แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ มีดังนี้

3.1 หลักสูตรการเรียนรู้เพศศึกษาควรจัดกิจกรรมเพศศึกษาเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตร โดยเฉพาะ ต้องจัดให้ตรงกับความต้องการของเด็ก ผู้ปกครอง โดยยึดพัฒนาการทางเพศของผู้เรียนเป็นหลัก

3.2 เนื้อหาการเรียนรู้เพศศึกษาควรประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 6 หน่วย คือ หน่วยพัฒนาการทางเพศ หน่วยสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล หน่วยทักษะส่วนบุคคล หน่วยพฤติกรรมทางเพศ หน่วยสุขภาพทางเพศ และหน่วยสังคมวัฒนธรรมทางเพศ

3.3 ครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาควรผ่านการฝึกอบรมการให้ความรู้เพศศึกษามาก่อน จะช่วยให้การสอนเพศศึกษามีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่มและวิธีการที่หลากหลาย

3.5 สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาควรนำมาใช้อย่างหลากหลาย และควรนำนักเรียนไปทัศนศึกษาผลของความประมาทในเรื่องเพศ เช่น ที่วัดพระบาทน้ำพุ

3.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษาควรวัดทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมให้ตรงกับการปฏิบัติจริงในชีวิตตามบริบทของสังคมในปัจจุบัน

3.7 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองคือ ควรแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมตามวัฒนธรรม ประเพณีที่ดำรงเพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่ผู้เรียน

3.8 กิจกรรมเสริมการเรียนรู้เพศศึกษาที่ควรจัดคือ กิจกรรมเข้าค่ายเรียนรู้เพศศึกษา กิจกรรมเข้าค่ายอบรมธรรมะเพื่อพัฒนาจิต ตั้งชมรมเพื่อนช่วยเพื่อน ตั้งคลินิกปรึกษาปัญหาเรื่องเพศให้กับเพื่อน ฯลฯ

TITLE Problems and Guidelines for Sex Educational Learning Management of Schools
 Located in Nondindang District, Buriram Province

AUTHOR Chuangmanee Chongpian

ADVISORS Assistant Professor Dr. Piyaporn Siripanumas Thesis advisor
 Dr. Satit Pholcharoen Co-advisor
 Dr. Surachai Piyanukool Co-advisor

DEGREE Master of Education Major Educational Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University YEAR 2008

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study state and problems and obstacles of sexual learning management in schools located in Nondindang District Buriram Province, and 2) to study guidelines for learning management in those schools. The samples of study were 505 school administrators, teachers, students, and parents of level 3 (M1-M3) of extended opportunity schools located in Nondindang District, Buriram Province. All administrators and teachers were population and samples of the study but the other samples were recruited by consulting Krejcie and Morgan's Table, stratified random sampling, and simple random sampling. The study was conducted in the 2nd semester of 2550 B.E. academic year. The research instrument included a rating scale questionnaire and a focus group interview. The collected data then was analyzed through percentage, mean, and standard deviation. The study found the following results.

1. The majority of schools conducted sexual learning. The majority of schools conducted sexual learning in the following areas: learning curriculum, contents, teachers, learning activities, media and learning innovations, and learning assessment and evaluation.
2. The problems of sexual learning management were below.
 - 2.1 The schools supported teaching sex education and integrated sex education into other related subjects
 - 2.2 Sexual learning was not inserted the contents about perspectives and life leading skills.
 - 2.3 The teachers lacked preparation before learning management and their field of study and skills were irrelevant to sex education.

2.4 Sexual learning activities in school were not matched with present society changes.

2.5 Sexual attractive media were easy to find anywhere.

2.6 Sexual education assessment and evaluation were not in accordance with leading their daily-life.

3. Guidelines for sexual learning management in schools located in Nondindang District, Buriram Province were below.

3.1 Sex study curriculum. Schools should set sex education as a subject and put into a specific curriculum. This subject must match with students and their parents' need based on learners' sexual development.

3.2 The sex education contents should comprise 6 units: sexual development, personal relationship, personal skills, sexual behaviors, sexual hygiene, and sexual socio-cultural.

3.3 The teachers who teach sexual education should be trained in sexual education teaching. This would help the teaching to be more effective.

3.4 The teachers should let students participate in activities management. The management should be done through group process, varieties of media and methods.

3.5 Media and learning media should be employed differently, and the schools should hold a study tour to some places such as Prabat Nampu Temple to study the results of sexual carelessness.

3.6 Sexual learning should be assessed and evaluated in three areas: knowledge, attitudes, and behaviors; and the assessment should be done accordingly to real life situation and current social context.

3.7 Fathers, mothers, and parents should behave properly to their unique cultures and traditions. This would be good models for students.

3.8 Schools should organize additional activities supporting sexual learning such as sexual learning camp, Dharma camp for mind development, establishing Friends Help Friends Club, and setting clinic for sexual guidance for peers.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอพระขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภาณุมาศ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.สาธิต ผลเจริญ และดร.สุรชัย ปิยานุกูล กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิวัฒน์ กัลยพฤกษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันทะเทียน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ แก่ผู้วิจัย ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้เอื้ออำนวยและประสานงานในการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคุณคุณนิกา สุทธิพันธ์ นักวิชาการสาธารณสุข 8 หัวหน้าฝ่ายป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ แพทย์หญิงภัทรี เลาคีเจริญ นายแพทย์ 8 ผู้อำนวยการโรงพยาบาลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ และนายสุเทพ ราชประโคน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านซับคะนิง ตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงและความครอบคลุมเนื้อหาของแบบสอบถาม

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนทุกโรงเรียนที่กรุณาให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนบุคคลและคณะบุคคลที่ไม่ได้กล่าวถึงซึ่งมีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแด่บิดามารดา บुरาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือเกื้อกูล ให้กำลังใจในการศึกษาแก่ผู้วิจัย

ช่วงมณี จงเพียร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความหมายของเพศศึกษา.....	8
วิวัฒนาการการสอนเพศศึกษา.....	10
สถานการณ์เพศศึกษาในสังคมไทย.....	11
แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา.....	14
พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	75
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	78
ความมุ่งหมายการวิจัย.....	78
ความสำคัญของการวิจัย.....	78
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	79
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผล.....	83
ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	100
ภาคผนวก ข แบบสอบถามปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์	105
ภาคผนวก ค คุณภาพของแบบสอบถาม	117
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	121

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียนที่เปิดสอนเพศศึกษา ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์.....	49
2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ เพศ วุฒิการศึกษา คิดเห็นต่อการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน และภาระงานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	56
3 จำนวนร้อยละของสภาพการดำเนินงานจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นรายด้าน.....	58
4 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นรายด้าน.....	59
5 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านหลักสูตรการเรียนรู้.....	60
6 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัญหาการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้.....	61
7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัญหาการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	62
8 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัญหาการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	63
9 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้...	64
10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้.....	65
11 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ แยกเป็นรายด้าน.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านหลักสูตรการเรียนรู้.....	67
13 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้.....	68
14 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	69
15 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษาของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	70
16 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษาของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้.....	71
17 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	72
18 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง.....	73
19 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้.....	74

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศบรรลุผลตามเป้าหมาย หากทรัพยากรมนุษย์ไม่ได้รับการพัฒนาแล้ว ย่อมเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาความเจริญของประเทศ วิธีพัฒนามนุษย์ที่ดีที่สุดก็คือการให้การศึกษา บ้านเมืองใดจัดให้พลเมืองได้รับการศึกษาครบถ้วนพอเหมาะทุกด้าน บ้านเมืองนั้นจะมีความเจริญมั่นคงและสามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าได้โดยตลอด พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2545) มาตรา 6 กล่าวถึงหลักการของการจัดการศึกษาว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ (2547 : 6) ระบุว่าจัดการศึกษาเพื่อทำให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าเยาวชนคือทรัพยากรบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต เยาวชนคือบุคคล ที่มีอายุระหว่าง 15- 20 ปี เป็นวัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นช่วงต่อระหว่างความเป็นเด็กและเป็นผู้ใหญ่ เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ถ้าผู้ใดดำเนินชีวิตผ่านพ้นช่วงนี้ได้ราบรื่น ก็จะสามารถเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ได้ดี มีความสามารถจัดการชีวิตด้วยผู้ใหญ่ได้อย่างเหมาะสม ตรงข้ามหากไม่สามารถจัดการชีวิตในวัยนี้ได้ อย่างเหมาะสมแล้ว ชีวิตในอนาคตจะประสบกับปัญหาอย่างมาก เนื่องจากวัยนี้เป็นวัยที่มนุษย์มีความสับสนทางจิตใจมากกว่าวัยอื่น ๆ ดังที่ พรสุข หุ่นรันตร์ และคนอื่น ๆ (2546 : 3) กล่าวว่า “วัยรุ่น” เป็นวัยที่มีความสำคัญมากในชีวิตมนุษย์ เนื่องจากวัยนี้เป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านการเจริญเติบโตและพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา รวมถึงพัฒนาการทางเพศ ซึ่งมีผลสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของวัยรุ่นด้วย นอกจากนี้ กิตติ ปรมัตผล และปรีชา ไวยโกศา (2548 : 73) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจของวัยรุ่นต่างไปจากวัยเด็กทั่วไป คืออยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองสิ่งต่าง ๆ สนใจในเพศตรงข้าม พยายามปรับตัวเพื่อดึงดูดเพศตรงกันข้าม เหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องธรรมชาติของวัยรุ่นทั้งสิ้น

สภาพในสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ รวมทั้งอิทธิพลของสื่อ สังคม และสิ่งแวดล้อมรอบตัว สิ่งเหล่านี้นับเป็นปัจจัยที่กระตุ้นอารมณ์ และก่อให้เกิดความต้องการทางเพศเช่น หนังสือ ภาพยนตร์ ซีดีรอม อินเทอร์เน็ต ฯลฯ ที่ปลุกเร้าอารมณ์ ประกอบกับความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ทำให้วิถีการอบรมเลี้ยงดูวัยรุ่นเปลี่ยนไป ให้อิทธิพลมากส่งผลให้วัยรุ่นมีอิสระมาก ในการรับสื่อ มีเสรีภาพในการแสดงออกอย่างมากมาย การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ แม้จะทำให้วัยรุ่นสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างหลากหลายแล้ว แต่ในทางกลับกันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้วัยรุ่นยุคใหม่ขาดระเบียบวินัย มีความอดทนต่อกฎกติกาของสังคมน้อยลง ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในสังคมไทย ปัญหาสังคมที่สำคัญประการหนึ่งคือปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่นการมีค่านิยมทางเพศไม่เหมาะสม การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เด็กและเยาวชนเติบโตในสภาพแวดล้อมของสื่อช่วยทางเพศทำให้เกิดปัญหาการถูกล่วงลวงไปมีพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องเพศ การมีเพศสัมพันธ์ที่ขาดความรู้และความรับผิดชอบมักนำไปสู่การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนาและการทำแท้ง เช่นกรณีที่นักเรียนแท้งลูกหน้าเสาธง (“นักเรียนแท้งลูกหน้าเสาธง,” 2550 : 1) เป็นข่าวครึกโครมตามสื่อต่าง ๆ ว่านักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แท้งลูกขณะเข้าแถวเคารพธงชาติในวันเปิดเรียนวันแรกประจำปีการศึกษา 2550 หรือการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ จากผลการสำรวจและการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อ เอช ไอ วี (Human Immuno Deficiency Virus) กลุ่มนักเรียนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2544 (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. 2545 : ไม่มีเลขหน้า) พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีพฤติกรรม ทางเพศที่น่าเป็นห่วงทั้งเพศชายและเพศหญิง เห็นได้จากพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องเพศ กลุ่มนักเรียนชายนิยมคู่วิดีโอ หรือภาพยนตร์ที่ปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศและคุณภาพปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศในคอมพิวเตอร์ ถึงร้อยละ 69.5 และ 56.0 และกลุ่มนักเรียนหญิงร้อยละ 34.7 และ 17.4 ตามลำดับ และมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุต่ำกว่า 15 ปี ร้อยละ 10 ซึ่งตรงกับผลสำรวจกลุ่มเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก อายุ 13-14 ปี ร้อยละ 7.3 (ธวัช สุนทรอาจารย์.2548 : 1) และในจังหวัดบุรีรัมย์ สุมล พัฒนาวิศิษฐ์ และคนอื่น ๆ (2548 : บทคัดย่อ) ก็พบว่านักเรียนหญิงมีประวัติการเคยมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นทุกระดับชั้น เหล่านี้เป็นต้น

จากพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เพราะจากผลการสำรวจและงานวิจัยหลาย ๆ ชิ้นพบข้อมูลที่สอดคล้องตรงกันว่า ปัจจุบันนี้เด็กไทยมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย คือ 13 - 16 ปี จากเดิมมีอายุไม่ต่ำกว่า 16 ปี ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นอันตรายอย่างมากสำหรับเด็ก เพราะการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรนำมาซึ่งปัญหาการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์และการทำแท้งได้จากข้อมูลของโรงพยาบาลราชวิถีเพียงแห่งเดียวพบว่า ในปี 2546 มีผู้มาทำคลอดที่โรงพยาบาล

เป็นจำนวน 9,000 คน ในจำนวนนี้เป็นวัยรุ่นอายุ 12-18 ปี จำนวน 900 ราย และเด็กอายุ 12 ปี จำนวน 20 ราย (เกษร สิทธีหิวั. 2550) และยังพบว่าวัยรุ่นไทยทำแท้ง 16 ครั้ง ต่อการท้อง 1,000 ครั้ง (ธัญญา ใจดี. 2548 : 6) นอกจากนี้ยังมีปัญหาแพร่กระจายของโรคเอดส์ ซึ่ง อมรวิรัช นาคทรพรพ (2547 : 12) กล่าวว่าวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่ติดเอดส์มากที่สุด และเป็นกลุ่มที่ติดเชื้อเอดส์รายใหม่มากขึ้น ปัญหาเหล่านี้ยังส่งผลให้นักเรียนออกจากโรงเรียนกลางคันเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ผลจากการสำรวจนักเรียนที่ออกกลางคันในปีการศึกษา 2549 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3 พบว่านักเรียนที่ออกกลางคันหรือมีแนวโน้มที่จะออกกลางคัน 934 คน จากนักเรียนทั้งหมด 75,303 คน คิดเป็น ร้อยละ 1.24 ของนักเรียนทั้งหมด และสาเหตุหนึ่งของการออกจากโรงเรียนกลางคันของนักเรียนก็คือการมีเพศสัมพันธ์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา. 2549.) ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทยที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

จากปัญหาที่กล่าวมาพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตวัยรุ่นในอนาคต การป้องกันปัญหาเหล่านี้ทำได้โดยจัดการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเหมาะสม เกิดเจตคติที่ดี มีความรู้สึกนึกคิด มีความยับยั้งชั่งใจ ปฏิบัติตนได้ถูกต้องในเรื่องเพศนับเป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้แก้ปัญหาเรื่องเพศได้ ดังที่ พรสุข หุ่นนิรันดร์ และคนอื่น ๆ (2547 : 30) กล่าวว่า การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียนเป็นเรื่องจำเป็น เพราะเพศศึกษาจะช่วยให้เด็กรู้จักตนเองช่วยเตรียมความพร้อม การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายและจิตใจให้เกิดความมั่นใจและภาคภูมิใจ รู้จักรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง และเพศศึกษาเป็นการช่วยเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเผชิญปัญหาชีวิตในการครองเรือน เรื่องสุขภาพส่วนตัว รวมไปถึงเรื่องที่ซับซ้อนของร่างกายและจิตใจ อารมณ์ สังคม และปัญหาด้านศีลธรรม การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างเพียงพอ นั้นจะสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนในด้านการเจริญเติบโต ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีงาม การปรับปรุงตัวที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต และยังป้องกันไม่ให้นักเรียนไปศึกษาหาความรู้เรื่องเพศจากแหล่งความรู้ที่ไม่ถูกต้องอีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต (2546 : 1) ที่กล่าวถึงการให้ความรู้เรื่องเพศอย่างถูกต้องว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเพศ เด็กชายเริ่มแตกเนื้อหนุ่ม เด็กหญิงเริ่มเป็นสาวแรกรุ่นที่แสวงหาเอกลักษณ์และปรับบทบาททางเพศของตนเอง ความเชื่อและค่านิยมทางเพศของสังคมจึงมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นอย่างมาก นอกจากนี้วัยรุ่นยังเป็นวัยที่อยากรู้ อยากลองสิ่งแปลกใหม่โดยเฉพาะเรื่องเพศซึ่งความอยากรู้อยากลองนี้อาจกระตุ้นให้วัยรุ่นประสบปัญหาพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสมได้ หากขาดทักษะในการคาดการณ์ และมีการตัดสินใจที่ไม่ถูกต้อง

ฉะนั้นการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่เด็กนักเรียนจึงเป็นการป้องกันทางหนึ่งที่ทำให้ นักเรียนสามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปประกอบในการตัดสินใจ นำไปสู่การป้องกันตนเองหรือ เผยแพร่ความรู้สู่บุคคลอื่นในชุมชน สังคมรอบ ๆ ตัวของนักเรียนได้เหมาะสมจนสามารถดำรงชีวิต ของตนเองได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ นิกร คุศลิติน (2549 : 27) กล่าวถึงงานวิจัยของ องค์การสหประชาชาติพบว่า การสเชื้อเอดส์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และการทำแท้งลดลง ประกอบกับการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาในระบบโรงเรียน ปัจจุบันนี้พบปัญหาอย่างมาก ถึงแม้ว่านักเรียนจะมีโอกาสเรียนรู้เนื้อหาสาระเกี่ยวกับเพศศึกษา แต่รูปแบบการสอนก็จะเน้นทางด้านทฤษฎีเป็นหลัก เน้นการบรรยายเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ไม่สนองต่อความสนใจ และความอยากรู้ อยากเห็นของนักเรียนวัยรุ่น หลักสูตรเพศศึกษาเนื้อหาส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับ บุคลิกภาพ การเจริญเติบโตหรือพัฒนาการต่างๆ เท่านั้น และการจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง และไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่งผลให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจไม่ต่อเนื่อง และจากปัญหาของการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา น่าจะมีวิธีการหรือแนวทางจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้น มีเจตคติที่ดีนำไปสู่การปฏิบัติจนสามารถแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้น ในชีวิตประจำวันได้ พรเพ็ญ สุวรรณเดชา สุนิสา สิริวิพันธ์ และวิมล ภครธีรเชียร (2546 : 52) ได้ ทำการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายในจังหวัดปัตตานี พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดปัตตานีมี ความเห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนเป็นรูปแบบที่ให้ ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียนมากที่สุด รองลงมาที่ใกล้เคียงกันคือการจัดค่ายอบรมความรู้เรื่องเพศศึกษา ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนในห้องเรียน หรือการจัดค่ายอบรม ลักษณะการให้ความรู้ที่คล้ายคลึงกันกล่าวคือครูหรือ วิทยากรและนักเรียนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน หากครูหรือวิทยากรเตรียมความพร้อมใน การให้ความรู้แก่นักเรียน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนช่วยให้กิจกรรมการเรียนรู้หรือการอบรม บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายได้ การใช้สื่อที่ทันสมัยยังมีน้อย ทั้งครูและนักเรียนต่างมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนควรมีเนื้อหาสาระที่สำคัญและเทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และ ประสบการณ์ให้แก่เด็กนักเรียน การจัดการเรียนรู้เพศศึกษานั้นควรคำนึงถึงเทคนิควิธีการให้มาก พอกับเนื้อหา เนื่องจากคนที่คนเรามีความรู้แล้ว ยังไม่นำเอาความรู้ที่มีไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์นั้น แสดงว่าบุคคลนั้นยังขาดองค์ประกอบอื่น ๆ นอกเหนือไปจากความรู้ องค์ประกอบที่สำคัญที่กระตุ้น ให้คนเรานำความรู้ไปปฏิบัติอย่างได้ผลนั้น ได้แก่ ความเลื่อมใสศรัทธา ค่านิยม ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ หรือที่เรียกรวมว่า เจตคติ (Attitude) (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2539 : 17) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้เรียน ได้มาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสิ้น

ด้วยเหตุผลและแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาสุขศึกษา เป็นครูเครือข่าย การสอนเอดส์และเพศศึกษาของโรงเรียน และเป็นหัวหน้าฝ่ายแนะแนว รับผิดชอบระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ประสบปัญหานักเรียนมีค่านิยมไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ ก่อนวัยอันควร นักเรียนตั้งครภักโดยไม่พึงประสงค์ นักเรียนทำแท้ง และนักเรียนออกกลางคัน อยู่เป็นประจำทุกปี จึงสนใจศึกษาถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอ โนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อทำให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างถูกต้อง และเหมาะสมในรูปแบบต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน และเป็นแนวทางการให้ความรู้ ปลูกฝังเจตคติ และเสริมสร้างทักษะชีวิต ที่จำเป็นให้แก่แก่นักเรียน นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีต่อครอบครัวและต่อตนเองให้มี ทักษะชีวิตที่สมบูรณ์ปลอดภัยจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และสามารถดำรงตนอย่างมีความสุข เหมาะสมกับวัยในสังคม ได้ตลอดไปอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน และปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทราบถึงสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและได้แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
2. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ทั้งในระบบ และนอกระบบโรงเรียน วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของโรงเรียน ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ ที่ดี และมีทักษะในการดำเนินชีวิตทางเพศที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เรื่อง เพศศึกษาสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-ม.3) ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอ

โนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านหลักสูตรการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เพศศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยบุคคล 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน ครูผู้สอน จำนวน 30 คน นักเรียน จำนวน 618 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 581 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 1,236 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารและครูผู้สอน ทำการศึกษาทั้งประชากร คือผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 7 คน และครูผู้สอน จำนวน 30 คน ส่วนนักเรียนและผู้ปกครอง ได้จากการสุ่มจากประชากร กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (R.V. Krejcie & D.W. Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 234 คน และผู้ปกครอง จำนวน 234 คน แล้วทำการสุ่มแบบกระจายตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) แล้วจึงสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างกระจายไปตามโรงเรียนต่าง ๆ อย่างมีสัดส่วน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.2 ครูผู้สอน

3.1.3 นักเรียน

3.1.4 ผู้ปกครองนักเรียน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาสำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหา หมายถึง อุปสรรค ข้อขัดข้อง และข้อจำกัดต่างๆ ที่ทำให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ

2. แนวทางการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาในกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบคือ

หลักสูตรการเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้ ครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และกิจกรรมเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา

3. เพศศึกษา หมายถึง กระบวนการทางการศึกษาที่ศึกษาถึงเรื่องพัฒนาการทางเพศ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทักษะส่วนบุคคล พฤติกรรมทางเพศ สุขภาพทางเพศ และสังคม วัฒนธรรม

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว

5. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียน ในช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

6. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยและ รับผิดชอบนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

7. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่เรียนอยู่ช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2550

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจัดลำดับเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. ความหมายของเพศศึกษา
2. วิทยาการการสอนเพศศึกษา
3. สถานการณ์เพศศึกษาในสังคมไทย
4. แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
 - 4.1 หลักการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
 - 4.2 ความคาดหวังของการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
 - 4.3 วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 กับหลักสูตรเพศศึกษา
 - 4.4 หลักสูตรเพศศึกษา
 - 4.5 เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
 - 4.5.1 การจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 4.5.2 การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
5. พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความหมายของเพศศึกษา

เพศศึกษา (Sex Education) มีขอบข่ายกว้างขวางมากมีผู้ให้คำจำกัดความและความหมายในเรื่องเพศศึกษาไว้หลายทัศนะ ดังนี้

วันทนีส์ วาลิกะสิน และคนอื่น ๆ (2537 : 2) กล่าวว่า เพศศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ตั้งแต่

การเตรียมบุคคลแต่ละคนในการเรียนรู้ความจริงของชีวิต สามารถปรับตัวได้ตามขั้นตอนของชีวิต ได้อย่างไม่ลำบากและจะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญคือ การมีความรู้ มีทัศนคติ และมีพฤติกรรมที่ถูกต้องในเรื่องเพศ

สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร (2543 : 157-158) กล่าวว่า เพศศึกษา หมายถึง การให้การศึกษาเรื่องความรู้ทางเพศ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความเจริญเติบโต พัฒนาการ และบุคลิกภาพ รวมทั้งสุขปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ หรือความรู้สึกที่ดี ในเรื่องธรรมชาติทางเพศ พฤติกรรมระหว่างเพศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสุขภาพ สวัสดิภาพ และมนุษยสัมพันธ์ อันดีงามระหว่างกันทั้งด้านส่วนตัวและส่วนรวม

พรเพ็ญ สุวรรณเดชา, สุนิสา สิริวิพัทธ์ และวิมล ภัครธีรเชียร (2546 : 6) กล่าวว่า เพศศึกษา หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศในทุก ๆ ด้าน เพื่อช่วยให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสังคมไทย ตลอดไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2549 : 2) ให้คำจำกัดความว่า เพศศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศ (Sexuality) ที่ครอบคลุมพัฒนาการ ทางด้านร่างกาย จิตใจ การทำงานของสรีระ และการดูแลสุขอนามัย ทัศนคติ ค่านิยม สัมพันธภาพ พฤติกรรมทางเพศ เป็นกระบวนการ พัฒนาทั้ง ด้านความรู้ ความคิด ทัศนคติ อารมณ์ และทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคคล

สุวรรณา เรืองกาญจนเศรษฐ์ และสมร อริยานุชิตกุล (2550 : 6) ให้คำจำกัดความว่า “เพศศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นกรรมวิธีที่จะให้บุคคลได้เรียนรู้ธรรมชาติความเป็นจริงของชีวิตและสังคม เพื่อให้บุคคลมีความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่ถูกต้องในเรื่องเพศตลอดจนสามารถปรับตัวตามพัฒนาชีวิตได้อย่างเหมาะสม”

ปิยาภรณ์ สิริภาณุมาศ (ม.ป.ป. : 4) ให้ความหมายว่า เพศศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาทั้งในระบบ โรงเรียนและนอกโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นการเตรียมบุคคลในการเรียนรู้ความจริงของชีวิต สามารถปรับตัวได้ตามขั้นตอนของชีวิต ได้อย่างไม่ลำบาก และต้องประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญ คือมีความรู้ มีทัศนคติที่ดี และมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง

จากความหมายของเพศศึกษาที่ผู้รู้และนักวิชาการกล่าวไว้พอสรุปได้ว่า เพศศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย ที่ให้บุคคลได้เรียนรู้ธรรมชาติความเป็นจริง ของชีวิตและสังคม เพื่อให้บุคคลมีความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่ถูกต้อง ในเรื่องเพศ ตลอดจนสามารถปรับตัวตามพัฒนาการชีวิต ได้อย่างเหมาะสม

วิวัฒนาการการสอนเพศศึกษา

การศึกษาเรื่องเพศเริ่มต้นครั้งแรกเมื่อประมาณ 400 ปี ก่อนคริสตกาล มยุรี ภูงามทอง (2534 : 53) กล่าวว่าการศึกษาเรื่องเพศได้เริ่มต้นขึ้นครั้งแรก โดยฮิปโปเครติส (Hippocratis) นักปราชญ์ชาวกรีก ผู้ได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งการแพทย์ได้ทดลองฟักไข่ประมาณ 20 ฟอง แล้วตอกไข่ ออกดูวันละ 1 ฟอง เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตของไข่ในแต่ละวัน ซึ่งต่อมาอริสโตเติล (Aristotel) นักปราชญ์ชาวกรีกอีกผู้หนึ่งได้ศึกษาโดยวิธีเดียวกันนี้แต่ไม่ได้บันทึกรายละเอียดไว้ นอกจากนี้บอกรว่าภายหลังที่ได้ฟักไข่ไปประมาณ 3 วัน ก็จะเห็นหัวใจของลูกไก่เกิดขึ้นจากถุงของไข่แดง โดยไม่ทราบว่าการปฏิสนธิขึ้นได้อย่างไร จากนั้นนักวิทยาศาสตร์ รุ่นต่อ ๆ มา ก็ได้ทำการศึกษาเรื่องเพศ มาตลอดจนถึงโรเจอร์ เบคอน (Roger Bacon) นักบวชชาวอังกฤษ ซึ่งเป็นคนแรกที่ค้นพบอสุจิจากเพศชาย แต่ผลงานครั้งนั้นไม่ได้รับอนุญาตให้เผยแพร่ ดังนั้นจึงไม่มีใครทราบเรื่องแพร่หลายนัก ปลายศตวรรษที่ 20 สุชาติ โสมประยูร และวรรณี โสมประยูร (2543 : 43) กล่าวว่า ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) จิตแพทย์และนักจิตวิเคราะห์ชาวออสเตรียให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องเพศมาก เขามีทรรศนะว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งศึกษาและสร้างทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ การพัฒนาบุคลิกภาพ การพัฒนาทางเพศและทฤษฎีอื่น ๆ ไว้มากมาย นอกจากนี้ฟรอยด์แล้วยังมีบุคคลหนึ่งที่ได้ผลิตผลงานทางวิทยาศาสตร์ที่เด่นดังที่สุดเกี่ยวกับเพศในยุคศตวรรษที่ 20 คือคินซี (Alfred Kinsey) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางเพศวิทยา คนหนึ่งของอเมริกา เขาได้รายงานพฤติกรรมทางเพศของหญิงและชายชาวอเมริกัน ในปี ค.ศ. 1948 ผลงานของคินซีแตกต่าง จากผลงานของฟรอยด์ ตรงที่ฟรอยด์ศึกษาคนที่ป่วยโดยชักประวัติย้อนหลังไปในอดีต แล้วจึงตั้งเป็นทฤษฎีเพื่ออธิบายว่า พฤติกรรมที่ผิดปกติเกิดเพราะสาเหตุใด ส่วนของคินซีเป็นการให้ตอบแบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์เกี่ยวกับพฤติกรรมของคน ๆ นั้นอย่างตรงไปตรงมา และอีกสองท่านที่ควรกล่าวถึงคือ มาสเตอร์ (William Masters) และจอห์นสัน (Virginia Johnson) ซึ่งเป็นสูติ-นรีแพทย์ และนักสังคมสงเคราะห์ชาวอเมริกัน ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเพศจนได้รับการยกย่อง และกล่าวถึงในวงการศึกษารื่องเพศโดยตลอด ทำให้มนุษย์ได้เข้าใจเรื่องเพศตลอดจนวิธีการป้องกันและรักษาความบกพร่องทางเพศได้มากขึ้น

การศึกษาเรื่องเพศของสังคมไทยในอดีตนั้น จันทรวีภา คิลกัมพันธ์ (2543 : 4) กล่าวว่า การศึกษาเรื่องเพศในสังคมไทยมักเป็นการบอกเล่าให้รับรู้จาก พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง และเพื่อนฝูง เพราะคนไทยมีถือว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องต้องห้ามในสังคม ที่จะนำมาพูดคุยหรือสั่งสอนกันอย่างเปิดเผยมิได้ จึงแปลงออกมาในรูปของการอบรมสั่งสอนในด้านศีลธรรม จรรยา วัตรจึงเป็นแหล่งของความรู้ทางเพศที่สำคัญ ดังเห็นได้จากคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่ให้พุทธศาสนิกชน

ขีดลัทธิธรรมะในศีลข้อ 3 ที่ว่า ไม่ประพฤตินอกกามกับบุตร ภรรยาหรือสามีของผู้อื่น ถือว่าเป็น การให้ความรู้ทางเพศในด้านสังคมวิทยา นอกจากนั้นการให้ความรู้เรื่องเพศยังถ่ายทอดผ่าน วรรณคดีไทยสมัยต่าง ๆ มาโดยตลอด อาทิ เช่น วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ที่ได้สอดแทรก ความรู้เรื่องเพศไว้มากมายหลายบทหลายตอน เช่น ประเพณีการหมั้น การแต่งงาน การตั้งครรภ์ การครองเรือน เป็นต้น วรรณคดีเรื่องสุภาษิตสอนหญิง ที่สอนให้ผู้หญิงรู้จักวางตนรู้จักรักษาวล สงวนตัว กบหาสมาคมระหว่างเพื่อนต่างเพศ ตลอดจนกริยามารยาทต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้นจึงเป็น การสอนเรื่องเพศที่สอดแทรกอยู่ในศาสนา วรรณกรรม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี คำนิยาม ความเชื่อ ตลอดจนวิถีทางในการดำเนินชีวิตของสังคมไทย จนถึงต้นของรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ จึงได้พิมพ์ความรู้ เรื่องเพศลงหนังสือครั้งแรก คือหนังสือมิวเซียม หรือรัตนโกษา (สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร. 2343 : 44) ซึ่งเป็นหนังสือรายเดือนเล่มแรกของไทยในหัวข้อเรื่อง กัมภีร์ครรภ์รักษา เขียนโดย คร.บริดเลย์ (Bradley) หมอสอนศาสนาชาวอเมริกัน และโลกยสังขาร แต่งโดย ท.จ.ว. ม.ม. กล่าวถึงลักษณะอวัยวะเพศหญิง การเกิดโลหิตประจำเดือน การตั้งครรภ์ การเจริญเติบโต ของทารกในครรภ์ ลักษณะของมดลูก และลักษณะภายนอกของอวัยวะสืบพันธุ์เพศชาย เป็นต้น จึงนับว่าเป็นการเผยแพร่เรื่องเพศในเชิงวิชาการมากกว่ายุคอดีตที่ผ่านมา

จากข้อมูลดังกล่าวมาพอสรุปได้ว่าการศึกษาเรื่องเพศนั้นเริ่มมีมาตั้งแต่ก่อนคริสตกาล โดยเริ่มต้นจากวงการแพทย์ ต่อมาก็ได้ขยายกว้างออกไปยังวงการอื่น ๆ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ส่วน การศึกษาเรื่องเพศในสังคมไทยนั้นมักเป็นการบอกเล่าให้รับรู้จาก พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง และเพื่อนฝูง เพราะคนไทยมีความเชื่อว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องต้องห้าม ฉะนั้นจึงไม่สามารถที่จะพูดคุยหรือตั้งสอน กันอย่างเปิดเผยในสังคมได้ จึงแปลงออกมาในรูปของการอบรมสั่งสอนในด้านศีลธรรมจริยธรรม ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการนำเรื่องเพศมาบรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้เยาวชน ได้เรียนรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างถูกต้องและตรงตามหลักวิชาการ

สถานการณ์เพศศึกษาในสังคมไทย

เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่มีค่าและเป็นอนาคตของประเทศ การพัฒนาเด็ก และเยาวชนให้มีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม อย่างเต็มศักยภาพย่อมทำให้ประเทศชาติมีความเจริญมั่นคงและก้าวหน้า สถานการณ์ และปัญหาของวัยรุ่นไทยที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นอันเป็นผลมาจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ที่กระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ พฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมของ วัยรุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาทางเพศของวัยรุ่นเป็นปัญหาที่เพิ่มมากขึ้นทุกวันในสังคมไทย

จากข้อมูลการสำรวจโครงการ ดูเร็กซ์ โกลบอล เซ็กซ์ เซอร์เวย์ (Durex Global Sex Survey) ซึ่งทำการสำรวจพฤติกรรมและทัศนคติทางเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น อายุระหว่าง 16-21 ปี ติดต่อกันมาตั้งแต่ปี 1996 และในปี 2004 ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมทางเพศของบุคคลชาติต่าง ๆ จาก 34 ประเทศทั่วโลก กลุ่มตัวอย่างกว่า 300,000 คน พบว่าวัยรุ่นไทยครองแชมป์โลก 4 เรื่อง ดังนี้คือ วัยรุ่นไทยเริ่มเรียนรู้เพศศึกษาช้าที่สุดในโลกโดยเริ่มเรียนรู้เมื่ออายุเฉลี่ย 13.5 ปี ขณะที่ค่าเฉลี่ยทั่วโลก 12.2 ปี พ่อแม่มีบทบาทในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1 ขณะที่ค่าเฉลี่ยทั่วโลก ร้อยละ 12 วัยรุ่นไทยใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกน้อยที่สุด ร้อยละ 23 ค่าเฉลี่ยทั่วโลก ร้อยละ 57 และวัยรุ่นไทยนิยมมีคู่นอนมากกว่า 1 คนสูงที่สุดในโลก คิดเป็นร้อยละ 52 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยทั่วโลก คือร้อยละ 34 (พนิตย์ จิระนนท์ประวัตติ, 2542 : 64)

ตรงกับงานวิจัยหลายชิ้นที่พบว่า วัยรุ่นมีพฤติกรรมเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น เช่นผลสำรวจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 2543 พบว่าเยาวชนมีเพศสัมพันธ์อายุเฉลี่ยประมาณ 14-18 ปี และมีแนวโน้มต่ำลงเรื่อย ๆ ตรงกับผลสำรวจของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ปี 2545 พบว่าเยาวชนมีเพศสัมพันธ์อายุเฉลี่ยประมาณ 14-18 ปี เยาวชนหญิงในเขตเมืองเกือบร้อยละ 50 มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และมีแนวโน้มที่วัยรุ่นจะมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุน้อยลงเรื่อย ๆ (สำรวจแนวรบสถานการณ์เรื่องเพศของวัยรุ่นไทยจากงานวิจัย : <http://www.manager.co.th/qo/viewNews.aspx?NewsID=9470000077331>, 25 เมษายน 2550)

การสำรวจของเอแบคโพล มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เรื่องประสบการณ์และทัศนะของวัยรุ่น ต่อปัญหาพฤติกรรมทางเพศในปัจจุบัน ในปี 2547 กับเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล จำนวน 1,627 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคูรักรมากกว่า 1 คน ร้อยละ 37.5 และมีคูรักรมากกว่า 5 คน ขึ้นไป ร้อยละ 11.2 กลุ่มตัวอย่างยอมรับการมีเพศสัมพันธ์กับคูรักร ร้อยละ 46.7 และยอมรับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่เพิ่งรู้จักตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น คับ เรค และ ห้างสรรพสินค้า ร้อยละ 13.9 กลุ่มตัวอย่างยอมรับการมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่น ร้อยละ 17.5 และระบุว่ายอมรับได้กับ การแลกเปลี่ยนคู่นอน ร้อยละ 4.7 ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีประวัติเคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว ร้อยละ 42.4 และมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนมากกว่า 1 คน ร้อยละ 60.8 และเพศชายมีแนวโน้มมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนมากกว่าเพศหญิง (สำรวจแนวรบสถานการณ์เรื่องเพศของวัยรุ่นไทยจากงานวิจัย : <http://www.manager.co.th/qo/viewNews.aspx?NewsID=9470000077331>, 25 เมษายน 2550)

กองทุนสงเคราะห์เด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) พบว่า ในปี ค.ศ. 2006 การคลอดลูกของวัยรุ่นหญิง อายุ 15-19 ปี ทั่วโลก มีค่าเฉลี่ย 65 คน ต่อ 1,000 คน ทวีปเอเชีย 56 คน ต่อ 1,000 คน

และประเทศไทย มีค่าเฉลี่ย 90 คน ต่อ 1,000 คน หรือเกือบวันละ 200 คน (อ้างถึงใน “จดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับสร้างสุข,” 2550 : 15)

สถานการณ์เอดส์ของประเทศไทยในปัจจุบันอยู่ในภาวะที่น่าเป็นห่วง เอดส์กลับมาแพร่ระบาดอย่างไม่คาดคิดมาก่อน เพราะที่ผ่านมา 11 ปี ไทยสามารถลดผู้ติดเชื้อรายใหม่ได้ถึงร้อยละ 90 แต่จากการสำรวจในปี 2547 พบว่าขณะนี้ผู้ติดเชื้อรายใหม่เพิ่มสูงขึ้น ร้อยละ 30 โดยส่วนใหญ่ผู้ติดเชื้อรายใหม่อยู่ในกลุ่มวัยรุ่น (มีชัย วีระไวทยะ. 2549 : ไม่มีเลขหน้า)

สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินีได้ทำการศึกษาเยาวชนที่เข้ารับการรักษาตัวจากอาการแทรกซ้อนหลังทำแท้งตามโรงพยาบาลต่าง ๆ พบว่าแต่ละปีมีวัยรุ่นทำแท้ง 2-3 แสนราย มีทารกถูกทอดทิ้ง 500-600 ราย ต่อปี และมีอัตราการฆ่าเด็กทารก 30 รายต่อปี (สุริยกุล ทริปาตี. 2550 : 10)

นอกจากนี้การศึกษาเรื่องการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อ เอชไอวี (HIV) ของกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่านักเรียนหญิงทุกระดับชั้นมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น โดยนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.5 เป็นร้อยละ 1.0 และนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.2 เป็นร้อยละ 8.5 (สุวิมล พัฒนาวณิชกุล และคนอื่น ๆ. 2548. : บทคัดย่อ)

ปัญหาเหล่านี้เกิดจากหลายปัจจัย ทั้งเรื่องที่เด็กและเยาวชนที่มีการเรียนรู้เรื่องเพศช้า และจากวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทยทำให้ครอบครัวซึ่งควรเป็นผู้บอกเล่าเรื่องนี้มองข้ามไม่เปิดใจให้ความรู้อย่างจริงจัง แหล่งความรู้ของเด็กจึงเป็นเพื่อน อินเทอร์เน็ต หนังสือภาพนิ่ง และภาพยนตร์ ที่ถูกบังคั้นบ้างทำให้เด็กหลงทางได้ง่าย จากสถานการณ์ที่กล่าวมาพบว่าเด็กและเยาวชนประสบกับปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพของชีวิตในอนาคตเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นต้องใช้กระบวนการทางการศึกษามาแก้ปัญหา เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้เพศศึกษาจะช่วยให้เด็กและเยาวชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศ แสดงออกอย่างเหมาะสม ดังความตอนหนึ่งในพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2515 ว่า “...เยาวชนทุกคนมิได้ต้องการทำตัวเองให้ตกต่ำหรือเป็นปัญหาแก่สังคมประการใด แท้จริงต้องการจะเป็นคนดี มีความสำเร็จ มีฐานะ มีเกียรติ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แต่การที่จะบรรลุถึงจุดประสงค์นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้แนะนำควบคุมให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง...” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2549 : พระบรมราโชวาท)

แนวทางจัดการเรียนรู้เพศศึกษา

หลักการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา

การจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการเรียนรู้เป็นสำคัญ ซึ่งส่วนอนามัยเด็กวัยเรียนและเยาวชน สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2545 : 237) กล่าวถึงองค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้เพศศึกษามีที่สำคัญดังนี้คือ คุณสมบัติของผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอน การใช้ภาษาหรือคำศัพท์ในการสอน การเตรียมเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหา และการตอบคำถาม เรื่องเพศศึกษา ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

คุณสมบัติของผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครู หรือผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญ ต่อการสอนเพศศึกษามากกว่าวิชาอื่น ๆ เพราะเพศศึกษาเป็นเรื่องละเอียดอ่อน สาระการเรียนรู้ บางส่วนเป็นเรื่องกานินิยม ความเชื่อที่จำเป็นต้องใช้ทักษะการสอนที่เหมาะสม ครูหรือผู้จัดกิจกรรม ควรมีความรู้ดังนี้

1. มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนเพศศึกษา คือเชื่อว่าการสอนเพศศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น ในชีวิต มิใช่เรื่องสกปรก ควรปกปิด และการสอนเพศศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียน
2. มีความแม่นยำในเนื้อหาที่จำเป็น เช่น เนื้อหาความรู้ด้านพัฒนาการทางเพศ สุขภาพทางเพศ
3. มีความชัดเจนเรื่องความเชื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสังคมไทย ไม่นำความ เชื่อ และกานินิยมของตนเองไปตัดสินผู้เรียน
4. ใช้ทักษะการสอนที่เหมาะสม และเข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กแต่ละวัย
5. ใช้ภาษาที่เหมาะสม
6. บุคลิกเป็นกันเอง ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง
7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยท่าทีธรรมดา ไม่แสดงท่าทีว่า เรื่องเพศเป็นเรื่องน่ากลัว ร้ายแรง บาป เรื่องเพศเป็นเรื่องลามก เลวทราม เรื่องเพศเป็นเรื่องลับลมคมใน เรื่องเพศเป็นเรื่อง เล่น ๆ ขบขัน แสดงท่าทีหัวเสีย คูหมีน เยาะเย้ย เนิินอาย

สื่อการสอน รวมถึงสภาพแวดล้อมในการสอนเพศศึกษาควรมีลักษณะดังนี้

1. ไม่ใช่ของจริง ร่างกายของเด็ก หรือของผู้สอนมาอธิบายประกอบหรือสาธิต
2. ใช้ภาพถ่ายเส้นหรือหุ่นจำลองที่สื่อได้ชัดเจน ไม่ล่อแหลมต่อการสร้างจินตนาการ
3. ถ้าจะใช้สื่อที่เคลื่อนไหว เช่น ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ ให้ใช้ภาพยนตร์ หรือวีดิทัศน์ ที่จัดทำขึ้นสำหรับการสอนเพศศึกษา หรือถ้าไม่ได้สร้างขึ้นเฉพาะก็ควรเลือกใช้อย่างระมัดระวัง

4. สามารถใช้หนังสือที่ให้ความรู้เพศศึกษาให้เด็กอ่านประกอบได้ เช่นหนังสือสุขภาพหรือหนังสืออื่น ๆ แต่ควรตรวจสอบให้เหมาะกับวัยของผู้เรียน

5. สถานที่สอนเหมาะสม เป็นส่วนตัว บรรยากาศสงบ ไม่มีเสียงรบกวนผู้จัดกิจกรรมและผู้ทำกิจกรรมมีความใกล้ชิดกัน

6. การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต (Internet) เช่น เว็บไซต์ (Website) ที่เกี่ยวกับเพศศึกษาโดยตรง เช่น [http:// www.eotoday.com/sexmustrsay](http://www.eotoday.com/sexmustrsay). บริการถามตอบปัญหาความรู้เรื่องเพศ โดยผู้เชี่ยวชาญ [http:// www.clinicrak.com/](http://www.clinicrak.com/) คลินิกรัก ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิต ความรู้ทางเพศ สำหรับทุกเพศทุกวัย [http:// www.lovesexclinic.com/](http://www.lovesexclinic.com/) คลินิกรักออนไลน์ รายการโทรทัศน์ ออกอากาศทุกวันเสาร์ทางเนชั่นแซนแนล ยูบีซี 8 เวลา 23.05-24.00 และรายการวิทยุ Love Clinic on Radio กลิ่นความดี FM.94.MHz วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 21.00-24.00 น. มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเพศศึกษาทุกเรื่อง [http:// www.teenpath.net/](http://www.teenpath.net/) ที่แพท ให้ข้อมูลเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศ <http://www.wow-cool.com/> วิว กูล คอท คอม ของมูลนิธิห่วงใยเยาวชน (UNFPA) ตอบปัญหาวัยรุ่น [http:// www.thaiyouths.org/](http://www.thaiyouths.org/) ไทยยูท ของสมาคมวางแผนครอบครัว ให้ความรู้เรื่องเพศ การป้องกันเอดส์ หรือ [http:// www.jitjai.com/](http://www.jitjai.com/) จิต ใจ คอต คอม ของสมาคมสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย เป็นต้น

การใช้ภาษาหรือคำศัพท์ที่ใช้ในการสอน การจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาหรือคำศัพท์ที่ใช้ ดังนี้

1. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เช่น เด็กเล็ก เด็กโต หรือวัยรุ่น
2. สื่อความหมายกับผู้เรียนได้ชัดเจน ไม่คลุมเครือ อาจจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาท้องถิ่นเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน

3. หลีกเลี่ยงศัพท์ทางวิชาการ ศัพท์ภาษาอังกฤษ
4. ใช้ภาษาที่สุภาพ เพื่อไม่ให้เกิดการกระตุ้นจินตนาการทางเพศ
5. ใช้คำศัพท์ด้วยท่าทีปกติ เป็นธรรมชาติ ไม่เขินอาย

การเตรียมเนื้อหา/การจัดลำดับเนื้อหา เนื้อหาสาระเพศศึกษามีมากทั้งทางกว้างและทางลึก การเลือกเนื้อหาและจัดลำดับเนื้อหาที่จะนำมาสอนจึงมีความสำคัญโดยยึดหลักดังนี้

1. เลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยเด็ก โดยยึดหลักตามพัฒนาการทางเพศ และจิตวิทยาการเรียนรู้ในวัยต่าง ๆ เช่น เด็กเล็ก ควรจัดกิจกรรมสั้น ๆ พอเข้าใจเป็นรูปธรรมใช้สัตว์เป็นตัวละคร หรือวัยรุ่นที่เริ่มเข้าใจภาษาจึงขยายความให้ละเอียดชัดเจน

2. เรื่องที่เป็นนามธรรม เช่น ค่านิยม ความเชื่อที่ถือการ การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ควรเตรียมประเด็นการอภิปรายที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย

3. จัดเรียงลำดับเนื้อหาให้เหมาะสมตามลำดับการเรียนรู้ที่จำเป็น เช่น จัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องสัมผัสที่ดีและสัมผัสที่ไม่ดีก่อนการจัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติ หรือจัดกิจกรรมเรียนรู้เจตคติที่จำเป็นก่อนจัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องอุบายอนามัย เป็นต้น

การตอบคำถามเรื่องเพศศึกษา เรื่องเพศศึกษาเป็นเรื่องที่มีความหลากหลาย มิติของสาระน่าสนใจใคร่รู้สำหรับเด็ก ๆ และเป็นเรื่องที่ยังไม่มีการจัดการเรียนรู้อย่างจริงจังมาก่อน ผู้จัดกิจกรรมสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง จะได้รับคำถามที่มากมายในเรื่องเพศ การตอบคำถามควรยืดหยุ่นกว้าง ๆ ดังนี้

1. ยอมรับความรู้ลักษณะนั้นของเด็ก และตอบสนองกับเรื่องนั้นอย่างจริงจัง
2. ให้ความสำคัญกับปัญหาตามมุมมองของเด็ก เช่น เด็กเล่าเรื่องการถูกลวนลาม ครูไม่ควรพูดว่า “เธอคิดไปเองหรือเปล่า” เป็นต้น
3. ไม่แสดงท่าทีหัวเสีย คูหมั่น หรือเห็นเป็นเรื่องตลกขบขัน
4. ไม่ดูว่าหรือตำหนิเรื่องที่ถามเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ควรถาม
5. ให้คำตอบและภาษาที่ใช้เหมาะสมกับวัยของเด็ก
6. ตอบคำถามเท่าที่เด็กถามสนใจอยากรู้ เด็กโตอาจต้องขยายความเพิ่มขึ้น
7. ถ้าไม่รู้ให้ตอบตรง ๆ ว่าไม่รู้และแนะนำว่าไปหาความรู้ที่ไหนหรือปรึกษาหาให้ความคาดหวังของการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความคาดหวังของการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนพบว่า มีหลายความคาดหวัง เช่น

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 :37-40) มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังดังนี้ คือ
1. ให้นักเรียนเข้าใจปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์วัยต่าง ๆ
 2. รู้เรื่องอนามัยเจริญพันธุ์และปฏิบัติตนให้มีสุขภาพอนามัยที่ดี เข้าใจต่อความเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ที่มีอันตรายถึงชีวิต และการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจกับปัญหาที่ตามมา
 3. สามารถวิเคราะห์การเจริญเติบโตและพัฒนาการของตนเอง แสวงหาแนวทางพัฒนาตนเองให้เติบโตสมวัย
 4. ยอมรับและสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และพัฒนาการทางเพศ
 5. เข้าใจคุณค่าของความเป็นเพื่อนความเสมอภาคทางเพศ และสามารถรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น

6. มีทักษะในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ตัดสินใจและแก้ปัญหาชีวิต ด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม

สถาบันสุขภาพจิตและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต (2546 : 2) จัดทำคู่มือจัดกิจกรรมโฮมรูม ชื่อว่า มหัศจรรย์วัยใส เพื่อใช้เป็นคู่มือครูที่ปรึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีความคาดหวังต่อการจัดกิจกรรมให้แก่นักเรียนดังนี้

1. นักเรียนรู้จักพัฒนาการทางเพศของตนเองทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ ความรู้สึก ความพึงพอใจ และตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง
 2. รู้จักการดูแลสุขภาพทางเพศ และแสวงหาความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา
 3. มีวิธีวิเคราะห์ในการตัดสินใจ เลือกสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตของตนได้
 4. ไม่ตัดสินพฤติกรรมทางเพศของผู้อื่น และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
 5. มีทักษะในการสื่อสารหรือแก้ความขัดแย้ง เมื่อต้องการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข (2549 : 3) กล่าวถึง ความคาดหวังของสังคมต่อการเรียนรู้เพศศึกษาดังนี้

1. ลดปัญหาสังคมเกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่นการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การมีค่านิยมทางเพศที่ไม่เหมาะสม สภาพแวดล้อมสื่อขั้วทางเพศ เด็กและเยาวชนถูกล่อลวงไปมีพฤติกรรมเสี่ยงเรื่องเพศ การมีเพศสัมพันธ์ที่ขาดความรับผิดชอบซึ่งนำไปสู่การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

2. เป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะแก้ปัญหาชีวิต ซึ่งมีเรื่องเพศเป็นส่วนประกอบตั้งแต่ปัญหาส่วนตัวของบุคคล จนถึงปัญหาที่สลับซับซ้อนมากขึ้นทางด้านร่างกาย สังคม จิตใจ และศีลธรรม ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในชีวิตครอบครัวตลอดจนสัมพันธ์ภาพที่ดีของสมาชิกในครอบครัวอันเป็นพื้นฐานของสมาชิกที่ดีในสังคม

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เป็นการปลูกฝังความเชื่อ เจตคติตั้งแต่วัยเด็ก และเปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่และเด็กได้เรียนรู้เพศศึกษาร่วมกันจากประสบการณ์ตรงในชีวิต

จากที่กล่าวมาทั้งหมด พอสรุปความคาดหวังในการสอนเพศศึกษาได้ว่า เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับความรู้เรื่องเพศอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และเจริญเติบโตเป็นเยาวชนที่มีความรู้เรื่องเพศ มีทักษะมีเจตคติที่สามารถปฏิบัติตัว ดำรงตนเอง ให้เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย นำไปสู่การครองตนครองเรือนที่ดีมีคุณค่าในระยะยาว และผู้วิจัยคิดว่าหากมีการจัดกิจกรรมเรียนรู้เพศศึกษาอย่างจริงจังจะเกิดผลดีต่อเด็กนักเรียนดังนี้

1. นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวที่แตกต่างกันของเพศหญิงและเพศชาย
2. แก้ไขความเข้าใจผิด ๆ และเจตคติทางลบ เพื่อให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย

นอกจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2 กลุ่มใหญ่ ที่ประกอบด้วย 8 สาระการเรียนรู้ข้างต้น ซึ่งเป็นส่วนจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทุกคนแล้ว หลักสูตรได้เปิดกว้างให้สถานศึกษา กำหนดเพิ่มขึ้นได้เพื่อตอบสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดเพิ่มเติมนอกเหนือจาก 8 กลุ่มสาระ เพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม โดยมีรูปแบบและวิธีการ 2 ลักษณะ คือ

3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้เชิงพหุปัญญา การสร้างสัมพันธภาพที่ดี

3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเองจนครบวงจร เริ่มตั้งแต่ ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้น กระบวนการทำงานกลุ่มเป็นสำคัญ

4. มาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ของแต่ละกลุ่มเพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ กำหนดเป็น 2 ลักษณะคือ

4.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่ม สาระการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น (ส่วนอนามัยเด็กวัยเรียนและเยาวชน สำนักส่งเสริม สุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. 2545 : 2)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น มิได้แยกออกมาเป็น รายวิชาต่างหาก แต่บูรณาการเนื้อหาสาระในวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยยึดมาตรฐานของแต่ละกลุ่มสาระ เป็นเกณฑ์ กลุ่มสาระที่สามารถบูรณาการเนื้อหาเพศศึกษาโดยตรง ได้แก่

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในมาตรฐานต่อไปนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ ความคิด ใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา และ สร้างวิสัยทัศน์ในการดำรงชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ เขียนย่อความ

เขียนเรื่องราวรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างอิสระ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟัง ดู อย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้สึก
ความคิด ในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ
และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

2. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในมาตรฐานต่อไปนี้

มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติการเจริญเติบโต และพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าของชีวิต ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะ
ในการดำเนินชีวิต

มาตรฐาน พ 4.1 เห็นคุณค่าและมีทักษะในการเสริมสร้างสุขภาพการดำรงสุขภาพ
การป้องกันโรค และการเสริมสร้างสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ
การใช้สารเสพติดและความรุนแรง

3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ การเรียนรู้เพศศึกษาสามารถบูรณาการได้ใน
มาตรฐานดังนี้

มาตรฐาน ว 1.1 เข้าใจหน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ของโครงสร้างและ
หน้าที่ของระบบต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิตที่ทำงานสัมพันธ์กัน มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้
สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเอง

มาตรฐาน ว 1.2 เข้าใจกระบวนการและความสำคัญของการถ่ายทอดลักษณะทาง
พันธุกรรมวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้เทคโนโลยีทางชีวภาพที่มี
ผลต่อมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่
เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในมาตรฐานต่อไปนี้

มาตรฐาน ส 1.3 ประพฤติ ปฏิบัติตามหลักธรรม และศาสนพิธีของพุทธศาสนา
หรือศาสนาที่ตนนับถือ ค่านิยมที่ดีงาม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาตน บำเพ็ญประโยชน์
ต่อสังคมสิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.1 ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี ตามกฎหมาย ประเพณี
และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

5. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความสามารถของตนเอง ตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

5.1 กิจกรรมแนะแนว เพื่อช่วยเหลือ และสนับสนุนการเรียนการสอนในห้องเรียน ให้ได้ผลอย่างสมบูรณ์ การแนะแนวควรมีความมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียน ได้แสดงออกหรือระบาย ออก ซึ่งอารมณ์ทางเพศให้ถูกทาง

5.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรเช่น ลูกเสือ เนตรนารี ชูวาทศาสตร์ และ ผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น หรือกิจกรรมนอกหลักสูตร เช่นการไปทัศนศึกษา การไปอยู่ค่าย พักแรม การจัดรายการอภิปรายปัญหา การจัดรายการดนตรี และกิจกรรมสันทนาการอื่น ๆ ที่ผู้เรียน ปฏิบัติ ด้วยตนเอง อย่างครบวงจร โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับกรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข. 2549 : 9-12)

สรุปได้ว่าการสอนเพศศึกษาตอบสนองต่อมาตรฐานการเรียนรู้ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งหมด 12 มาตรฐาน ใน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และสามารถจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ ทั้งกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียนทั้งกิจกรรมในหลักสูตรและกิจกรรมนอกหลักสูตร

หลักสูตรเพศศึกษา

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหลักสูตร คู่มือครู และแนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้ เพศศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษา ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายของเพศศึกษา สรุปสาระสำคัญของหลักสูตรเพศศึกษาได้ดังนี้

สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต (2546:2) ทำคู่มือ จัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชื่อว่า มหัศจรรย์วัยใส ใช้เป็นคู่มือครูที่บริการระดับมัธยมศึกษาใช้พัฒนานักเรียน ดังนี้

เนื้อหา มีขอบข่ายครอบคลุม 6 เรื่อง คือ พัฒนาการของมนุษย์ สุขภาพทางเพศและ รู้ทันเอดส์ สัมพันธภาพทางเพศ ทักษะส่วนบุคคล พฤติกรรมทางเพศ และสังคมและวัฒนธรรม จุลประสงคการเรียนรู้ มีดังนี้

1. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น และดูแล สุขภาพทางเพศของตนเอง

2. นักเรียนรู้จักภัยทางเพศและการป้องกันภัยที่อาจเกิดขึ้น

3. นักเรียนภาคภูมิใจในเพศของตน และมีทัศนคติที่ไม่ตัดสินค่าพฤติกรรมทางเพศของผู้อื่น

4. นักเรียนมีทักษะในการแก้ปัญหา และตัดสินใจเพื่อปรับตนในเรื่องเพศอย่างเหมาะสม

5. นักเรียนรู้จักสำรวจและแลกเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ และค่านิยมในเรื่องเพศ

กิจกรรมการเรียนการสอน ใช้เทคนิควิธีการกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด เช่น ใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ทั้งกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ กรณีศึกษา การอภิปราย และการบรรยายประกอบสื่อ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีดังนี้ คือ ใบงาน ใบความรู้ รูปภาพชุดกิจกรรมต่าง ๆ บัตรคำโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 1 ชุด 36 ใบ แบบสอบถาม กรณีศึกษา ตัวอย่างอุปกรณ์คุมกำเนิดชนิดต่าง ๆ แหล่งข้อมูลให้บริการช่วยเหลือวัยรุ่นเมื่อประสบปัญหาทางเพศ

การวัดและประเมินผล การสอนเพศศึกษากระทำ 2 ลักษณะดังนี้คือ

1. สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม เช่นการนำเสนอผลงานกลุ่ม
2. ตอบแบบประเมินผลกิจกรรม

ส่วนอนามัยเด็กวัยเรียนและเยาวชน สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2549 : 2-3) จัดทำคู่มือการสอนเพศศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ดังนี้

เนื้อหา ขอบข่ายโครงสร้างหลักสูตรครอบคลุมทั้งหมด 7 เรื่อง ดังนี้

1. พัฒนาการทางเพศ มีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องการเจริญเติบโต และพัฒนาการทางเพศตามวัยทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม
2. สุขอนามัยทางเพศ การดูแลสุขอนามัยทางเพศที่เหมาะสมตามวัย การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด
3. พฤติกรรมทางเพศ การแสดงออกของพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับเพศและวัย
4. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล การสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ การเตรียมตัวก่อนการสมรส การสร้างครอบครัว
5. ทักษะส่วนบุคคล ความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เช่นทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหา ทักษะการจัดการกับอารมณ์
6. สังคมและวัฒนธรรม ค่านิยมที่เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมไทย และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะสื่อต่าง ๆ
7. บทบาททางเพศ การสร้างเอกลักษณ์ทางเพศที่เหมาะสม ความเสมอภาคทางเพศและบทบาททางเพศที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคมอย่างสมดุล

จุดประสงค์การเรียนรู้ มีดังนี้

1. ได้เรียนรู้เรื่องพัฒนาการทางเพศที่แตกต่างกันระหว่างชายหญิง
2. มีค่านิยม ความเชื่อ เหมาะสม สอดคล้องกับสังคมไทย

3. เกิดความเข้าใจ ความต้องการ และพฤติกรรมทางเพศของตนเอง ของผู้อื่น ขอมรับ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความแตกต่างระหว่างเพศ

4. มีทักษะในการป้องกันตนเองจากภัยที่ไม่คาดคิดทางเพศ และการวางตัวที่ไม่ เหมาะสมในการคบเพื่อนต่างเพศ

กิจกรรมการเรียนรู้ ใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่นการบรรยาย การอภิปรายประกอบ สื่อ กิจกรรมกลุ่ม กลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มปฏิบัติการทางจิตวิทยา กลุ่มฝึกปฏิบัติจริง บทบาทสมมุติ และกรณีศึกษา

สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย ใบความรู้/ ใบงาน กรณีศึกษา รูปภาพเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัด บัตรคำโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 1 ชุด 36 ใบ และแบบสอบถาม

การวัดและประเมินผล การสอนเพศศึกษาสามารถวัดและประเมินผลได้ดังนี้ คือ

1. สังเกตการณ์มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในกลุ่มและจากการฝึกการแสดง บทบาทสมมุติ

2. ประเมินจากแนวคิดของกลุ่มที่ได้จากการสรุป

โครงการก้าวอย่างเข้าใจ (2547 : 1) จัดทำคู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษา สำหรับเยาวชนในช่วงชั้นที่ 2-4 งานวิจัยนี้ขอนำเสนอเฉพาะช่วงชั้นที่ 3 ดังนี้

เนื้อหา โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษาครอบคลุม 6 หมวด ดังนี้

1. พัฒนาการของมนุษย์ เรียนรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นสาว พัฒนาการทางเพศ การสืบพันธุ์ ภาพลักษณ์ต่อร่างกาย ตัวตนทางเพศ และรสนิยมทางเพศ

2. สุขภาพทางเพศ เรียนรู้ถึง อนามัยเจริญพันธุ์ เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย วิธีการคุมกำเนิด การทำแท้ง การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ ความรุนแรงทางเพศ ความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ และการล่วงละเมิดทางเพศ

3. สัมพันธภาพ เรียนรู้ในมิติของครัวเรือน เพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศ ความรัก การใช้ชีวิตคู่ การแต่งงาน และการเป็นพ่อเป็นแม่

4. ทักษะส่วนบุคคล เรียนรู้ถึงทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต เช่นการสื่อสาร การรับฟัง การตัดสินใจ การแลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิด การต่อรอง การจัดการกับแรงกดดัน จากเพื่อน การแสวงหาคำแนะนำความช่วยเหลือ และการจำแนกแยกแยะข้อมูล

5. พฤติกรรมทางเพศ ที่พัฒนาไปตามช่วงชีวิต การเรียนรู้อารมณ์เพศ การจัดการ อารมณ์เพศ การช่วยตัวเอง จินตนาการทางเพศ การแสดงออกทางเพศ การละเว้นการมี เพศสัมพันธ์ การตอบสนอง ทางเพศ และการเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ

6. สังคมและวัฒนธรรม การแสดงออกในเรื่องเพศของบุคคล บทบาททางเพศตามบริบทของสังคมวัฒนธรรม กฎหมาย ศิลปะและสื่อต่างๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้ มีดังนี้ คือ

1. เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบในทางลบอันเนื่องมาจากพฤติกรรมทางเพศ เช่น การตั้งครรภ์ที่ไม่ตั้งใจ การติดเชื้อเอดส์หรือ เอช ไอ วี (HIV) และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
2. เพื่อสร้างเสริมคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างเพศในกลุ่มเพื่อน คู่รัก ครอบครัว บนพื้นฐานของการเคารพ และให้เกิดดีทั้งต่อตนเองและผู้อื่น
3. พัฒนาความสามารถในการคิด การตัดสินใจ การสื่อสาร ที่จะช่วยให้ดำเนินชีวิตได้อย่างรู้เท่าทันความต้องการของตนเอง สามารถหาทางออกกับแรงกดดันสิ่งชักจูงใจทั้งจากเพื่อน และสิ่งแวดล้อมได้อย่างผู้รู้คิด สามารถรับผิดชอบและมีความสุขกับสิ่งที่ตัวเองเลือก

กิจกรรมการเรียนรู้ ใช้เทคนิค วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลายวิธี เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ บทบาทสมมุติ โครงการ เกม เพลง ตำรวจแหล่งเรียนรู้ รวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการต่างๆ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้ มีดังนี้ คือ โมเดลหรือภาพประกอบสรีระและอวัยวะระบบสืบพันธุ์ของเพศหญิงชาย กระดาษทดสอบความเป็นกรดเป็นด่าง ปากกาเคมี กระดาษขาว และใบความรู้ การวัดและประเมินผล การสอนเพศศึกษาทำได้ดังนี้ คือ

1. สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
2. ตอบแบบประเมินผลกิจกรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2549 : คำชี้แจง) จัดทำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาสำหรับช่วงชั้นที่ 3 ดังนี้

เนื้อหา ประกอบด้วย 6 หน่วยการเรียนรู้ คือ

1. พัฒนาการทางเพศ เน้นสาระเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสรีระเมื่อเข้าสู่วัยหนุ่มวัยสาว พัฒนาการทางเพศ การสืบพันธุ์ ภาพลักษณ์ต่อร่างกาย ตัวตนทางเพศและความพึงพอใจทางเพศ
2. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีเนื้อหาในมิติของครอบครัว เพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศ ความรัก การใช้ชีวิตคู่ การแต่งงาน และการเป็นพ่อเป็นแม่
3. ทักษะส่วนบุคคล เน้นทักษะที่มีความจำเป็นในการดำเนินชีวิต ได้แก่การให้คุณค่าสิ่งต่างๆ การสื่อสารการรับฟัง การตัดสินใจ การต่อรอง การจัดการกับแรงกดดันจากเพื่อน

178360

01
14.207
52612
1511

25

4. พฤติกรรมทางเพศ มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่พัฒนาไปตามช่วงวัย การเรียนรู้อารมณ์เพศ การจัดการอารมณ์เพศ การช่วยตนเอง จินตนาการทางเพศ การแสดงออกทางเพศ การละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ การตอบสนองทางเพศ เป็นต้น

5. สุขภาพทางเพศ เป็นสาระเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ จากความสัมพันธ์ทางเพศ ให้ความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย วิธีการคุมกำเนิด การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เอดส์ การล่วงละเมิดทางเพศ ความรุนแรงทางเพศและ อนามัยเจริญพันธุ์

6. สังคมและวัฒนธรรม เนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้และการแสดงออกในเรื่องเพศ ของบุคคลที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศทางสังคมวัฒนธรรม ในประเด็นของ เพศศึกษา เปิดโลกทัศน์ให้เข้าใจบทบาททางเพศ เรื่องเพศในบริบทของสังคมวัฒนธรรม กฎหมาย ศิลปะและสื่อต่าง ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้ มีดังนี้ คือ

1. เข้าใจพัฒนาการทางเพศในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และพัฒนาการทางเพศ

2. ตระหนักถึงความแตกต่างของความรู้สึคนึกคิดเรื่องระหว่างชายหญิง

3. รู้เท่าทันและจัดการอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสม

4. ประเมินสถานการณ์เสี่ยงต่าง ๆ ในเรื่องเพศได้

5. วิเคราะห์และหาทางออกในการเผชิญภาวะวิกฤติทางเพศได้อย่างเหมาะสม

6. มีทักษะการสื่อสารเพื่อปฏิเสธ ช่วยเหลือ เตือนและให้คำปรึกษาเพื่อน ได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์

7. มีทักษะในการวางแผนชีวิตในการคบเพื่อน

8. เข้าใจ และจัดการกับอารมณ์เพศได้อย่างเหมาะสม

9. ตระหนักถึงเพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบและความเชื่อในเรื่องเพศผิด ๆ

10. เข้าใจเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์

11. ดูแลสุขอนามัยทางเพศได้

12. ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนชีวิตและครอบครัว บทบาทของเพศชาย และเพศหญิงที่เกี่ยวข้องกัน

13. รู้จักหลีกเลี่ยงภัยจากสื่อขั้วทางเพศ

14. ปฏิบัติตนเกี่ยวกับบทบาททางเพศได้เหมาะสมกับวัฒนธรรมประเพณี

กิจกรรมการเรียนรู้ เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมเรียนรู้ใช้เทคนิควิธีอย่างหลากหลาย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม เช่น การบรรยายประกอบสื่อ กระบวนการกลุ่มทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ การระดมความคิด อภิปราย และนำเสนอผลงาน การแสดงบทบาทสมมติ การเรียนรู้ตามฐาน กรณีศึกษา ฯลฯ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ที่ใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีดังนี้คือ รูปภาพที่จำเป็นต้องใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ใบความรู้/ใบกิจกรรม กระดาษปรีฟ/ปากกาเคมี ธงโฆษณาการศึกษา กรณีศึกษา กระดาษ A4 กระดาษขาว ขาวและเหตุการณ์ แบบสำรวจตัวเอง บัตรคำ อุปกรณ์คุมกำเนิด เช่น ยาคุมฉุกเฉิน ยาเม็ดคุมกำเนิด ถุงยางอนามัย และชุดเล่นกิจกรรมแล่นน้ำ ใ้แก่สารโซเดียมไฮดรอกไซด์ น้ำเปล่า แก้วใส่น้ำ จำนวนสองเท่าของผู้เรียน สารละลายฟีนอล์ฟทาลิน กระบอกลดขนาด 3 cc เท่ากับจำนวนผู้เรียน ถาดสำหรับใส่ขวดน้ำแฉก และโมเดลหรือภาพประกอบสรีระ และอวัยวะระบบสืบพันธุ์ของเพศหญิงและเพศชาย

การวัดและประเมินผล ผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรวัดผลประเมินผล ดังนี้

1. จากพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การนำเสนอผลงาน การอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการแสดงเหตุผลจากประเด็นคำถาม
2. จากการแสดงบทบาทสมมติ
3. ผลงาน/ชิ้นงานจากการทำกิจกรรมกลุ่ม

คณะอนุกรรมการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จังหวัดบุรีรัมย์ (2548 : จ) ได้จัดทำแนวทางการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในโรงเรียน สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดบุรีรัมย์นั้นไว้ดังนี้ คือ

เนื้อหา มีขอบข่ายครอบคลุม 7 เรื่อง ดังนี้ พัฒนาการของมนุษย์ (Human Sexuality Development) สุขภาพทางเพศ (Sexual Health) พฤติกรรมทางเพศ (Sexual Behavior) สัมพันธภาพทางเพศ (Relations) ทักษะชีวิต (Personal Skills) บริบททางสังคมและวัฒนธรรม (Social Culture) บทบาททางเพศ (Gender Role)

จุดประสงค์ เพื่อให้เยาวชนผู้ผ่านกิจกรรม

1. มีความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมทางเพศ ที่แตกต่าง
2. มีความเข้าใจในความต้องการพฤติกรรมทางเพศของตนเองและผู้อื่น
3. มีความตระหนัก และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ถูกต้องโดยรอบด้าน
4. ส่งเสริมพฤติกรรมทางเพศที่สอดคล้องกับสังคมวัฒนธรรม
5. มีทักษะในการป้องกันตนเอง เผชิญกับความรั้ตู้บุคคลอื่น และสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

สังคมอย่างมีความสุข

กิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดการจัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องเอดส์เพศศึกษาในโรงเรียน 9 ครั้ง ดังนี้ (นิภา สุทธิพันธ์, จารุณี โอสรรัมย์ และศันสนีย์ ศรีวงษ์ชัย, 2549 : ไม่มีเลขหน้า)

ครั้งที่ 1 กิจกรรมชื่อวิเคราะห์ผู้เรียนและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อชี้แจง ขอบข่าย เนื้อหาสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ทำความเข้าใจในการเรียนรู้อีก 8 คาบ และกติกากิจกรรม ตลอดจนการประสานกับองค์กรท้องถิ่น ผู้ปกครอง (การบ้านฝากจดหมายถึงผู้ปกครองเพื่อขออนุญาตสอน)

ครั้งที่ 2 กิจกรรมชื่อ เอดส์ ภาพสะท้อนของความไม่เข้าใจเรื่องเพศศึกษา เป็นกิจกรรมที่ร่วมกันวิเคราะห์ถึงสภาพสังคมปัจจุบันที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศและเอดส์ ของเยาวชน (ให้การบ้านนักเรียนไปทำ โดยเขียนเรียงความถึงความเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมของตนเอง พร้อมทั้งคิดรูปถ่ายของคนตอนเด็ก และปัจจุบันเพื่อให้นักเรียน ได้ทบทวนตนเอง และครูได้รู้จักนักเรียน)

ครั้งที่ 3 กิจกรรมชื่อ นีแผลละ..ตัวฉัน เป็นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในเรื่อง การเจริญเติบโตทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ของชายและหญิง (การบ้าน ให้นักเรียนเขียน เรื่องที่ตนชอบจากสื่อต่าง ๆ พร้อมทั้งคิดรูปภาพมาด้วย เพื่อผู้สอนจะได้ทราบแนวคิดของผู้เรียน การเข้าถึงแหล่งความรู้และสิ่งเร้า)

ครั้งที่ 4 กิจกรรมชื่อ ความคาดหวังและความเข้าใจ เป็นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ให้นักเรียนได้เข้าใจถึงบทบาทและความสำคัญ กานิยม ความเชื่อ และความคิดเห็น ความคาดหวัง ที่แตกต่างกัน เพื่อให้เขาได้เข้าใจถึงความรู้สึกของตนเอง และความรู้สึกของคนรอบข้างเพื่อให้มี ข้อมูลรอบด้านเพื่อการตัดสินใจ (การบ้าน ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดของตนในเรื่อง “ในความคิดของฉันวัยรุ่นเรียนรู้เพศศึกษาเพื่อ...” เพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนตนเอง ผู้สอนได้รับรู้ อารมณ์ความรู้สึกนั้น)

ครั้งที่ 5 กิจกรรมชื่อ จินตนาการรัก เป็นการสำรวจอารมณ์ความต้องการ และรู้เท่าทันความต้องการของตนเอง ใ้ใคร่ตรงถึงผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำ (ให้นักเรียนเขียนถึงวิธีการ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าบนพื้นฐานของความรับผิดชอบหลังจากได้เรียนรู้ภาพชุดจินตนาการรัก)

ครั้งที่ 6 กิจกรรมชื่อ แลกน้ำ ให้เข้าใจโอกาสเสี่ยงต่อการรับเชื้อเอดส์ ประเมิน โอกาสเสี่ยงและการป้องกัน

ครั้งที่ 7 กิจกรรมชื่อ บัตรคำพฤติกรรมเสี่ยง เป็นการเรียนรู้เรื่องเอดส์อย่างย่อ ๆ โดยเน้นวิธีการติดต่อ การเกิดโรค การดำเนินการของโรค (ให้ชวนพ่อแม่คุยเรื่องการคุมกำเนิดที่เคยใช้แล้วเขียนสรุปเรื่องวิธีการคุมกำเนิดที่รู้จัก)

ครั้งที่ 8 กิจกรรมชื่อ ทางเลือกที่ฉันทันใจ เป็นการเรียนรู้ถึงวิธีการกำเนิดชนิดต่าง ๆ และการป้องกันเอดส์ที่ถูกต้อง

ครั้งที่ 9 กิจกรรมชื่อ นับจากวันนี้ชีวิตของฉัน ให้นักเรียนได้สรุปผลการเรียนรู้ทั้งหมดและเขียนเรียงความ นับจากวันนี้ชีวิตฉันจะเป็นอย่างไร

การวัดและประเมินผล แยกเป็น 2 ลักษณะ คือประเมินจากพฤติกรรม และประเมินจากความรู้ความเข้าใจแนวทางการนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ได้จริง

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ รวบรวม หลักสูตร คู่มือครู และแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนจากหลายหน่วยงานแล้วนำมาปรับให้เหมาะสมสอดคล้องกับผังมโนทัศน์ ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยคำนึงถึงปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมและบริบทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในอำเภอโนนดินแดง ได้ดังนี้

เนื้อหา ผู้วิจัยแบ่งหน่วยการเรียนรู้เพศศึกษาออกเป็น 7 หน่วย ดังนี้

1. พัฒนาการทางเพศ (Human Sexuality Development) เรียนรู้ถึงความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศตามวัยทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม
2. สัมพันธภาพ (Relations) เรียนรู้ถึงการสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับบุคคลในสังคมการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครอง การเตรียมตัวก่อนการสมรส และการสร้างครอบครัว
3. ทักษะชีวิต (Personal Skills) เรียนรู้ถึงความสามารถในการจัดการสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการขอความช่วยเหลือ ทักษะการจัดการกับอารมณ์ ทักษะการตัดสินใจ และแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ
4. พฤติกรรมทางเพศ (Sexual Behavior) เรียนรู้ถึงการแสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับเพศและวัย
5. สุขภาพทางเพศ (Sexual Health) หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ และสามารถดูแลสุขภาพอนามัยทางเพศได้ตามวัย เช่นการดูแลรักษาอวัยวะในระบบสืบพันธุ์ อนามัยการเจริญพันธุ์ ความเข้าใจต่าง ๆ ในเรื่องเพศและวัย
6. บริบททางสังคม วัฒนธรรม (Social Culture) เรียนรู้ถึง ค่านิยมในเรื่องเพศที่เหมาะสมสอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมไทย ความเสมอภาคทางเพศ บทบาททางเพศที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม และการปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยเฉพาะจากสิ่งขั้วขั้วต่าง ๆ

7. บทบาททางเพศ (Gender Role) เรียนรู้ถึง การสร้างเอกภาพทางเพศให้เหมาะสม ความเสมอภาคทางเพศและบทบาททางเพศที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคมอย่างสมดุล

จุดประสงค์ ในการจัดแนวทางการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียน มีดังนี้

1. นักเรียนเข้าใจพัฒนาการทางเพศในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และพัฒนาการทางเพศ
2. นักเรียนตระหนักถึงความแตกต่างของความรู้สึกนึกคิดเรื่องระหว่างชายหญิง
3. นักเรียนรู้เท่าทันและจัดการอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม
4. นักเรียนประเมินสถานการณ์เสี่ยงต่าง ๆ ในเรื่องเพศได้
5. นักเรียนรู้จักวิเคราะห์และหาทางออกในการเผชิญภาวะวิกฤติทางเพศได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมการเรียนรู้ ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา ครูผู้สอนต้องสร้างความคุ้นเคยสนิทสนมเป็นกันเองระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้เกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อครูผู้สอน กิจกรรมการเรียนรู้เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเป็นการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ดังนั้นครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับบรรยากาศในการดำเนินกิจกรรม โดยคำนึงถึงบทบาทของตนว่า คือ “ผู้จัดการเรียนรู้” มิใช่ “ผู้สั่งสอน” เป็นผู้กระตุ้นตั้งคำถาม สร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และช่วยเชื่อมโยงให้เห็นความคิดรวบยอดและสาระสำคัญ ครูผู้สอนต้องรู้จักวางใจและให้ความเชื่อมั่นในศักยภาพของเด็ก และต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเองและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งกิจกรรมกลุ่ม และเนื้อหาสาระวิชาการตามที่หลักสูตรกำหนด วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีลักษณะดังนี้

1. กลุ่มสัมพันธ์ คือกิจกรรมกลุ่มที่มีเนื้อหาเชื่อมโยง กิจกรรมอื่น ๆ เช่นกิจกรรมที่ต้องอาศัยจินตนาการ การต่อเรื่อง และกิจกรรมเร้าความสนใจอื่น ๆ โดยการฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้กระบวนการกลุ่มในการค้นหาคำตอบที่ต้องการ
2. การบรรยายประกอบสื่อ ซึ่งเป็นการกระตุ้นความสนใจนักเรียน โดยครูเป็นผู้บรรยาย หรืออาจเชิญแพทย์ พยาบาล หรือผู้ที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี (HIV) ในท้องถิ่นมาร่วมให้ความรู้
3. การระดมพลังความคิด การอภิปราย การนำเสนอ โดยการอภิปรายข้อขัดแย้ง ตั้งประเด็นคำถามให้เกิดการอภิปรายในกลุ่ม มีการจัดระบบความคิด ความเชื่อของสมาชิกกลุ่ม

4. เกม เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จัดขึ้นโดยให้ผู้เรียนเล่นภายใต้ข้อตกลง หรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ เพื่อสร้างความคุ้นเคย เตรียมความพร้อมในกลุ่มผู้เรียน แต่ทุกคร้งนักเรียนและครูผู้จัดกิจกรรม ต้องอภิปรายสรุปว่าผู้เรียนได้รับประโยชน์อย่างไรจากการเล่นเกมบ้าง

5. กรณีศึกษา เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นมาคิดแปลงใช้เป็นสื่อในการเรียนให้ผู้เรียนศึกษา วิเคราะห์ และอภิปรายเพื่อสร้างความเข้าใจ ผักผ่อนหาทางแก้ปัญหา จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด พิจารณาข้อมูลอย่างถี่ถ้วนประกอบการตัดสินใจ

6. การแสดงบทบาทสมมติ เป็นสถานการณ์ที่สมมุติ มีการกำหนดบทบาทผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมุติขึ้นแล้วให้ผู้เรียนเข้าสวมบทบาทนั้น แล้วแสดงออกมาตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นหลัก

7. การศึกษาคูงานแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน เป็นการสร้างความตระหนัก และย้ำให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้ นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ด้านเวลาของการดำเนินการ เนื่องจากเวลาเรียนตามโครงสร้างของหลักสูตรในกลุ่มสาระ สุขศึกษาและพลศึกษา (กรมวิชาการ. 2544 : 7) มี 80 ชั่วโมง /ปีการศึกษา แบ่งเป็นวิชาพลศึกษา 40 ชั่วโมง และวิชาสุขศึกษา 40 ชั่วโมง โดยมีสาระการเรียนรู้ที่จำเป็น 5 สาระ ดังนี้คือ สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทยและกีฬาสากล สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต พลศึกษาสามารถบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนได้ทั้ง 5 สาระผู้วิจัยจึงกำหนดเวลาดำเนินกิจกรรมไว้ 15 ชั่วโมง ส่วนอีก 25 ชั่วโมง ไว้สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ในสาระอื่นที่ไม่สามารถบูรณาการได้ เช่น การวัดผลประเมินผล การศึกษาคูงานแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนจึงได้กำหนดการจัดการเรียนรู้ 15 ครั้งดังนี้

ครั้งที่ 1 สร้างความตระหนักถึงความสำคัญ ค่านิยมที่พึงงาม และบริบททางสังคม ให้เข้าใจสถานการณ์ แนวโน้ม และปัจจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางเพศ

ครั้งที่ 2 สร้างข้อตกลงร่วมกัน โดยการประชุม หรือสื่อสารถึงผู้ปกครองและชุมชนในเรื่องการอยู่ร่วมกันของครอบครัว ในสังคมแห่งสันติสุข บนพื้นฐานของความช่วยเหลือ การมีน้ำใจและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ครั้งที่ 3-4 สสำรวจตนเอง เป็นการเรียนรู้ด้านพัฒนาการทางเพศเช่น ความเจริญของร่างกาย เข้าใจธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ครั้งที่ 5 เรียนรู้ถึงความรู้สึกทางเพศ การจัดการกับอารมณ์เพศ รวมถึงการดูแล
สุขภาพทางเพศด้วย

ครั้งที่ 6 การคาดการณ์ข้อมูลรอบด้าน ตู้อการตัดสินใจและทักษะชีวิต ใจเขาใจเรา

ครั้งที่ 7 สร้างค่านิยม ความเชื่อ ความคาดหวัง ความรู้สึกของวัยรุ่นเพศชายหญิง
และมุมมองที่แตกต่างกันให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของชีวิต

ครั้งที่ 8 ทักษะการแก้ปัญหา คลื่นกลายสถานการณ์ การกำหนดวิถีชีวิตของตน

ครั้งที่ 9 ทักษะชีวิต การปกป้องตนเองและการขยายผลสู่บุคคลอื่น การดำเนิน
ชีวิตที่แตกต่าง รู้เท่าทันอารมณ์ความต้องการของตนเอง สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า ใคร่ครอง
ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำ ความรับผิดชอบต่อผลที่ตามมา

ครั้งที่ 10 วิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา แพร่ระบาดของเชื้อเอชไอวี โดยร่วมปฏิบัติ
กิจกรรมเพื่อให้เข้าใจและประเมินโอกาสเสี่ยงต่อการรับเชื้อเอชไอวีของตนเอง

ครั้งที่ 11 การอยู่ร่วมกัน ครอบครัว ชุมชน สังคม กับกิจกรรมความเสี่ยงเพื่อ
ทบทวน ความเข้าใจของตนเองในเรื่องเอชไอวีและเพศศึกษา ให้มีข้อมูลพื้นฐานที่ชัดเจน นำไปสู่
การสร้างความมั่นใจในการปกป้องตนเอง และเผยแพร่ความรู้ต่อครอบครัว ชุมชน สังคมต่อไป

ครั้งที่ 12 กำหนดวิถีชีวิตของตน ในกิจกรรมทางเลือกของฉันทน์ เป็นการปรับทัศนะ
ต่อการใช้ถุงยางอนามัย การป้องกันตนเอง

ครั้งที่ 13 ผลกระทบที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่พร้อม รู้จักสถานที่ที่ให้บริการ
และอุปกรณ์ในการคุมกำเนิด และการเผยแพร่ความรู้สู่บุคคลอื่น ๆ

ครั้งที่ 14 ตั้งปณิธานว่าจะดำเนินชีวิตให้มีความสุขได้อย่างไร

ครั้งที่ 15 สรุป ประมวลผลการเรียนรู้ร่วมกัน

สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สื่อวัสดุ เช่น รูปภาพ กรณีศึกษา กระจายปรีฟ/ปากกาเคมี ใบความรู้/ใบ

กิจกรรม ฯลฯ

2. สื่ออุปกรณ์ เช่น ชุดเล่นกิจกรรมแลกน้ำ

3. สื่อบุคคล เช่น ครู แพทย์ พยาบาล หรือผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี

4. สื่อเทคโนโลยี เช่นวีดิทัศน์ วีดิโอ ภาพเคลื่อนไหว

5. แหล่งเรียนรู้ เช่นสถานีนอนามัย โรงพยาบาล ห้องสมุด และเว็บไซต์ต่าง ๆ

การวัดและประเมินผล สามารถประเมินจากพฤติกรรมมีส่วนร่วมในกิจกรรม
การเรียนรู้และจากความรู้ความเข้าใจการนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ดังนี้

1. ประเมินพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการที่กำหนดไว้ อาทิเช่น ความสนใจ การแสดงความคิดเห็น การแสดงออก และการนำเสนองาน

2. ประเมินความรู้ความเข้าใจและแนวทางการนำความรู้เพศศึกษาไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวันได้จริง โดยอาจประเมิน 2 ครั้งคือ ประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนและหลัง การเรียนรู้

การนำไปใช้ การนำแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาเพศศึกษาในสถานศึกษา
2. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
3. ศึกษาเอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา
4. จัดทำกำหนดการสอนโดยเชื่อมโยงตัวอย่างกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตร
5. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วย โดยปรับกิจกรรมจากเอกสาร แนวทางจัดกิจกรรม ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ และบริบทของสถานศึกษา

6. วิเคราะห์ประเมินผลการจัดกิจกรรม

7. สรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรม

8. ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา

เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา

การจัดการเรียนรู้เพศศึกษา แบ่งได้ 2 ลักษณะ คือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยผ่านการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งอาจจัดเป็นปัจจัยการเรียนรู้ ของนักเรียนด้านสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนก็ได้

การจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ในที่นี้ผู้วิจัยหมายความว่าเฉพาะการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ในห้องเรียน โดยผ่านการเรียนการสอนเท่านั้น โดยใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ในหมวด 4 ว่าการศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะเกิดประโยชน์สูงสุด แก่ผู้เรียน นอกจากนี้กรมวิชาการ (2544 : 1-2) กล่าวว่าปัจจุบันนี้โลกเจริญก้าวหน้าด้วย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ จนกลายเป็นสังคมข้อมูลข่าวสาร วิธีการสอนที่เน้นให้ผู้เรียน ท่องจำเนื้อหาวิชาต่าง ๆ จึงใช้ไม่ได้ผลอีกต่อไป เพราะความรู้ที่นักเรียนจะได้รับมีมากมายเกิดขึ้น และเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะ นักเรียนไม่สามารถจดจำความรู้ได้หมด อีกทั้งความรู้ที่ได้รับ

จากการท่องจำนั้นไม่สามารถนำไปแก้ปัญหามในชีวิตของนักเรียนได้ เพราะไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ปัญหาดังกล่าวจึงนำไปสู่แนวคิดปรัชญาการศึกษาแบบใหม่ คือการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นรูปแบบการจัดการศึกษาจึงยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูเป็นผู้จัดกิจกรรมหรือจัดสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพหรือความรู้ด้วยการปฏิบัติ แล้วสรุปองค์ความรู้ที่ได้ด้วยตนเอง ครูไม่ต้องบอกความรู้ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน แต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดหาเหตุผลเพื่อแก้ปัญหาเอง ด้วยการสอนให้ผู้เรียน “คิดมากกว่าจำ ทำมากกว่าท่อง” ซึ่งจะทำให้นักเรียนเป็นนักแสวงหาความรู้อยู่เสมอ ๆ สามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานที่กำหนด

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 10) กล่าวถึงวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยพิจารณาจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ดังนี้

1. วิเคราะห์ผู้เรียน การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลช่วยให้ครูผู้สอนมีข้อมูลในการออกแบบจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่เหมาะสม การวิเคราะห์ผู้เรียนคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือธรรมชาติของผู้เรียน ประสบการณ์และพื้นฐานความรู้เดิม และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ใช้จิตวิทยาการเรียนรู้และการบูรณาการคุณธรรม ค่านิยมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เชื่อมโยงกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
4. ออกแบบการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรและเชื่อมโยงบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยใช้ผลการเรียนรู้ที่กำหนดเป็นหลัก และใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้เพื่อมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
5. ออกแบบวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย เพื่อสะท้อนภาพให้เห็นชัดเจนว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างไร ทำให้ได้ข้อมูลของผู้เรียนรอบด้านที่สอดคล้องกับความเป็นจริง เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจตัดสินผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

การเลือกรูปแบบวิธีใดมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ให้คำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา และวัยของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่กำหนด อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ กระบวนการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนปฏิบัติ ดังนี้

1. ทำงานเป็นทีม จะช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้เรียนรู้ถึงความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และทักษะของแต่ละคน ก่อให้เกิดพลังการทำงานเป็นกลุ่ม พัฒนาความสามารถทางอารมณ์ และความเป็นประชาธิปไตย การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพนั้นสมาชิกของทีม ต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีทักษะการอยู่ร่วมกัน และทักษะการทำงานร่วมกัน
 2. ปฏิบัติจริง เรียนรู้จากสภาพจริง มีประสบการณ์จริง สัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฝึกหัดสร้างความเป็นชุมชน พัฒนาทักษะการจัดการ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา และตัดสินใจ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความสามารถที่จะเผชิญกับปัญหา ฯลฯ
 3. แสดงออกอย่างอิสระ ในการสร้างผลงานที่มีคุณภาพทั้งในรูปโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ
 4. มีส่วนร่วมในกระบวนการและทุกกิจกรรมที่มีการเรียนรู้ ภายใต้บรรยากาศที่มีอิสระภาพ และพลัดเปลี่ยน ทำให้เพิ่มพูนความสามารถในการคิด อย่างอิสระและสร้างสรรค์ การพัฒนาความอยากรู้อยากเห็น ทักษะคิดในการตั้งคำถามและความตั้งใจนำไปสู่การพัฒนาที่เต็มตามศักยภาพมากยิ่งขึ้น
 5. คิดด้วยตนเอง การที่จะเกิดปัญญา ผู้เรียนจะต้องคิดเป็น และแสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง
 6. แสวงหาความรู้อย่างอิสระ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากธรรมชาติ จิตนาการ ความงาม ความจริง และความดี เพื่อเก็บข้อมูลเข้าไปสร้างโครงสร้างความรู้ในสมอง
 7. ฝึกสมาธิ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถควบคุมจิตใจตนเองให้สงบ มั่นคง จดจ่อ กับภารกิจที่ทำอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถควบคุมทุกอิริยาบถของชีวิตได้ นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของชีวิต มีความสงบทางจิตใจผ่อนคลายความเครียดมีอารมณ์ดี ร่าเริง เบิกบาน มีความคิดสร้างสรรค์สูง มีพลังความคิดค้นพบ มีสมาธิสูง มีความรักความเมตตาที่ยิ่งใหญ่ และมีความจำดี
- การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม**
- การจัดการเรียนรู้เพศศึกษาเพื่อแก้ปัญหาของเด็กวัยรุ่น ช่วยสร้างทักษะชีวิตเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ คือความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ซึ่งทำให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม
- วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 196-198) กล่าวถึงการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ว่าเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วยหลักการสำคัญพื้นฐาน 2 ประการคือ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) และกระบวนการกลุ่ม (Group Process)

1. การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม การเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีหลักที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1.1 เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของนักเรียน

1.2 ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง คือผู้เรียนต้องทำกิจกรรม

ตลอดเวลา

1.3 มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

1.4 ปฏิสัมพันธ์ทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ออกไปอย่างกว้างขวาง

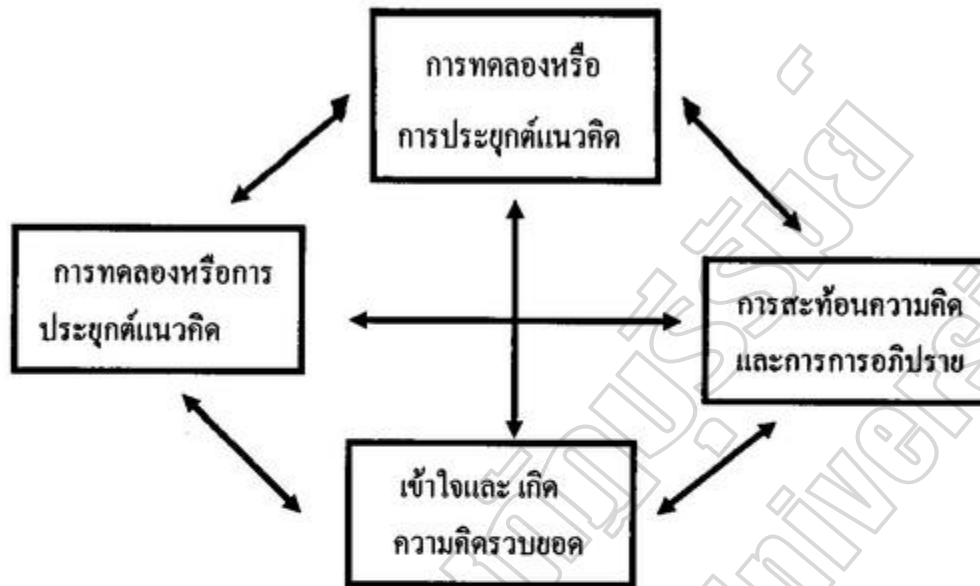
1.5 มีการสื่อสาร โดยการพูดหรือการเขียน เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ องค์ประกอบของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์แบบมีส่วนร่วม มีอยู่ 4 ประการ คือ

1. ประสบการณ์สะท้อนกลับ (Reflective Experience) เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนนำประสบการณ์เดิมของคนออกมาใช้ในการเรียน และแบ่งปันประสบการณ์ของตนกับเพื่อนที่อาจมีประสบการณ์คล้ายหรือแตกต่างกัน

2. การสะท้อนความคิดและการอภิปราย (Reflect and Discussion) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองแลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่ม ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความคิดความรู้สึกของผู้อื่นที่แตกต่างไปจากตนเองช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

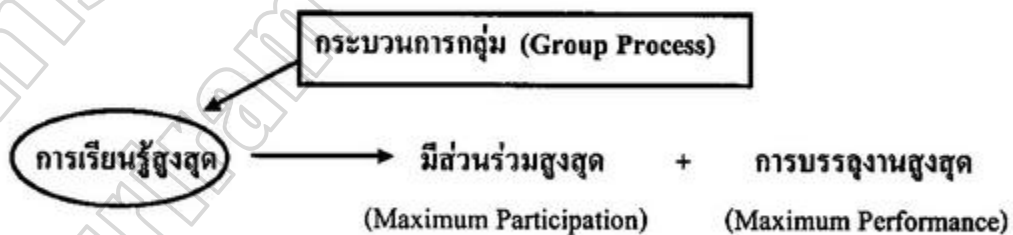
3. ความเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด (Understanding and Conceptualization) เป็นขั้นตอนที่สร้างความเข้าใจ โดยผู้เรียนเป็นฝ่ายริเริ่ม แล้วครูช่วยเติมแต่งให้สมบูรณ์

4. การทดลองและประยุกต์แนวคิด (Experiment/ Application) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนนำเอาการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นมาใหม่ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะหรือสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดเป็นแนวทางปฏิบัติของนักเรียนเอง (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2539 ก : 11 - 12)

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

2. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) วิธีการที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในทุก ๆ องค์ประกอบคือกระบวนการกลุ่ม กระบวนการกลุ่มจะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูงสุดและทำให้บรรลุงานสูงสุด หรืออาจกล่าวได้ว่า “การเรียนรู้สูงสุด (Maximum Learning) เกิดจากการมีส่วนร่วมสูงสุด (Maximum Participation) และการบรรลุงานสูงสุด (Maximum Performance)”

ภาพประกอบ 2 กระบวนการกลุ่มที่ทำให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด

2.1 การมีส่วนร่วมสูงสุดของผู้เรียน ศิริวรรณ กุลกรนิษฐรม (2547 : 27) กล่าวว่าขึ้นอยู่กับกรอบการออกแบบกลุ่มที่เหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของการเรียนรู้ กลุ่มแต่ละประเภทจะมีข้อดีและข้อจำกัดที่แตกต่างกันรายละเอียดของกลุ่มแต่ละประเภท ขอบ่งชี้และข้อจำกัด มีดังนี้

2.1.1 กลุ่ม 2 คน (Pair Group) คือ ให้นักเรียนจับคู่กันทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย โดยต้องการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการออกความเห็นหรือปฏิบัติ แต่กลุ่ม 2 คนนี้มีข้อจำกัดคือ ขาดความหลากหลายทางความคิดและประสบการณ์

2.1.2 กลุ่ม 3 คน (Triad Group) คือ ให้นักเรียนจับกลุ่มกัน 3 คน แต่ละคนมีบทบาทที่ชัดเจนและหมุนเวียนบทบาทกันได้ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตามบทบาท แต่มีข้อจำกัดคือขาดความหลากหลายและความกระฉับกระเฉงไปบ้าง

2.1.3 กลุ่มย่อยระดมสมอง (Buzz Group) เป็นการรวมกลุ่ม 3 – 4 คน ขึ้นชั่วคราวเพื่อแสดงความเห็น ซึ่งต้องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในเวลาสั้น ๆ ข้อจำกัดก็คือจะได้อะไรไม่ละเอียดมากนัก

2.1.4 กลุ่มเล็ก (Small Group) เป็นการจัดกลุ่ม 5-6 คนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างลึกซึ้งจนได้ข้อสรุป แต่มีข้อจำกัดคือต้องใช้เวลามาก

2.1.5 กลุ่มใหญ่ (Large Group) เป็นการอภิปรายในกลุ่ม 15-30 คนหรือทั้งชั้น โดยต้องการให้เกิดการโต้แย้งหรือการรวบรวมความคิดจากกลุ่มย่อยเพื่อหาข้อสรุป แต่ก็มีข้อจำกัดคือ บางคนอาจให้ความสนใจหรือมีส่วนร่วมน้อย ใช้เวลามาก

2.1.6 กลุ่มไขว้ (Cross-over Group) เป็นการจัดกลุ่ม 2 ชั้นตอนโดยแยกให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเฉพาะบางกลุ่มจนมีความเชี่ยวชาญจากนั้นจึงให้ผู้เรียนจากแต่ละกลุ่มมารวมเป็นกลุ่มใหม่เพื่อบูรณาการความรู้เข้าด้วยกัน โดยต้องการให้ผู้เรียนสร้างศักยภาพของตนเองในการสร้างความรู้ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมและได้อะไรมาก กลุ่มไขว้นี้จะใช้เวลามากและอาจมีความรู้ที่ตกหล่น

2.1.7 กลุ่มแบ่งย่อย (Subgroup) เป็นการจัดกลุ่ม 2 ชั้นตอนจาก 8-12 คนแต่ละกลุ่มถูกแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 3-4 กลุ่ม เพื่อให้ทำงานกลุ่มละ 1 งาน (ที่ไม่เหมือนกัน) จากนั้นจึงให้กลุ่มย่อยมารวมกันเพื่อบูรณาการ แต่ก็มีข้อจำกัดต่าง ๆ เหมือนกับกลุ่มไขว้

2.1.8 กลุ่มปิรามิด (Pyramid Group) เป็นการรวบรวมความคิดเห็นเริ่มจากกลุ่ม 2-4 คน ทวีขึ้นไปเป็นชั้น ๆ จนครบทั้งชั้นโดยสร้างความตระหนักและเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของแต่ละกลุ่มหรือฝ่าย แต่ก็มีข้อจำกัดคือขาดข้อสรุปและความลึกซึ้ง

การร้อยรัดกระบวนการกลุ่มที่เข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมในแต่ละชั่วโมง ก็จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างสูงสุด มีการเคลื่อนไหวการเรียนรู้ตลอดเวลา ทำให้นักเรียนมีความสนใจอย่างต่อเนื่อง

2.2 การบรรลุงานสูงสุด (Maximum Performance) แม้นการออกแบบกิจกรรม

การเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการกลุ่มที่หลากหลายจะช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมได้มาก แต่ก็ยังมีข้อจำกัดอยู่บ้าง เช่น เรื่องเวลาที่ใช้ ความลึกซึ้งหรือความหลากหลายในประเด็นการอภิปราย หัวใจสำคัญของการทำงานสูงสุดจึงอยู่ที่การกำหนดงานให้กับกระบวนการกลุ่ม ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญของการกำหนดงานอยู่ 3 ประการดังนี้ คือ (วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2542 : 46)

2.2.1 กำหนดกิจกรรมที่ชัดเจนว่าให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอย่างไร เพื่อทำอะไร ใช้เวลานานน้อยแค่ไหน เมื่อบรรจุนานแล้วจะทำอย่างไรต่อ เช่น เตรียมเสนอหน้าชั้นในเวลาที่กำหนดให้

2.2.2 กำหนดบทบาทของกลุ่มหรือสมาชิกที่ชัดเจน โดยปกติการกำหนดบทบาทในกลุ่มย่อยควรให้แต่ละกลุ่มมีบทบาทที่แตกต่างกันเมื่อมารวมเสนอในกลุ่มใหญ่จึงเป็นการขยายเครือข่ายการเรียนรู้ไม่น่าเบื่อ การกำหนดบทบาทยังรวมถึงสมาชิกในกลุ่มด้วย เช่น บทบาทของผู้เล่นบทบาทสมมุติ และผู้สังเกตการณ์ หรือบทบาทของการนำกลุ่ม การรวบรวมความเห็น และการนำเสนอ เป็นต้น

2.2.3 ควรมีโครงสร้างของงานที่ชัดเจน บอกรายละเอียดของกิจกรรมและบทบาท โดยทำเป็นกำหนดงานที่ครูแจ้งแก่นักเรียน หรือทำเป็นใบงานมอบให้กับกลุ่มซึ่งประการหลังจะเหมาะกับการทำกลุ่มย่อยที่ต้องการทำงานให้เกิดผลงานที่เป็นข้อสรุปของกลุ่ม โดยจัดทำเป็นใบงานหรือใบชี้แจง

2.2.3.1 ใบงาน เป็นกำหนดงานหรือใบมอบงานให้กลุ่มเล็ก หรือกลุ่มย่อย ระดมสมองที่มีรายละเอียดมาก และต้องการผลงานที่เป็นข้อสรุปของกลุ่มที่มีความลึกซึ้งมาก ผู้สอนอาจพิมพ์หรือเขียนใส่กระดาษแจกให้ผู้เรียน หรือแจกให้กลุ่มประกอบการทำงานกลุ่ม มักใช้ในกิจกรรมสะท้อนความคิดและอภิปราย และกิจกรรมประยุกต์แนวคิด

2.2.3.2 ใบชี้แจง เป็นการอธิบายรายละเอียดงานไม่มากนักในกลุ่มใหญ่ ก่อนทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้สอนอาจเขียนกระดาษหรือแผ่นใส ให้ผู้เรียนอ่านพร้อมกันในชั้นเรียนหรือในกลุ่มใหญ่ มักใช้ในกิจกรรมด้านประสบการณ์ หรือประยุกต์แนวคิด

วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นการสอนที่ชี้ให้นักเรียนเป็นสำคัญ เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด จำแนกรายละเอียดในการสอนออกเป็น 3 ลักษณะ คือ การสอนความรู้ การสอนเจตคติ และการสอนทักษะชีวิต (สนอง อินละคร, 2544 : 158 - 160)

1. การสอนความรู้ (Knowledge) การสอนความรู้ที่ใช้หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ช่วยสร้างทักษะชีวิตที่เป็นพื้นฐาน และองค์ประกอบร่วมของทักษะชีวิตอื่น ๆ ทั้งหมด ลักษณะเฉพาะของการสอนที่ชี้หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีดังนี้

1.1 ประสบการณ์ ผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้นำเสนอความรู้ที่แต่ละคนมี เพื่อให้ผู้สอนได้ทราบถึงความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนจับคู่พูดคุยกันในระยะเวลาสั้น ๆ แล้วผู้สอนสุ่มถามทีละคู่ หรือผู้สอนเป็นผู้ตั้งคำถามเพื่อรวบรวมประสบการณ์ของผู้เรียน

1.2 การสะท้อนความคิดและการอภิปราย คือผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้เพื่อสร้างความรู้ตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น ผู้สอนนำเสนอเนื้อหาแล้วแบ่งกลุ่มผู้เรียน 5-6 คนทำกิจกรรมตามใบงาน ให้อภิปรายตามประเด็นที่กำหนด หรือให้ผู้เรียนศึกษาหรือค้นคว้าเนื้อหา จากเอกสารความรู้ แบ่งกลุ่ม 5-6 คน อภิปรายตามประเด็นที่กำหนด

1.3 ความเข้าใจและความคิดรวบยอด ผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเข้าใจและสร้างความรู้ใหม่ได้ด้วยตัวเอง อาทิเช่น การสรุปเป็นความคิดรวบยอดอาจทำได้โดยผู้สอนสรุปเป็นความคิดรวบยอดและบรรยายเพิ่มเติม หรือผู้สอนบรรยายความคิดรวบยอดบางส่วน ให้ผู้เรียนเสนอความคิดแล้วจึงสรุปเป็นความคิดรวบยอดทั้งหมด หรือผู้เรียนนำเสนอผลการอภิปรายกลุ่มแล้วผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุป หรือผู้สอนและผู้เรียนบูรณาการความคิดรวบยอดแต่ละกลุ่ม เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดทั้งหมด

1.4 ทดลองและประยุกต์ใช้แนวคิด เป็นการจัดกิจกรรมที่จะทำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้แก้ปัญหาหรืออธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน หรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนทำกิจกรรมที่เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เกิดขึ้น เช่น เขียนคำขวัญ จัดบอร์ด เขียนเรียงความ หรือแบ่งกลุ่มนักเรียนทำโครงการ ฯลฯ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชานั้น ไม่มีขั้นตอนการสอนที่เฉพาะเจาะจง เพียงแต่ให้คำนึงถึงการจัดกิจกรรมที่ครอบคลุมของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทั้ง 4 ประการ

2. การสอนเจตคติ (Attitude) โดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะมุ่งเน้นการสอนด้านจิตพิสัย ซึ่งมีองค์ประกอบ 2 ด้านคือ การสร้างความรู้สึที่สอดคล้องกับเจตคติ และการจัดระบบความคิดความเชื่อ เมื่อนำมาสัมพันธ์กับหลักของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การสอนเจตคติแบบมีส่วนร่วมจึงควรมี องค์ประกอบและลักษณะเฉพาะ 4 ประการ ดังนี้

2.1 ประสบการณ์ เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นประสบการณ์ด้านความรู้สึกของผู้เรียน เช่น ให้ผู้เรียนชมวีดิทัศน์ ฟังเทป ฟังเพลง ฟังบทหรือกรอง หรืออ่านบทกลอน อ่านจดหมาย อ่านบันทึก อ่านบทสัมภาษณ์ หรือเล่าความรู้สึกของตน เล่าประสบการณ์ เล่าเรื่อง เล่านิทาน ได้ว่าที่ หรือแสดงบทบาทสมมติ แสดงละคร หรือเขียนเรื่องราว เขียนรายงาน เขียนประสบการณ์

หรือเล่นเกม ทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

2.2 การสะท้อนความคิดและการอภิปราย ผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอภิปราย ประเด็นความคิด ความเชื่อ เพื่อหาข้อสรุปในกลุ่มเล็ก เช่น แบ่งกลุ่มผู้เรียนอภิปรายประเด็น หรือแบ่งกลุ่มผู้เรียนร่วมระดมสมองเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อ หรือความรู้ที่ถูกต้องเรื่องที่ได้ มีการนำเสนอ ในชั้นประสบการณ์ตามประเด็นในใบงาน หรือ ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตาม ประเด็นในใบงาน

2.3 ความคิดรวบยอด เป็นขั้นจัดระบบความเชื่อ โดยผู้สอนจัดกิจกรรมสรุปสาระ ความรู้ ที่ได้โดยให้กลุ่มเล็กรายงานหน้าชั้นเรียนแล้วอภิปรายสรุปสาระเพิ่มเติม หรือให้กลุ่มหลัก บูรณาการข้อสรุปก่อนแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน ผู้สอน อภิปรายและสรุปเพิ่มเติม

2.4 ทดลองหรือประยุกต์แนวคิด ผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้เจตคติ ที่เกิดขึ้น อาจทำกิจกรรมในห้องเรียนหรือกิจกรรมเสริมเพิ่มเติม อาทิเช่น ให้แต่ละกลุ่มเขียน คำขวัญ คำเชิญชวน จดบอร์ด ทำแผ่นพับ เขียนจดหมายถึงพ่อ แม่ หรือทำโครงการปฏิบัติกิจกรรม เกี่ยวกับเจตคตินั้น

เนื่องจากเจตคติ ความคิด หรือความเชื่อ มีความรู้สึกเป็นส่วนประกอบ ดังนั้นการสอน ต้อง มีทั้ง 2 องค์ประกอบ คือด้านความรู้สึก และด้านความคิดความเชื่อ โดยขั้นสร้างความรู้สึก จะใช้สื่อหรือกิจกรรมสร้างความรู้สึก อาจใช้เวลา 5 – 20 นาที ของคาบสอน ส่วนที่เหลือจะเป็น การจัดระบบความคิดความเชื่อ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีทักษะในการใช้สื่อ / กิจกรรมให้เกิด ความรู้สึกได้จริง รวมทั้งมีทักษะในการใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดระบบความคิด ความเชื่อ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้นักเรียนมีโอกาสนอภิปราย ได้แย้ง จนนักเรียนสามารถสรุปได้ด้วย ตนเอง และนำข้อสรุปที่ได้มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ

3. การสอนทักษะชีวิต แบบมีส่วนร่วม เป็นการสอนที่มุ่งเน้นด้านทักษะพิสัย ซึ่งต้อง อาศัยการสร้างให้เกิดความชัดเจนในตัวทักษะชีวิต ให้เห็นขั้นตอนที่ปฏิบัติได้ง่าย และนักเรียนมี โอกาสลงมือปฏิบัติในสถานการณ์ใกล้ตัวจากองค์ประกอบของการเรียนรู้ และลักษณะเฉพาะของ การสอน ทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วม 4 ประการของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การสอนทักษะชีวิต ควรมีลักษณะเฉพาะคือ อาศัยเหตุการณ์ที่ตรงกับความเป็นจริงในชีวิต การเรียนรู้ทักษะชีวิต นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การวิเคราะห์ปัญหาหากฎเกณฑ์หรือวิเคราะห์ ขั้นตอนในการฝึกทักษะต่าง ๆ ให้ได้ความคิดรวบยอดหลายขั้นตอน ทั้งจากการฟังบรรยาย จากการสังเกต การสาธิต การประเมินผลในกลุ่มและการประเมินผลรวม นักเรียนมีโอกาสฝึกซ้ำ ๆ

ทักษะเป็นความสามารถที่คนเราไม่เคยมีมาก่อน แต่ได้เรียนรู้จนกระทั่งทำได้ อย่างชำนาญ ดังนั้นการสอนทักษะจึงมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นรู้ชัดเห็นจริง และขั้นลงมือกระทำ

1. **ขั้นรู้จักเห็นจริง** เป็นขั้นตอนที่มุ่งให้นักเรียนรับรู้ ว่า ทักษะเหล่านั้นมีความสำคัญ และฝึกฝนให้ทำเป็น ครูใช้การบรรยายประกอบการยกตัวอย่าง ให้นักเรียนร่วมอภิปรายถึงความสำคัญในการฝึกทักษะนั้น ๆ จากนั้นใช้สถานการณ์จำลองให้นักเรียนคิดใช้ทักษะดังกล่าวหรือใช้การสาธิตซึ่งอาจให้นักเรียนมีส่วนร่วมได้ การสาธิตจะช่วยให้เห็นจริง ลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน จากนั้นให้นักเรียนจัดกลุ่มย่อย หรือกลุ่มระดมสมองเพื่อหาทฤษฎี
2. **ขั้นลงมือกระทำ** เป็นขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียน ลงมือปฏิบัติตามที่ได้เรียนรู้จากขั้นตอนแรก ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ โดยใช้บทบาทสมมุติ (Role Play) หรือการซ้อมบท (Rehearsal Play) เป็นกิจกรรมหลักและมีการฝึกซ้ำ โดยผลัดกันแสดงบทบาทจนชำนาญ ส่วนการสอนทักษะการสื่อสาร ทักษะการปฏิเสธ หรือการสอนทักษะอื่น ๆ โดยทั่วไปมักมีปัญหาว่า สถานการณ์ที่นำมาสอนนั้น ในชีวิตจริง ๆ นักเรียนไม่คิดปฏิเสธ เนื่องจากการที่คนเราปฏิเสธสิ่งใด แสดงว่าเขามีเจตคติในเรื่องนั้น และได้ตัดสินใจอย่างชัดเจนไปแล้ว เพียงแต่ยังขาดทักษะการปฏิเสธให้ได้ผลโดยไม่ทำลายสัมพันธภาพระหว่างกัน ดังนั้นโครงสร้างการสอนจึงจำเป็นต้องสอนเจตคติ และทักษะการตัดสินใจที่เกี่ยวข้อง มาก่อนการสอนทักษะการปฏิเสธ การปฏิเสธอย่างแท้จริงจึงจะเกิดขึ้น

พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น

เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาข การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของวัยรุ่นเกิดขึ้นจากอิทธิพลของฮอร์โมน ทำให้ร่างกายเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งการเปลี่ยนแปลงของลักษณะทางเพศ ทำให้มีลักษณะเด่นชัดขึ้นทั้งเพศหญิง เพศชาย นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา พร้อม ๆ กัน ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายและลักษณะทางเพศนั่นเอง พอสรุปได้ดังนี้ (ส่วนอนามัยเด็กวัยเรียนและเยาวชน สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. 2545 : 244-248)

การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย

ร่างกายของวัยรุ่นที่เกิดการเปลี่ยนแปลง แบ่งเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1. ช่วงวัยรุ่นตอนต้น หรือวัยที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่น คืออายุตั้งแต่ 10 – 13 หรือ 14 ปี เป็นระยะที่ ร่างกายเริ่มการเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์ทั้งเด็กหญิง และเด็กชาย สำหรับเด็กหญิงนั้นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญของร่างกายเต็มที่ คือ การมีประจำเดือนครั้งแรก สัดส่วนของร่างกายเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของหน้าอกและฮอร์โมน ส่วนเพศชายนั้นไม่มีลักษณะบ่งเด่นชัดเหมือนเด็กหญิง แต่อาจสังเกตได้จากการหลั่งอสุจิในครั้งแรก การมีขนตามอวัยวะเพศ น้ำเสียงที่ทุลเปลี่ยนไปจากเดิม คือ ห้าวขึ้น

2. วัยรุ่นตอนกลาง หรือวัยที่เข้าสู่วัยรุ่นเต็มตัว คือช่วงอายุตั้งแต่ 14 – 17 ปี ระยะเวลาพัฒนาการของร่างกายต่อเนื่องมาจากวัยรุ่นตอนต้น ทั้งส่วนสูง น้ำหนัก ลักษณะทางเพศภายนอกของร่างกายและการเคลื่อนไหว ที่สำคัญได้แก่ การเจริญเติบโตทางกายรวดเร็วมากทุกส่วน เริ่มมีกลิ่นตัวแรง ลักษณะทางเพศภายนอกเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน เช่น โคนง กระดูกแขนขาเจริญเร็วมากทำให้ดูแขนขายาวแก้ง้าง น้ำหนักและส่วนสูงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ฯลฯ

3. วัยรุ่นตอนปลาย วัยที่อายุตั้งแต่ 17 – 20 ปี ระยะเวลาพัฒนาการทางด้านร่างกายเจริญถึงภาวะระดับสูงสุด ทั้งเพศหญิงและเพศชาย แต่อาจมีเพศชายบางคนมีพัฒนาการต่อไปจนถึงอายุ 20 – 22 ปี การเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่นตอนปลายมีดังนี้ ร่างกายทุกส่วนเจริญเติบโต บ่งบอกถึงความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ โครงกระดูกใหญ่และแข็งแรงเต็มที่ ฟันจะงอกขึ้นเรื่อย ๆ จนครบ 32 ซี่ อวัยวะภายในเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ อวัยวะสืบพันธุ์และต่อมเพศเจริญเต็มที่

การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์

อารมณ์เป็นความรู้สึกหรือความสะเทือนใจที่เกิดจากร่างกายถูกสิ่งอื่นมาเร้า อารมณ์ของวัยรุ่นเป็นอารมณ์ที่รุนแรงเรียกว่าเป็น วัยวิกฤต (Critical Period) หรือวัยพายุบูแคม (Period of Storm and Stress) ซึ่งหมายถึงอารมณ์ที่รุนแรงเต็ม ไปด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง บางครั้งจึงมีความขัดแย้งกับผู้ใหญ่อยู่เสมอ การเกิดอารมณ์ได้ง่ายหรือรุนแรงเช่นนี้จึงเป็นเรื่องง่ายต่อการยุแหย่หรือชักนำให้เกิดความรู้สึกอยากลองทั้งทางที่ดีและไม่ดี ความคิดชั่ววูบของอารมณ์จนเป็นเหตุให้แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมออกมา ซึ่งอาจหมายถึงชีวิตและอนาคตของตนเอง

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เด็กวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เห็นได้ชัดคือ

1. ต้องการเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเอง ไม่ถูกควบคุม
2. ต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน มีการรวมกลุ่มระหว่างเพื่อนสนิทที่เป็นเพศเดียวกัน
3. เริ่มสร้างความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม โดยมีสมาชิกเพศตรงข้ามเข้าร่วมกลุ่มด้วย
4. เชื่อและรับฟังเพื่อนมากกว่าพ่อแม่
5. คิดดูถูกดูแคลนพ่อแม่และผู้ใหญ่ จนบางครั้งแสดงออกชัดเจน
6. เริ่มสนใจคบเพื่อนต่างเพศ มีอารมณ์หิวหาว วุ่นวาย และเปลี่ยนแปลงง่าย
7. ชอบคิดเปรียบเทียบกับเพื่อน ๆ รู้สึกมีปมด้อยและท้อแท้ใจง่าย
8. ต้องการเข้าใจความสำคัญของครอบครัว และปัจจัยต่าง ๆ ที่จะนำมาซึ่งความสุข

แห่งครอบครัวแต่ยังมีความสับสน

การเปลี่ยนแปลงทางสติปัญญา การเปลี่ยนแปลงทางสติปัญญาของวัยรุ่นเป็นดังนี้

1. มีความคิดกว้างขวางลึกซึ้งขึ้น
2. อยากรู้ อยากเห็น ต้องการทดลองและหาคำตอบ

3. เริ่มคิดถึงชีวิตอดีต ปัจจุบัน และอนาคต มีความกังวลใจมากถึงอนาคต
4. ต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับความคิดของตน
5. อุดมคติสูงหัวรุนแรง ต้องการให้สังคมมีความยุติธรรม เสมอภาค ไม่ยอมรับความเหลื่อมล้ำ ดำสูงในสังคม
6. มีความเชื่อมั่นในสิ่งต่าง ๆ อย่างรุนแรง ที่มีทั้งประ โยชน์และโทษ เพราะหากว่าวัยรุ่นมีความเชื่อมั่นในสิ่งดีย่อมเกิดประ โยชน์อย่างมาก แต่หากหลงเชื่อมั่นในสิ่งผิดอาจเกิด ความเสียหายได้ นิสัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในวัยนี้ เป็นสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในโรงเรียน ในประเทศของนักวิจัยหลายท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และใกล้เคียงกัน พอสรุปได้ดังนี้

จันจิรา ไทยบัณฑิต (2538 : 1) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติในเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 500 คน ผลการวิจัยพบว่า ด้านความรู้นักเรียนมีความรู้ในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบความรู้ตามตัวแปรประเภทของโรงเรียน พบว่าทั้ง 3 ประเภทโรงเรียน นักเรียนมีความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกันกับนักเรียนหญิงจากโรงเรียนหญิงกับนักเรียนหญิงจากโรงเรียนสหศึกษาที่มีความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านทัศนคติ นักเรียนมีทัศนคติในเชิงเห็นด้วย หรือมีทัศนคติที่ดีต่อเพศศึกษานั้น เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติตามตัวแปรประเภทของโรงเรียน ทั้ง 3 ประเภทโรงเรียน พบว่านักเรียนมีทัศนคติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชายจากโรงเรียนชายกับนักเรียนชายจากโรงเรียนสหศึกษา มีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนหญิงจากโรงเรียนหญิงกับนักเรียนหญิงจากโรงเรียนสหศึกษา มีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สัญญา เรืองถาวรกุล (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการใช้หลักสูตรเนื้อหาวิชา ครูผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลพบว่า ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตร ใช้วิธีการสอนหลากหลายผสมผสานกัน แต่มีปัญหาในการสอนบางเรื่องที่ยังไม่กล้าสอน ได้แก่ การสืบพันธุ์ การคิดปกปิดทางเพศ และความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ครูผู้สอนใช้สื่อ

การสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา ได้แก่รูปภาพ หนังสือ วีดิทัศน์ สไลด์ แต่สื่อการสอนที่มีมักจะ ไม่ทันสมัยและขาดแคลน ครูผู้สอนวัดและประเมินผลการครอบคลุมเนื้อหาที่สอนเป็นระยะ ๆ โดยการทดสอบ และสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงการเรียนการสอน การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษาในหนังสือเรียนและหนังสืออ่านเพิ่มเติมส่วนใหญ่จะเป็นร้อยแก้วสาระความรู้และมีภาพประกอบ ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาเพศศึกษาในหนังสือเรียนส่วนใหญ่ เน้นด้านวิชาชีววิทยาเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ด้านจิตวิทยาเรื่องการปรับตัวทางเพศ และด้านสังคมวิทยาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ส่วนหนังสืออ่านเพิ่มเติมจะเน้นด้านชีววิทยา เรื่องการตั้งครรภ์และการคลอด

จรรยา ดวงแก้ว (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความรู้เจตคติและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร เศรษฐกิจ สังคม ความรู้ ทัศนคติกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศกับการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความรู้เรื่องเพศในระดับปานกลาง มีทัศนคติในเชิงบวก พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนอยู่ในระดับเสี่ยงน้อยที่สุด พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ได้แก่ การดื่มสุรา การเที่ยวสถานเริงรมย์ การอ่านหนังสือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การจับมือถือแขน และการกอดจูบ มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น และค่าใช้จ่ายประจำเดือนที่ได้รับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิราพร มงคลประเสริฐ (2539 : 98 - 102) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้แผนการสอนเพศศึกษาต่อความรู้ เจตคติ และสุขปฏิบัติทางเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 จังหวัดน่าน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 78 คน กลุ่มทดลอง 39 คน กลุ่มควบคุม 39 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกิจกรรมส่วนใหญ่เน้นการเล่นเกมน การอภิปรายกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนเพศศึกษาตามปกติ ผลจากการวิจัยพบว่าหลังจากการทดลอง 1 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และสุขปฏิบัติทางเพศสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศุภาศิริ อาริภาณูจน์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาววัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นพ่อแม่ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 630 คน เป็นพ่อ 271 คน เป็นแม่ 359 คน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มพ่อแม่มีบทบาทการสอนเพศศึกษาในระดับ ปานกลาง และตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทพ่อ ได้แก่ การ ได้รับความรู้ด้านเพศศึกษาจากแม่ของตนเอง ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับบทบาทแม่ ได้แก่

การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและการรับรู้ว่าคุณครูเป็นผู้มีบทบาทในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาว โดยตัวแปรทั้ง 4 มีความสามารถร่วมกันในการทำนาย ร้อยละ 11.44

สิริวรรณ ปุณฺณศิริ (2544 : 5) ได้ทำการศึกษาการประยุกต์ทักษะชีวิตและกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการสอนเพศศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศสุขอนามัย และ สุขปฏิบัติทางเพศ ตระหนักในความแตกต่างระหว่างชายและหญิง ทักษะการตัดสินใจเมื่อคอก อยู่สถานการณ์ เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ และทักษะการปฏิเสธเพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เสี่ยง ต่อการมีเพศสัมพันธ์ สูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อรอุษา จันทรวิจ (2544 : ไม่มีเลขหน้า) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลเสี่ยง ทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า เพศ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับใน การเรียน ระดับชั้นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และค่านิยมต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยที่เอื้อได้แก่ที่อยู่อาศัย สื่อ กระจุนอารมณ์ทางเพศ การเข้า ถึงสถานเริงรมย์ ปัจจัยเสริม ได้แก่การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในเรื่องเพศ และเมื่อวิเคราะห์การจำแนกพบพบว่า ปัจจัยเสริม สามารถทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ดีที่สุด ร้อยละ 26.3 รองลงมาคือปัจจัยนำและปัจจัยเอื้อ ร้อยละ 25.3 และร้อยละ 13.0 ตามลำดับ

สุวิมล พัฒนาวินิชฎี และคนอื่น ๆ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษา พฤติกรรมและความคิดเห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อ เอช ไอ วี ของ กลุ่มนักเรียน ม.2 ม.5 และอาชีวศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ.2548” โดยศึกษาเชิงระบาดวิทยา (Descriptive Epidemiology) จากการระวังกติคามที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อ เอช ไอ วี ของกลุ่ม นักเรียน ม.2 ม.5 และอาชีวศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ.2548 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนชาย ม.2 และ ม. 5 มีประวัติเคยมีเพศสัมพันธ์แล้วลดลงจาก พ.ศ.2547 โดยนักเรียน ม.2 ลดลงจากร้อยละ 2.3 เป็นร้อยละ 1.8 และนักเรียนชาย ม.5 ลดลงจากร้อยละ 20.9 เป็นร้อยละ 17.1 ส่วนนักเรียนชาย อาชีวศึกษามีประวัติการเคยมีเพศสัมพันธ์แล้วเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 28.2 เป็นร้อยละ 30.7 ในส่วน ของนักเรียนหญิงทุกระดับชั้น เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วเพิ่มขึ้น โดยนักเรียนหญิงชั้น ม.2 เพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 0.5 เป็นร้อยละ 1.0 นักเรียนหญิงชั้น ม.5 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.2 เป็นร้อยละ 8.5 และ นักเรียนหญิงอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 18.9 เป็นร้อยละ 23.0 ซึ่งส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ ปลอดภัยคือไม่สวมถุงยางอนามัยทุกครั้งกับคนรักมากกว่าคู่ก่อนกลุ่มอื่น ๆ ส่วนนักเรียนชายที่มี เพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการทางเพศมีแนวโน้มการใช้ถุงยางอนามัยเพิ่มขึ้น และนักเรียนมี ค่านิยม ในการเปลี่ยนคู่นอน โดยส่วนใหญ่มีคู่นอนมากกว่า 1 คน

บุญแสง บุญอำนวยกิจ และคนอื่น ๆ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องเพศศึกษา และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อโรคเอดส์ของวัยรุ่นในโรงเรียน : กรณีศึกษาเทศบาลนครยะลา เป็นการศึกษาที่ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณควบคู่กัน โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม กับครูนักเรียน และแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา การเรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และ โรคเอดส์ ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยง และพฤติกรรมของวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่าความเข้าใจ ในความหมายและขอบเขตของเพศศึกษาในกลุ่มครู และนักเรียนไม่แตกต่างกัน ปัญหาของการ เรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวผู้สอนที่ขาดความพร้อม มีบุคลิกไม่ เหมาะสม และปัญหาเรื่องสื่อการสอนที่ไม่น่าสนใจ และนักเรียนมีแนวโน้มที่จะเข้าถึงสื่อช่วยได้ มาก ส่วนผลของการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 395 คน พบว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ ในระดับมาก ร้อยละ 52.9 มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรม เสี่ยงทางเพศและโรคเอดส์ โดยเฉลี่ยในระดับปานกลาง โดยไม่มีนักเรียนที่มีความคิดเห็นเชิงลบ ขณะเดียวกัน นักเรียน มากกว่าครึ่งเคยดูหนังสือหรือภาพยนตร์ปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ ส่วน พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์พบว่าร้อยละ 9.6 เคยมีเพศสัมพันธ์ และอายุเฉลี่ยการมีเพศสัมพันธ์ ครั้งแรกเท่ากับ 15.9 ปี ร้อยละ 86.8 มีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรัก ร้อยละ 31.6 มีเพศสัมพันธ์ กับคู่มากกว่า 1 คน และใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์เพียงร้อยละ 18.4 เท่านั้น

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาใน โรงเรียนมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้หลายท่านด้วยกัน อาทิเช่น

เบอร์รี่ (Berry. 1975 : 4118 - A) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา โรงเรียนคาคา คันทรี (Dada Country) รัฐโคโลราโด ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการสอนเพศศึกษา โดยจัดการสอนสอดแทรกใน วิชาอื่น ๆ โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณสมบัติในการสอนเพศศึกษา และยังขาด แบบแผนในการสอนเพศศึกษา มีแนวโน้มที่จะสอนเพศศึกษาโดยการสอดแทรกในวิชาอื่น ๆ มากกว่าจะจัดการสอนเพศศึกษาอย่างเป็นเอกเทศ

พาร์เซล และลูทท์แมน (Parcel and Luttman. 1981 : 278 - 281) ได้ทำการศึกษา โดยการประเมินผล โครงการเพศศึกษาที่จัดขึ้นให้กับนักเรียนเกรด 8 ในรัฐอริโซนา สหรัฐอเมริกา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร 200 คน จัดเด็กให้เข้าโครงการเพศศึกษาจำนวน 46 คน กลุ่มควบคุม 154 คน ระยะเวลาของโครงการ 5 สัปดาห์ มีการทดสอบก่อนและหลังเข้าโครงการ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เข้าโครงการจะมีความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาและเจตคติในเชิงบวกมากกว่านักเรียนที่

ไม่ได้เข้าโครงการแต่ในด้านมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ทั้งสองกลุ่มมีเจตคติไม่แตกต่างกัน โดยทั้งสองกลุ่ม เห็นว่า การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานไม่ใช่เรื่องเสียหาย

โคห์ลิง (Doehling, 1992 : 119) ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องเพศของนักเรียนในแถบตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐ โคโลราโด ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อศึกษาการสอนเพศศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลที่มีผลต่อพฤติกรรมและการปฏิบัติตัวของนักเรียน เปรียบเทียบกับนักเรียนที่ไม่ได้เรียนเพศศึกษาในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้เรียนเรื่องเพศศึกษา จากการทดสอบความรู้เรื่องเพศศึกษามีคะแนนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียนเพศศึกษา อีกทั้งรู้วิธีการป้องกันการตั้งครรภ์ และมีอัตราการตั้งครรภ์ที่ไม่ได้ตั้งใจต่ำกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนเพศศึกษา ในส่วนของการคิดเชื่อผลของการวิจัยพบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ได้เรียนและไม่ได้เรียนเพศศึกษา

โอลเซน (Olson, 1994 : 4271) ทำการศึกษาโดยสร้างโปรแกรมการสอนเพศศึกษาเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ในเด็กวัยรุ่น ที่โรงเรียนแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ทำการทดลองในกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีเพศสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่าอัตราการเกิดของเด็กลดลง แต่อัตราการตั้งครรภ์เท่าเดิม เนื่องจากวัยรุ่นเลือกการทำแท้งในการแก้ปัญหา และยังไม่มีการยืนยันว่าการสอนครั้งนี้จะช่วยลดพฤติกรรมทางเพศได้ หรือทำให้เด็กมีพฤติกรรมทางเพศที่ถาวร

จากการที่ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาผลงานการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศทั้งหมดที่กล่าวมาสรุปได้ว่า นักเรียนในช่วงวัยรุ่นยังประสบปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ มีความสับสนเกี่ยวกับการปรับตัวกับเพศตรงข้าม อีกทั้งยังมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเรื่องเพศในบางเรื่อง เด็กนักเรียนวัยรุ่นต้องการความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับเพศศึกษา โดยเฉพาะวิธีการและแหล่งความรู้ที่เชื่อถือเกี่ยวกับเพศศึกษา ดังนั้นการให้ความรู้และวิธีการให้ความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม รวมถึงแหล่งความรู้ที่ดี จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กนักเรียนวัยรุ่นมีความรู้ความเข้าใจเพศศึกษาอย่างถูกต้อง มีเจตคติที่ดี มีพฤติกรรมเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างเหมาะสม และอยู่ในกรอบของวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของสังคมต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของโรงเรียนชายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วยบุคคล 4 กลุ่ม คือผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง ในช่วงชั้นที่ 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 4 โรงเรียน มีจำนวนประชากรดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน	7 คน
2. ครูผู้สอน	จำนวน	30 คน
3. นักเรียน	จำนวน	618 คน
4. ผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน	581 คน
รวมทั้งสิ้น	จำนวน	1,236 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารและครูผู้สอน ทำการศึกษาทั้งประชากร คือผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 7 คน และครูผู้สอน จำนวน 30 คน

2. นักเรียนและผู้ปกครอง ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี และมอร์แกน (R.V. Krejcie และ D.W. Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 234 คน และผู้ปกครอง จำนวน 234 คน จึงทำการสุ่มแบบกระจายตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน

(Proportional Stratified Random Sampling) แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างกระจายไปตามโรงเรียนต่าง ๆ

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียนที่เปิดสอนเพศศึกษา ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

โรงเรียน	ประชากร					กลุ่มตัวอย่าง				
	ผู้ บริหาร	ครู ผู้สอน	นัก เรียน	ผู้ ปกครอง	รวม	ผู้ บริหาร	ครู ผู้สอน	นัก เรียน	ผู้ ปกครอง	รวม
โรงเรียนบ้านหนองกก ฯ	1	5	85	80	171	1	5	32	32	70
โรงเรียนมูลนิธิรุ่งนภา	2	10	180	170	362	2	10	68	68	148
โรงเรียนบ้านป่าไม้สหกรณ์	2	6	139	130	277	2	6	53	53	114
โรงเรียนบ้านลำนางรอง	2	9	214	201	426	2	9	81	81	173
รวม	7	30	618	581	1,236	7	30	234	234	505

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ มี 2 ฉบับ คือแบบสอบถาม (Questionnaire) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นตัวแปรอิสระ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามถึงสภาพการดำเนินงานและปัญหาการจัดการเรียนรู้ เรื่องเพศศึกษาของโรงเรียนมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

(บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 99) ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีปัญหามาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีปัญหาปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของโรงเรียน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 99) ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form) สอบถามถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

2. การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) จัดประชุมกลุ่มครูผู้สอนจำนวน 8 คน และกลุ่มผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 8 คน ซึ่งเป็นตัวแทนของโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 2 คน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยยึดกรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการให้ครอบคลุมเนื้อหาต่าง ๆ ที่นักเรียนควรทราบ
2. ศึกษาการสร้างเครื่องมือมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของ ลิเคิร์ท (Likert) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2534 : 114-136) แล้วสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอประธานและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องด้านภาษา และความถูกต้องในคำเนื้อหา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
4. แก้ไขแบบสอบถามตามที่คณะกรรมการวิทยานิพนธ์เสนอแนะ

วิธีหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามแก้ไขแล้วไปตรวจความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) เพื่อแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยผู้มีรายชื่อต่อไปนี้
 - 1.1 นางนิภา สุทธิพันธ์ นักวิชาการสาธารณสุข 8 หัวหน้าฝ่ายป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์
 - 1.2 แพทย์หญิงภัทรี เลาคิเจริญ นายแพทย์ 8 ผู้อำนวยการโรงพยาบาลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์
 - 1.3 นายสุเทพ ราชประโคน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านซับคะนิง ตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์
2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง
3. นำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์ให้สมบูรณ์และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง
4. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่โรงเรียนบ้านปลื้มพัฒนา ตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครู จำนวน 10 คน นักเรียน จำนวน 10 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 8 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 30 คน
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้มาตรวจให้คะแนนแล้วนำไปหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อโดยการทดสอบ t -test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป ถือว่ามีอำนาจจำแนกสูง
6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpa Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2541 : 107)
7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัยบุรีรัมย์ เขต 3
2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ ถึงผู้บริหาร โรงเรียนเป้าหมายที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอเก็บข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน ในช่วงโมงแนะแนว โดยผู้วิจัยอธิบายให้ความรู้ในการตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองขอความร่วมมือ

จากครูผู้สอนวิชาสุขศึกษามอบหมายให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างนำไปให้ผู้ปกครองตอบที่บ้านและนำกลับมาส่งคืนครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาของโรงเรียน ผู้วิจัยไปปรับแบบสอบถามและรวบรวมตรวจสอบแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับ ไม่เรียบร้อยให้แล้วเสร็จ

3. กรณีที่ไม่ได้แบบสอบถามตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยคิดตามด้วยตัวเอง
4. นำข้อมูลไปหาค่าสถิติสำหรับการวิจัยตามขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและการวิจัย โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถามที่เป็นข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. แบบสอบถามที่เป็นสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมาย ค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 309) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีปัญหา/เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีปัญหา/เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีปัญหา/เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีปัญหา/เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีปัญหา/เห็นด้วยน้อยที่สุด
3. ข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วทำการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
4. การประชุมกลุ่มย่อย ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วนำเสนอข้อมูลตามลำดับความสำคัญ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าอัตราส่วนวิกฤติ t เป็นรายข้อในลักษณะ t -test Independent ใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 260) ดังนี้

$$r = \frac{\bar{x}_H - \bar{x}_L}{\sqrt{s_H^2 + s_L^2}}$$

n

- เมื่อ \bar{x}_H แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
 \bar{x}_L แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
 s_H^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
 s_L^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 261) ดังนี้

$$\alpha = \frac{\kappa}{\kappa - 1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right\}$$

- เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 κ แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
 s_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน ใช้สูตร (กาญจนา วัฒนา, 2544 : 68) ดังนี้

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

- เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนของข้อมูล

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (มนตรี สิริสัมพันธ์).

2550 : 144) ดังนี้

$$S.D. = \frac{\sqrt{n\sum x^2 - (\sum x)^2}}{n(n-1)}$$

เมื่อ S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนช้อยกกำลังสอง
$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลงานครั้งนี้ กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N แทน จำนวนประชากร

\bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและการวิจัย นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตาราง แบ่งเป็น 5 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม คือสถานภาพเพศ วุฒิการศึกษา ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา และภาระงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาจากคำถามปลายเปิดโดยการจัดเนื้อหาคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม คือสถานภาพ เพศ วุฒิการศึกษา ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียนและภาระงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ เพศ วุฒิการศึกษา ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียน และภาระงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N=505)	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	7	1.4
1.2 ครูผู้สอน	30	6.0
1.3 นักเรียน	234	46.3
1.4 ผู้ปกครองนักเรียน	234	46.3
2. เพศ		
2.1 ชาย	227	45.0
2.2 หญิง	278	55.0
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	131	25.9
3.2 มัธยมศึกษา	330	65.4
3.3 อนุปริญญา	5	1

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N=505)	ร้อยละ
3.4 ปริญญาตรี	34	6.7
3.5 สูงกว่าปริญญาตรี	5	1
4. ท่านมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้เพศศึกษา โรงเรียนอย่างไร		
4.1 เห็นด้วย	420	83.2
4.2 ไม่เห็นด้วย	85	16.8
5. ภาระงานของท่านมีอย่างไรบ้าง		
5.1 มีภาระงานอย่างเดียว	34	6.8
5.2 มีภาระงานอื่นๆ บ้างเล็กน้อย 1-3 งาน	440	87.1
5.3 มีภาระงานอื่นๆ มากกว่า 3 งานขึ้นไป	31	6.1

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน (ร้อยละ 46.3) รองลงมาคือครูผู้สอน (ร้อยละ 6.0) ผู้บริหารสถานศึกษา (ร้อยละ 1.4) เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.0) มีวุฒิทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 65.4) รองลงมาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 25.9) เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนพบว่าส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด (ร้อยละ 83.2) และเมื่อจำแนกตามภาระงานที่มีของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าผู้ตอบมีภาระงานอื่นๆ บ้างเล็กน้อย 1-3 งาน มากที่สุด (ร้อยละ 87.1) รองลงมาคือ มีภาระงานอย่างเดียว (ร้อยละ 6.8) และน้อยที่สุดคือ มีภาระงานอื่นๆ มากกว่า 3 งานขึ้นไป (ร้อยละ 6.1)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน
ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นรายด้านดังนี้

ตาราง 3 จำนวนร้อยละของสภาพการดำเนินงานจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอ
โนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นรายด้านดังนี้

สภาพการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ของโรงเรียน	มีการดำเนินงาน	
	จำนวน (N=505)	ร้อยละ
1. ด้านหลักสูตรการเรียนรู้	439	86.93
2. ด้านเนื้อหาการเรียนรู้	487	96.44
3. ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้	499	98.81
4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	462	91.10
5. ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้	468	92.67
6. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	498	98.61
รวมเฉลี่ย	475.83	94.22

จากตาราง 3 พบว่า สภาพการดำเนินงานจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอ
โนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมมีการดำเนินงานจัดการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียน (ร้อยละ
94.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการดำเนินงานด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด
(ร้อยละ 98.81) รองลงมาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (ร้อยละ 98.61) และน้อยที่สุดด้าน
หลักสูตรการเรียนรู้ (ร้อยละ 86.93)

โดยสรุปสภาพการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัด
บุรีรัมย์ โดยรวมโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา โดยจัดสอดแทรกเนื้อหา
การเรียนรู้เพศศึกษาในการสอนกลุ่มสาระต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา
กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระการงานอาชีพ
และเทคโนโลยี กิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ส่วนใหญ่เน้นการบรรยายเป็นหลัก

ด้านเนื้อหาการเรียนรู้เพศศึกษา โรงเรียนจัดได้ไม่ตรงตามความสนใจของผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครอง โรงเรียนขาดการให้ความรู้เนื้อหาบางเรื่อง เช่นเนื้อหาความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและทักษะการดำเนินชีวิต ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ควรนำผู้เรียนไปแหล่งเรียนรู้เพศศึกษานอกห้องเรียนบ้าง เช่นสถานีนามัย โรงพยาบาล ฯลฯ ในสังคมปัจจุบันนี้สื่อที่มีลักษณะช่วยดูทางเพศทาง่ายมีเกือบทุกที่ เช่น หนังสือวีดิโอลามก สื่อจากอินเทอร์เน็ต และอื่น ๆ ซึ่งมีมากมายและนักเรียนสามารถหาได้โดยง่ายด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษา ไม่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันควรเน้นทั้งความรู้และทักษะชีวิต ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูมีวุฒิทางการศึกษาไม่ตรงกับวิชาที่สอนและครูไม่ให้ความรู้เนื้อหาบางเรื่องเพราะกลัวว่าจะเป็นภาระให้กระรอกครูขาดการเตรียมการก่อนเพศศึกษา และโรงเรียนควรจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นรายชื่อและรายด้านดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นรายด้านดังนี้

ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ของโรงเรียน	ระดับปัญหา			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. ด้านหลักสูตรการเรียนรู้	2.45	0.76	น้อย	5
2. ด้านเนื้อหาการเรียนรู้	2.66	0.92	ปานกลาง	2
3. ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.79	0.86	ปานกลาง	3
4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.70	0.86	ปานกลาง	3
5. ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้	2.78	0.85	ปานกลาง	4
6. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	2.73	0.97	ปานกลาง	1
รวมเฉลี่ย	2.69	0.63	ปานกลาง	-

จากตาราง 4 พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่

อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านที่ 1 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.45$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านหลักสูตรการเรียนรู้

ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านหลักสูตรการเรียนรู้	ระดับปัญหา			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียน	2.36	0.95	น้อย	3
2. สอดแทรกเนื้อหาเพศศึกษาในกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	2.41	0.99	น้อย	2
3. โรงเรียนสนับสนุนให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพศศึกษา	2.58	1.06	ปานกลาง	1
เฉลี่ย	2.45	0.76	น้อย	-

จากตาราง 5 พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ยกเว้นข้อ 3 โรงเรียนสนับสนุนให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.58$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัญหาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน
ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้

ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านเนื้อหาการเรียนรู้	ระดับปัญหา			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. จัดเนื้อหาเพศศึกษาตาม ความสนใจของผู้เรียน	2.52	1.20	ปานกลาง	3
2. เนื้อหาการเรียนรู้เพศศึกษาในปัจจุบันนี้เหมาะสม กับพัฒนาการของผู้เรียนและและความต้องการ ของผู้ปกครอง	2.72	2.23	ปานกลาง	2
3. การเรียนรู้เพศศึกษาควรสอดแทรกเนื้อหา เรื่องความรู้สึกรักใคร่และทักษะการดำเนินชีวิต	2.74	1.23	ปานกลาง	1
รวมเฉลี่ย	2.66	0.92	ปานกลาง	-

จากตาราง 6 พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาด้านเนื้อหาการเรียนรู้ มีปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับ ปานกลางเช่นเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 3 การเรียนรู้เพศศึกษาควรสอดแทรก เนื้อหาเรื่องความรู้สึกรักใคร่ และทักษะการดำเนินชีวิต ($\bar{X} = 2.74$) รองลงมาคือ ข้อ 2 เนื้อหา การเรียนรู้เพศศึกษาในปัจจุบันนี้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนและและความต้องการของ ผู้ปกครอง ($\bar{X} = 2.72$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัญหาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน
ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้	ระดับปัญหา			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. ครูไม่ให้ความรู้เนื้อหาบางเรื่องเพราะกลัวว่าจะเป็น การชี้โพรงให้กระรอก	2.72	1.20	ปานกลาง	4
2. ครูมีวุฒิทางการศึกษาตรงกับวิชาที่จัดกิจกรรม การเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา	2.74	1.19	ปานกลาง	2
3. ครูมีการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพศศึกษา	2.98	1.22	ปานกลาง	1
4. โรงเรียนจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียน	2.73	1.22	ปานกลาง	3
รวมเฉลี่ย	2.79	0.86	ปานกลาง	-

จากตาราง 7 พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 3 ครูมีการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.98$) รองลงมาคือ ข้อ 2 ครูมีวุฒิทางการศึกษาตรงกับวิชาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา ($\bar{X} = 2.74$) และข้อ 4 โรงเรียนจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการให้ความรู้เพศศึกษาในโรงเรียน ($\bar{X} = 2.73$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัญหาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน
ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ระดับปัญหา			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. กิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนส่วนใหญ่ เน้นการบรรยายเป็นหลัก	2.71	1.16	ปานกลาง	2
2. กิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาเปิด โอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	2.65	1.15	ปานกลาง	3
3. กิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน	2.75	1.18	ปานกลาง	1
รวมเฉลี่ย	2.70	0.86	ปานกลาง	-

จากตาราง 8 พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับ
ปานกลางเช่นเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 3 กิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาของ
โรงเรียนเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน ($\bar{X} = 2.75$) รองลงมาคือข้อ 1 กิจกรรม
การเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนส่วนใหญ่เน้นการบรรยายเป็นหลัก ($\bar{X} = 2.71$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
ของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้

ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้	ระดับปัญหา			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. ควณนำผู้เรียน ไปแหล่งเรียนรู้เพศศึกษานอก ห้องเรียน เช่นสถานีนอนามัย โรงพยาบาล ฯลฯ	2.61	1.25	ปานกลาง	2
2. บรรยากาศการเรียนรู้เพศศึกษาสงบเป็นส่วนคว เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.60	1.20	ปานกลาง	3
3. สื่อที่นำมาใช้สอนเพศศึกษา กระตุ้นความสนใจ ของผู้เรียน	2.68	1.16	ปานกลาง	4
4. สื่อที่มีลักษณะช่วยขูทางเพศทาง่ายมีเกลิอนกลาด ในสังคมปัจจุบัน	3.21	1.32	ปานกลาง	1
รวมเฉลี่ย	2.78	0.85	ปานกลาง	-

จากตาราง 9 พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ด้านสื่อและนวัตกรมโดยรวมอยู่
ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง
เช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 4 สื่อที่มีลักษณะช่วยขูทางเพศทาง่ายมีเกลิอนกลาดใน
สังคมปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.2$) รองลงมาคือ ข้อ 3 สื่อที่นำมาใช้สอนเพศศึกษากระตุ้นความสนใจของ
ผู้เรียน ($\bar{X} = 2.68$) และข้อ 1 ควณนำผู้เรียน ไปแหล่งเรียนรู้เพศศึกษานอกห้องเรียน เช่นสถานีน
อนามัย โรงพยาบาล ฯลฯ ($\bar{X} = 2.61$) ตามลำดับ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
ของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	ระดับปัญหา			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษา สอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2.78	1.17	ปานกลาง	1
2. การวัดและผลประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษา ควรเน้นทั้งความรู้และทักษะชีวิต	2.69	1.14	ปานกลาง	2
รวมเฉลี่ย	2.73	0.97	ปานกลาง	-

จากตาราง 10 พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล
การเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ใน
ระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 1 การวัดและประเมินผลการ
เรียนรู้เพศศึกษาสอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 2.78$)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอ
โนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ แยกเป็นรายด้าน

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. ด้านหลักสูตรการเรียนรู้	3.17	0.80	ปานกลาง	6
2. ด้านเนื้อหาการเรียนรู้	3.31	0.85	ปานกลาง	1
3. ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.25	0.76	ปานกลาง	5
4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.16	0.79	ปานกลาง	7
5. ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้	3.26	0.91	ปานกลาง	4
6. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.15	0.85	ปานกลาง	8
7. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	3.30	0.97	ปานกลาง	2
8. ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้	3.28	0.82	ปานกลาง	3
รวมเฉลี่ย	3.23	0.61	ปานกลาง	-

จากตาราง 11 พบว่า ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางด้วยเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.31$) และรองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.30$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
ของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านหลักสูตรการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านหลักสูตรการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาเป็นวิชาหนึ่ง โดยเฉพาะเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และ ประสบการณ์อย่างสมบูรณ์	3.13	1.76	ปานกลาง	2
2. ควรจัดบทเรียนเพศศึกษาให้สอดคล้องกับทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร	3.06	1.11	ปานกลาง	4
3. ควรจัดหลักสูตรเพศศึกษาให้สนองต่อ ความต้องการของเด็กและผู้ปกครองในท้องถิ่น	3.09	1.14	ปานกลาง	3
4. ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาทั้ง ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะชีวิต ให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน	3.18	1.15	ปานกลาง	1
รวมเฉลี่ย	3.12	0.80	ปานกลาง	-

จากตาราง 12 พบว่า ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน
ด้านหลักสูตรเพศศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า
ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 4 ควรจัดกิจกรรม
การเรียนรู้เพศศึกษาทั้งด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะชีวิตให้เหมาะสมกับพัฒนาการของ
ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.18$) รองลงมาคือ ข้อ 1 ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาเป็นวิชาหนึ่ง
โดยเฉพาะ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์อย่างสมบูรณ์ ($\bar{X} = 3.13$) และข้อ 3
ควรจัดหลักสูตรเพศศึกษาให้สนองต่อความต้องการของเด็กและผู้ปกครองในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.09$)
ตามลำดับ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
ของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านเนื้อหาการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. การเรียนรู้เพศศึกษาควรมีเนื้อหาประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ และทักษะชีวิตที่เหมาะสมกับวัย	3.32	1.17	ปานกลาง	3
2. การเรียนรู้เพศศึกษาควรมีเนื้อหา ด้านสุขภาพ และอนามัยทางเพศ	3.42	1.18	ปานกลาง	1
3. การเรียนรู้เพศศึกษาควรมีเนื้อหา ด้านสังคม วัฒนธรรมทางเพศ	3.34	1.15	ปานกลาง	2
4. การเรียนรู้เพศศึกษาควรมี เนื้อหาด้านบทบาท ทางเพศของชายและหญิง	3.15	1.16	ปานกลาง	4
รวมเฉลี่ย	3.31	0.85	ปานกลาง	

จากตาราง 13 พบว่า ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน
ด้านเนื้อหาการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) และพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า
ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 2 การเรียนรู้เพศศึกษา
ควรมีเนื้อหา ด้านสุขภาพ และอนามัยทางเพศ ($\bar{X} = 3.42$) รองลงมาคือ ข้อ 3 การเรียนรู้
เพศศึกษา ควรมีเนื้อหา ด้านสังคม วัฒนธรรมทางเพศ ($\bar{X} = 3.34$) ข้อ 1 เนื้อหาการเรียนรู้
เพศศึกษา ควรประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะชีวิตที่เหมาะสมกับวัย ($\bar{X} = 3.32$)
ตามลำดับ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
ของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. ควรฝึกอบรมครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพศศึกษาก่อนให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในโรงเรียน	3.19	1.21	ปานกลาง	6
2. ผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาควรมี บุคลิกภาพดีเพื่อช่วยให้งานจัดกิจกรรม มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น	3.22	1.13	ปานกลาง	5
3. ผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาควรทำ ความคุ้นเคยกับผู้เรียนกันก่อนที่จะเริ่มต้น จัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.23	1.21	ปานกลาง	4
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาผู้จัด ควรอธิบายให้ผู้เรียนฟังเหมือนวิชา อื่น ๆ	3.30	1.13	ปานกลาง	2
5. ผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาควรระมัด ระวังการใช้คำพูดหรือคำศัพท์มากกว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในบทเรียนอื่น	3.34	1.15	ปานกลาง	1
6. หากพบว่าผู้เรียนมีปัญหาทางเพศควรให้ คำแนะนำเป็นรายบุคคลมากกว่าการให้ คำแนะนำในชั้นเรียน	3.25	1.22	ปานกลาง	3
7. ครูแนะแนวควรมีบทบาทสำคัญใน การให้คำปรึกษาปัญหาเพศศึกษาแก่นักเรียน	3.25	1.15	ปานกลาง	3
รวมเฉลี่ย	3.25	0.76	ปานกลาง	-

จากตาราง 14 พบว่า ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) และเมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 5 ผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาควรระมัดระวังการใช้คำพูดหรือคำศัพท์มากกว่าการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ในบทเรียนอื่น ($\bar{X} = 3.34$) รองลงมาคือ ข้อ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา ผู้จัดควรอธิบายให้ผู้เรียนฟังเหมือนวิชา อื่น ๆ ($\bar{X} = 3.30$) ข้อ 6 หากพบว่าผู้เรียนมีปัญหา ทางเพศควรให้คำแนะนำเป็นรายบุคคลมากกว่าการแนะนำในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.25$) ข้อ 7 ครูแนะแนวควรมีบทบาทสำคัญในการให้คำปรึกษาปัญหาเพศศึกษาแก่นักเรียน ($\bar{X} = 3.25$) ข้อ 3 ผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาควรทำความคุ้นเคยกับผู้เรียนก่อนที่จะเริ่มต้นจัดกิจกรรม เรียนรู้ ($\bar{X} = 3.23$) ข้อ 2 ผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพศศึกษาควรมีบุคลิกภาพดีเพื่อช่วยให้การจัด กิจกรรมมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.22$) ตามลำดับ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. ควรให้ความรู้เพศศึกษาให้แก่เด็กตั้งแต่ ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	2.72	1.28	ปานกลาง	5
2. ควรใช้สื่อ และวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้เพศศึกษาอย่างครบถ้วนถูกต้องตาม หลักวิชา	3.29	1.21	ปานกลาง	2
3. ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ เพศศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด	3.30	1.16	ปานกลาง	1
4. ควรจัดหาแหล่งเรียนรู้หรือวิทยากรเฉพาะทาง เพื่อให้การเรียนรู้เพศศึกษาเป็น ไปอย่างครบถ้วน	3.25	1.20	ปานกลาง	2
5. ควรใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อทำให้การเรียนรู้ เพศศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	3.24	1.20	ปานกลาง	4
รวมเฉลี่ย	3.16	0.79	ปานกลาง	-

จากตาราง 15 พบว่า ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 3 ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด ($\bar{X} = 3.30$) รองลงมาคือ ข้อ 2 ควรใช้สื่อและวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพศศึกษาอย่างครบถ้วนถูกต้องตามหลักวิชา ($\bar{X} = 3.29$) ข้อ 4 ควรจัดหาแหล่งเรียนรู้ หรือวิทยากรเฉพาะทาง เพื่อให้การเรียนรู้ เพศศึกษาเป็นไปอย่างครบถ้วนรอบด้าน ($\bar{X} = 3.25$) ข้อ 5 ควรใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อทำให้การเรียนรู้เพศศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.24$) ตามลำดับ

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. ควรใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น วีซีดี อินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์ ฯลฯ ที่ผ่านการคัดสรรมาแล้ว	3.15	1.25	ปานกลาง	3
2. ควรนำนักเรียนไปทัศนศึกษาผลของความประมาทเรื่องเพศนอกสถานที่ เช่น ที่วัดพระบาทน้ำพุ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากสถานการณ์จริง	3.33	1.26	ปานกลาง	1
3. ควรนำกรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่างมาเป็นการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทเรียนจากความประมาทเรื่องเพศ	3.31	1.18	ปานกลาง	2
รวมเฉลี่ย	3.26	0.91	ปานกลาง	-

จากตาราง 16 พบว่า ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 2 ควรนำนักเรียน ไปทัศนศึกษาผลของความประมาทเรื่องเพศนอกสถานที่ เช่น วัดพระบาทน้ำพุ เพื่อผู้เรียนได้ศึกษา จากสถานการณ์จริง ($\bar{X} = 3.33$) รองลงมาคือ ข้อ 3 ควรนำกรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่างมาเป็น สื่อการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทเรียนจากความประมาทเรื่องเพศ ตามลำดับ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. ควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษา ให้ตรงกับการปฏิบัติในชีวิตจริงตามบริบท ของสังคม	3.12	1.12	ปานกลาง	3
2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษา ควรใช้การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนระหว่าง เรียนด้วย	3.16	1.11	ปานกลาง	2
3. ควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษา ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และด้านพฤติกรรม ด้วยเสมอ	3.18	1.14	ปานกลาง	1
รวมเฉลี่ย	3.15	0.85	ปานกลาง	-

จากตาราง 17 พบว่า ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) และพิจารณา เป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 3

ควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษาทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และด้านพฤติกรรมด้วยเสมอ ($\bar{X} = 3.18$) รองลงมาคือ ข้อ 2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษาควรใช้การสังเกต พฤติกรรมผู้เรียนระหว่างเรียนด้วย ($\bar{X} = 3.16$) ตามลำดับ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. ควรจัดประชุมผู้ปกครองชี้แจงทำความเข้าใจ เรื่องการเรียนรู้เพศศึกษาเพื่อให้ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมให้ความรู้ที่บ้านและมีเครือข่าย ผู้ปกครองในโรงเรียน	3.23	1.21	ปานกลาง	2
2. พ่อ แม่ ผู้ปกครองควรแสดง พฤติกรรม ทางเพศที่เหมาะสมตามวัฒนธรรม ประเพณี ที่ดีงามเพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่ผู้เรียน	3.36	1.19	ปานกลาง	1
รวมเฉลี่ย	3.30	0.97	ปานกลาง	-

จากตาราง 18 พบว่า ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) เมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 2 พ่อ แม่ ผู้ปกครองควรแสดง พฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมตามวัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงาม เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.36$)

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. ควรจัดตั้งชมรมเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเป็นที่ปรึกษาปัญหาเรื่องเพศให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน	3.23	1.14	ปานกลาง	4
2. ควรจัดกิจกรรมเข้าค่ายธรรมะเพื่อพัฒนาจิต	3.38	1.21	ปานกลาง	2
3. ควรจัดกิจกรรมเข้าค่ายเรียนรู้เพศศึกษา	3.40	1.17	ปานกลาง	1
4. แหล่งความรู้ในชุมชน เช่น โรงพยาบาล สถานีอนามัย วัด ฯลฯ ควรมีส่วนช่วยสนับสนุนการให้ความรู้เพศศึกษาของโรงเรียน	3.22	1.15	ปานกลาง	5
5. ควรจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เพศศึกษานอกห้องเรียน	3.19	1.16	ปานกลาง	6
6. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนควรดูแลสื่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนอย่างเข้มงวด	3.24	1.20	ปานกลาง	3
รวมเฉลี่ย	3.28	0.82	ปานกลาง	-

จากตาราง 19 พบว่า ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 3 ควรจัดกิจกรรมเข้าค่ายเรียนรู้เพศศึกษา ($\bar{X} = 3.40$) รองลงมาคือ ข้อ 2 ควรจัดกิจกรรมเข้าค่ายธรรมะเพื่อพัฒนาจิต ($\bar{X} = 3.38$) ข้อ 6 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนควรดูแลสื่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนอย่างเข้มงวด ($\bar{X} = 3.24$) ข้อ 1 ควรจัดตั้งชมรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อเป็นที่ปรึกษาปัญหาเรื่องเพศให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ($\bar{X} = 3.23$) ข้อ 4 แหล่งความรู้ในชุมชน เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล วัด ฯลฯ ควรมีส่วนช่วยสนับสนุนการให้ความรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.22$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อยครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้และกลุ่มผู้ปกครองกลุ่มละ 8 คน โดยจัดประชุมกลุ่มครูในวันเสาร์ที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2550 และประชุมกลุ่มผู้ปกครองวันอาทิตย์ ที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2550 เริ่มประชุมเวลา 09.30 น. ถึง เวลา 11.30 น. ที่โรงเรียนบ้านหนองกคเคแบงสามัคคี โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการประชุม และมีนางพิศ เพ็ชรสูงเนิน เป็นผู้จดบันทึกการประชุม มีหัวข้อประชุมเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจัดเนื้อหาคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง และเป็นรายด้านดังนี้

ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ โรงเรียนต้องจัดให้สนองต่อความต้องการของเด็กและผู้ปกครองในท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะชีวิต ซึ่งครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ซึ่งอาจเลือกใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรของสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดบุรีรัมย์ หลักสูตรขององค์การแพช หรือครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา อาจนำทั้งสามหลักสูตรมาปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง ตามพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นหลักสูตรของโรงเรียนก็ได้

ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ เนื้อหาสาระเพศศึกษามีมากทั้งทางกว้างและทางลึก เนื้อหาการเรียนรู้จึงมีความสำคัญ หลักสูตรการเรียนรู้เพศศึกษาควรประกอบด้วยเนื้อหาการเรียนรู้ 6 หน่วย ดังนี้ คือ หน่วยพัฒนาการทางเพศ เน้นสาระเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสรีระเมื่อเข้าสู่วัยหนุ่มสาว การสืบพันธุ์ ภาพลักษณ์ต่อร่างกาย หน่วยสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ให้ความรู้ในมิติของครอบครัว เพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศ ความรัก การใช้ชีวิตคู่ การแต่งงานและการเป็นพ่อเป็นแม่ หน่วยทักษะส่วนบุคคล เน้นทักษะที่มีความจำเป็นในการดำเนินชีวิต ได้แก่ การให้คุณค่าสิ่งต่างๆ การสื่อสาร การรับฟัง การตัดสินใจ การต่อรอง การจัดการกับแรงกดดันจากเพื่อน หน่วยพฤติกรรมทางเพศ ให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่พัฒนาไปตามช่วงวัย การเรียนรู้อารมณ์เพศ การช่วยตนเอง การจัดการอารมณ์เพศ จินตนาการทางเพศ การแสดงออกทางเพศ การละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ การตอบสนองทางเพศ เป็นต้น หน่วยสุขภาพทางเพศ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับ การหลีกเลี่ยงผลกระทบ ที่ไม่พึงประสงค์จากความสัมพันธ์ทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย วิธีการคุมกำเนิด การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เอดส์ การล่วงละเมิดทางเพศ ความรุนแรงทางเพศ และอนามัยเจริญพันธุ์ และหน่วยสังคมและวัฒนธรรม ให้สาระความรู้เกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้และการแสดงออกในเรื่องเพศของบุคคลที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ ทางสังคมวัฒนธรรมในประเด็นของเพศศึกษา เปิดโลกทัศน์ให้เข้าใจบทบาททางเพศ เรื่องเพศในบริบทของสังคมวัฒนธรรม กฎหมาย ศิลปะ และสื่อต่างๆ

การจัดเรียงลำดับเนื้อหาให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ที่จำเป็น เหมาะสมกับวัยเด็กโดยยึดหลักตามพัฒนาการทางเพศ และจิตวิทยาการเรียนรู้ในวัยต่าง ๆ เรื่องที่เป็นนามธรรม เช่น ค่านิยม ความเชื่อที่ต้องการ เช่น จัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องสัมผัสดี และสัมผัสที่ไม่ดี ก่อนการจัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องการปฏิสนธิ หรือจัดกิจกรรมเรียนรู้เจตคติที่จำเป็นก่อนจัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องอุ้งยางอนามัย เป็นต้น

ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาควรผ่านการฝึกอบรมมาก่อน เพราะเพศศึกษาเป็นเรื่องละเอียดอ่อน สารการเรียนรู้บางส่วนเป็นเรื่อง ค่านิยม ความเชื่อที่จำเป็นต้องใช้ทักษะที่เหมาะสม ครูจะต้องมีบุคลิกภาพที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพศศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครูควรจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการให้ความรู้ เพศศึกษา คือเชื่อว่าเพศศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต มิใช่เรื่องสกปรก ควรปกปิด และถือว่าการให้ความรู้ทางเพศศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ครูจะต้องมีความแม่นยำในเนื้อหาที่จำเป็น เช่น เนื้อหาความรู้ด้านพัฒนาการทางเพศ สุขภาพทางเพศ ครูจะต้องมีความชัดเจนเรื่องความเชื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสังคมไทย ไม่นำความเชื่อและค่านิยมของตนเองไปตัดสินผู้เรียนครูจะต้องใช้ทักษะการให้ความรู้ที่เหมาะสมและเข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กแต่ละวัย ครูจะต้องใช้ภาษาที่เหมาะสมครูจะต้องมีบุคลิกเป็นกันเอง ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยท่าทีธรรมดา ไม่แสดงท่าทีว่า เรื่องเพศเป็นเรื่องน่ากลัว ร้ายแรง บาป เรื่องเพศเป็นเรื่องลามก เลวทราม เรื่องเพศเป็นเรื่องลับลมคมใน เรื่องเพศเป็นเรื่องเล่น ๆ ขบขัน แสดงท่าทีหัวเสีย คูหมิ่น เยาะเย้ย เงินอาย

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อาจจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดแทรกในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่นกลุ่มสาระภาษาไทย กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่นในระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ตั้งชมรมเพื่อนช่วยเพื่อน หรือจัดในกิจกรรมแนะแนว เป็นต้น จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาอย่างไรก็ตามจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยใช้กระบวนการกลุ่ม เลือกใช้สื่อและวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น จัดหาแหล่งเรียนรู้ หรือวิทยากรเฉพาะทางเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้เพศศึกษาอย่างครบถ้วนรอบด้าน ถูกต้องตามหลักวิชาการจะส่งผลให้การเรียนรู้เพศศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรนำมาใช้อย่างหลากหลาย น่าสนใจ ทันสมัย เช่น นำนักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนศึกษาเรื่องผลของความประมาทเรื่องเพศ เช่น วัดพระบาทน้ำพุ จัดกรณีศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทเรียน

จากความประมาทเรื่องเพศ สถานการณ์สมมุติ เช่น เล่นกิจกรรมแลกน้ำ ตัวอย่างสถานการณ์เสี่ยงต่าง ๆ อย่างไรก็ตามสื่อและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาควรผ่านการคัดสรรมาแล้วอย่างดี

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษาควรวัดและประเมินผลการเรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และด้านพฤติกรรม ให้ตรงกับการปฏิบัติจริงในชีวิตตามบริบทของสังคม ซึ่งครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้จากพฤติกรรมร่วม กิจกรรม การนำเสนองาน หรือการร่วมอภิปราย และการทดสอบภาคความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม

ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนควรจัดประชุมผู้ปกครองชี้แจงทำความเข้าใจ เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา พร้อมทั้งขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการให้ความรู้ที่บ้านและสร้างเครือข่ายขึ้นในโรงเรียน ที่สำคัญคือพ่อ แม่ ผู้ปกครองควรแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมตามวัฒนธรรมประเพณีที่ค้ำจุนของสังคมไทย เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรหลาน

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา เช่น กิจกรรมมาเข้าค่ายเรียนรู้เพศศึกษา กิจกรรมค่ายธรรมะเพื่อพัฒนาจิต ตั้งชมรมเพื่อนช่วยเพื่อน ตั้งคลินิกปรึกษาปัญหาเรื่องเพศให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน และโรงเรียนควรใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล วัด ฯลฯ ให้มีส่วนช่วยสนับสนุนการสอนเพศศึกษา นอกจากนี้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรดูแลสื่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของผู้เรียนอย่างเข้มงวด รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เพศศึกษาภายนอกห้องเรียนได้ด้วย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายการวิจัย
2. ความสำคัญของการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน และปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทราบถึงสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและได้แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ทั้งในระบบ และนอกระบบโรงเรียนวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของโรงเรียนให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดี และมีทักษะในการดำเนินชีวิตทางเพศที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่บุคคล 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2,532 คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 505 คน คือผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 7 คน และครูผู้สอน จำนวน 30 คน ส่วนนักเรียนและผู้ปกครอง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางอัตราส่วนของเครจซี่และมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 234 คน และผู้ปกครอง จำนวน 234 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน คือศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยยึดกรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการให้ครอบคลุมเนื้อหาต่าง ๆ ที่นักเรียนควรทราบ แล้วสร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมกรอบแนวทาง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนา เครื่องมือ แล้วนำเครื่องมือที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ใช้ ในการวิจัยคือ โรงเรียนบ้านปลื้มพัฒนา ตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อหาค่า อำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามรายข้อ โดยการทดสอบด้วย t -test ที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ .05 ผลปรากฏผ่านเกณฑ์ทุกข้อโดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.213 ถึง 8.000 เมื่อผ่านเกณฑ์ที่กำหนดแล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น .945

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวม ข้อมูลจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษานบุรีรัมย์ เขต 3 ถึงผู้บริหารโรงเรียนเป้าหมายที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง เพื่อขอเก็บข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนในชั่วโมงแนะแนวของนักเรียน โดยผู้วิจัย อธิบายให้ความรู้ในการตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง และขอความร่วมมือจากครูผู้สอนวิชาสุขศึกษามอบหมายให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างนำไปให้ ผู้ปกครองตอบที่บ้าน และนำกลับมาส่งคืนที่ครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาของโรงเรียน ผู้วิจัยไปรับ แบบสอบถามคืนด้วยตัวเอง รวบรวมตรวจแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับและไม่เรียบร้อยให้แล้วเสร็จ แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 505 ฉบับ ได้รับกลับคืน 505 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนการ ประชุมกลุ่มย่อยครู 8 คน และผู้ปกครองนักเรียน 8 คนโดยกระจายโรงเรียนละ 2 คน จัดประชุม ที่โรงเรียนบ้านหนองกกตะแบงสามัคคี ตำบลส้มป่อย อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและการวิจัย และใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและสภาพการดำเนินการ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

4.3 ข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด และการประชุมกลุ่มย่อยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียนและผู้ปกครอง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีวุฒิทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความเห็นด้วยมากที่สุดต่อการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามมีภาระงานอื่นๆ บ้างเล็กน้อย 1-3 งาน

2. สภาพการดำเนินงานจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าโดยภาพรวมส่วนใหญ่มีการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียน โดยเฉพาะในด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการดำเนินงานที่สุุดมาก รองลงมาคือด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านหลักสูตรการเรียนรู้ ตามลำดับ

3. ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ พบปัญหาดังนี้

3.1 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ คือโรงเรียนสนับสนุนให้สอนเพศศึกษาในโรงเรียน และสอดแทรกเนื้อหาเพศศึกษาในการสอนกลุ่มสาระต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2 ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ คือการเรียนรู้เพศศึกษาไม่สอดแทรกเนื้อหาเรื่องความรู้สึกนึกคิดและทักษะการดำเนินชีวิต และเนื้อหาการเรียนรู้เพศศึกษาในปัจจุบันนี้ไม่เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนและและความต้องการของผู้ปกครอง

3.3 ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ครูขาดการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมเรียนรู้
 เพศศึกษาและครูมีวุฒิทางการศึกษาไม่ตรงกับวิชาที่สอนเพศศึกษา

3.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ กิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน
 ไม่เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน และกิจกรรมเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน
 ส่วนใหญ่เน้นการบรรยายเป็นหลัก

3.5 ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ คือ สื่อที่มีลักษณะช่วยทางเพศทาง่ายมี
 เกล็ดอนกลาดในสังคมปัจจุบัน และสื่อที่นำมาใช้สอนเพศศึกษา ไม่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

3.6 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
 เพศศึกษาไม่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัด
 บุรีรัมย์ เรียงตามลำดับดังนี้ คือด้านหลักสูตรการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ด้านครูผู้จัด
 กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
 และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.1 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ ต้องจัดให้สนองต่อความต้องการของเด็กและ
 ผู้ปกครองในท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะชีวิต จัดให้เหมาะสมกับพัฒนาการ
 ของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์อย่างสมบูรณ์

4.2 ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ หลักสูตรการเรียนรู้เพศศึกษาควรประกอบด้วยเนื้อหา
 การเรียนรู้ ดังนี้ คือ หน่วยพัฒนาการทางเพศ เน้นสาระเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสรีระ
 เมื่อเข้าสู่วัยหนุ่มสาว การสืบพันธุ์ ภาพลักษณ์ต่อร่างกาย หน่วยสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล
 ให้ความรู้ในมิติของครอบครัว เพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศ ความรัก การใช้ชีวิตคู่ การแต่งงาน
 และการเป็นพ่อเป็นแม่ หน่วยทักษะส่วนบุคคล เน้นทักษะที่มีความจำเป็นในการดำเนินชีวิต
 ได้แก่การให้คุณค่าสิ่งต่างๆ การสื่อสาร การรับฟัง การตัดสินใจ การต่อรอง การจัดการกับ
 แรงกดดันจากเพื่อน หน่วยพฤติกรรมทางเพศ ให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่พัฒนา
 ไปตามช่วงวัย การเรียนรู้อารมณ์เพศ การช่วยตนเอง การจัดการอารมณ์เพศ จินตนาการทางเพศ
 การแสดงออกทางเพศ การละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ การตอบสนองทางเพศ เป็นต้น หน่วยสุขภาพ
 ทางเพศ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับ การหลีกเลี่ยงผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์จากความสัมพันธ์ทางเพศ
 การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย วิธีการคุมกำเนิด การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เอดส์
 การถ่วงละเมิดทางเพศ ความรุนแรงทางเพศ และอนามัยเจริญพันธุ์ และหน่วยสังคมและวัฒนธรรม
 ให้สาระความรู้เกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้และการแสดงออกในเรื่องเพศของบุคคลที่ได้รับอิทธิพลจาก

สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ ทางสังคมวัฒนธรรมในประเด็นของเพศศึกษา เปิดโลกทัศน์ให้เข้าใจ บทบาททางเพศ เรื่องเพศในบริบทของสังคมวัฒนธรรม กฎหมาย ศิลปะ และสื่อต่าง ๆ การจัดเรียง ลำดับเนื้อหาให้เหมาะสมตามลำดับกับการเรียนรู้ที่จำเป็น เหมาะสมกับวัยเด็ก โดยยึดหลักตาม พัฒนาการทางเพศ และจิตวิทยาการเรียนรู้ในวัยต่าง ๆ เช่น จัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องสัมผัสที่ดี และสัมผัสที่ไม่ดี ก่อนจัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องการปฏิสนธิ หรือจัดกิจกรรมเรียนรู้เจตคติที่จำเป็น ก่อนจัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องอุ้งยางอนามัย เป็นต้น

4.3 ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาควรผ่านการฝึกอบรมมาก่อน เพราะเพศศึกษาเป็นเรื่องละเอียดอ่อน สารการเรียนรู้บางส่วนเป็นเรื่อง คำนึง ความเชื่อที่จำเป็นต้องใช้ทักษะที่เหมาะสม ครูจะต้องมีบุคลิกภาพดี จะช่วยให้การจัด กิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครูควรจะต้องมีทัศนคติที่ดีคือการให้ความรู้ เพศศึกษา คือเชื่อว่าเพศศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต มิใช่เรื่องสกปรก ควรปกปิด และการให้ ความรู้ทางเพศศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ครูจะต้องมีความมั่นใจ ในเนื้อหาที่จำเป็น เช่น เนื้อหาความรู้ด้านพัฒนาการทางเพศ สุขภาพทางเพศ ครูจะต้องมีความ ชัดเจนเรื่องความเชื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสังคมไทย ไม่นำความเชื่อและค่านิยมของ ตนเองไปตัดสินผู้เรียนครูจะต้องใช้ทักษะการสอนที่เหมาะสม และเข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้ของ เด็กแต่ละวัย ครูจะต้องใช้ภาษาที่เหมาะสม ครูจะต้องมีบุคลิกเป็นกันเอง ใจกว้าง ยอมรับความ คิดเห็นที่แตกต่าง ครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยท่าทีธรรมดา ไม่แสดงท่าทีว่า เรื่องเพศเป็น เรื่องน่ากลัว ร้ายแรง บาป เรื่องเพศเป็นเรื่องลามก เลวทราม เรื่องเพศเป็นเรื่องลับลมคมใน เรื่อง เพศเป็นเรื่องเล่น ๆ ขบขัน แสดงท่าทีหัวเสีย คูหมีน เยะเย้ย เงินอาย

4.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อาจจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดแทรกในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ต่าง ๆ เช่นกลุ่มสาระภาษาไทย กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี หรือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่นในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตั้งชมรมเพื่อน ช่วยเพื่อน หรือจัดในกิจกรรมแนะแนว เป็นต้น จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาอย่างไรก็ตาม จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยใช้กระบวนการกลุ่ม เลือกใช้สื่อและวิธีการ สอนที่หลากหลาย เช่น จัดหาแหล่งเรียนรู้หรือวิทยากรเฉพาะทางเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เพศศึกษาอย่างครบถ้วนรอบด้าน ถูกต้องตามหลักวิชาการจะส่งผลให้การเรียนรู้เพศศึกษามี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.5 ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรนำมาใช้อย่าง หลากหลาย น่าสนใจ ทันสมัย เช่น นำนักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนศึกษา

เรื่องผลลัพธ์จากความประมาทเรื่องเพศ เช่น วัดพระบาทน้ำพุ จัดกรณีศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ บทเรียนจากความประมาทเรื่องเพศ สถานการณ์สมมุติ เช่น เล่นกิจกรรมแลกน้ำ ตัวอย่างสถานการณ์เสี่ยงต่าง ๆ อย่างไรก็ตามสื่อและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพศศึกษาควรผ่านการคัดสรรมาแล้วอย่างดี

4.6 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษาควรวัดและประเมินผลการเรียน ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และด้านพฤติกรรม ให้ตรงกับกรปฏิบัติจริงในชีวิตตามบริบทของ สังคมซึ่งครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้จากพฤติกรรมร่วม กิจกรรม การนำเสนองาน หรือการร่วมอภิปราย และการทดสอบภาคความรู้ ทักษะ และ พฤติกรรม

4.7 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนควรจัดประชุมผู้ปกครองชี้แจงทำความเข้าใจ เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา พร้อมทั้งขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการให้ความรู้ที่บ้านและสร้างเครือข่ายขึ้นในโรงเรียน ที่สำคัญคือ พ่อ แม่ ผู้ปกครองควรแสดง พฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมตามวัฒนธรรมประเพณีที่ค้ำจุนของสังคมไทย เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดี แก่บุตรหลาน

4.8 ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพศศึกษา เช่น กิจกรรมมาเข้าค่ายเรียนรู้เพศศึกษา กิจกรรมค่ายธรรมะเพื่อพัฒนาจิต ตั้งชมรมเพื่อน ช่วยเพื่อนตั้งคลินิกปรึกษาปัญหาเรื่องเพศให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน และโรงเรียนควรใช้ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล วัด ฯลฯ ให้มีส่วนช่วยสนับสนุนการสอน เพศศึกษา นอกจากนี้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรดูแลสื่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของผู้เรียนอย่าง เข้มงวด รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เพศศึกษาภายนอกห้องเรียนไว้ด้วย

อภิปรายผล

การศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนในอำเภอโนนดิน แดง จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ทำให้ทราบถึงปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน เป็นรายด้านดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ พบมากที่สุดคือโรงเรียนสนับสนุนให้สอนเพศศึกษา และมีการสอดแทรกเนื้อหาเพศศึกษาในการสอนกลุ่มสาระต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับ เบอริ (Berry, 1975 : 4118 - A) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนคาตา คันทรี (Dada Country) รัฐโคโลราโด ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า

นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการสอนเพศศึกษา โดยจัดการสอนสอดแทรกในวิชาอื่น ๆ มีแนวโน้มที่จะสอนเพศศึกษาโดยการสอดแทรกในวิชาอื่น ๆ มากกว่าจะจัดการสอนเพศศึกษาอย่างเป็นเอกเทศ และสอดคล้องกับสัญญา เรื่องถาวรกุล (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการใช้หลักสูตรเนื้อหาวิชา พบว่า ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตร ใช้วิธีการสอนหลากหลายผสมผสานกัน

1.2 ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ พบปัญหามากที่สุดคือ การเรียนรู้เพศศึกษาไม่สอดคล้องเนื้อหาเรื่องความรู้สึกรู้สึก และทักษะการดำเนินชีวิต และเนื้อหาการเรียนรู้เพศศึกษาในปัจจุบันนี้ไม่เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนและและความต้องการของผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับ สาขาโรจน์เพชรณี (2545 : 5) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรชีวิตครอบครัวและเพศศึกษาตามแนวคิดใหม่สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนมีความรู้ เจตคติ ทักษะชีวิต และการปฏิบัติเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและเพศศึกษามากกว่า ก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับ สิริวรรณ ปุณฺณศิริ (2544 : 5) ได้ทำการศึกษาการประยุกต์ทักษะชีวิตและกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการสอนเพศศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศสุขอนามัยและสุขปฏิบัติทางเพศ ตระหนักในความแตกต่างระหว่างชายและหญิง ทักษะการตัดสินใจเมื่อตกอยู่สถานการณ์เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ และทักษะการปฏิเสธ เพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3 ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนมากที่สุด คือ ครูขาดการเตรียมการก่อนการสอนเพศศึกษา รองลงมาคือ ครูมีวุฒิทางการศึกษาตรงกับวิชาที่สอนเพศศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สัญญา เรื่องถาวรกุล (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านครูผู้สอนพบว่า ครูขาดการเตรียมตัวในการสอน และมีบางเรื่องที่ครู ไม่กล้าสอน ได้แก่ การสืบพันธุ์ การมีเพศสัมพันธ์ทางเพศ และความสัมพันธ์ระหว่างเพศ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบอรี่ (Berry, 975 : 4118 – A) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสอนเพศศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนดาดา คันทรี (Dada Country) รัฐโคโลราโดประเทศสหรัฐอเมริกาผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดแบบแผนในการสอนเพศศึกษา

1.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนไม่เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน และกิจกรรมเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน

ส่วนใหญ่เน้นการบรรยายเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต (2546:2) กล่าวว่ากิจกรรมการเรียนการสอนเพศศึกษาต้องใช้เทคนิควิธีการ กิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด เช่น ใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ทั้งกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ กรณีศึกษา อภิปรายและบรรยายประกอบสื่อ และสอดคล้องกับ ส่วนอนามัยเด็กวัยรุ่นและเยาวชน สำนักส่งเสริมสุขภาพกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2549 : 2-3) กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาว่า ควรใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่นการบรรยาย การอภิปรายประกอบสื่อ กิจกรรมกลุ่ม กลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มฝึกปฏิบัติจริง บทบาทสมมุติ กรณีศึกษา เป็นต้น

1.5 ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ พบปัญหามากที่สุดคือ สื่อที่มีลักษณะช่วยทางเพศหาชมักมีกลิ่นกลาดในสังคมปัจจุบัน และสื่อที่นำมาใช้สอนเพศศึกษาไม่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญแสง บุญอำนาจกิจและคนอื่น ๆ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องเพศศึกษาและพฤติกรรมเสี่ยง ทางเพศต่อโรคเอดส์ของวัยรุ่นในโรงเรียน : กรณีศึกษาเทศบาลนครยะลา พบว่าสื่อการสอนไม่น่าสนใจและนักเรียนมีแนวโน้มที่จะเข้าถึงสื่อช่วยได้มากขึ้นและสอดคล้องกับ อรุณา จันทรวีรุจ (2544 : ไม่มีเลขหน้า) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่าปัจจัยที่เอื้อได้แก่ สื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การเข้าถึงสถานเริงรมย์ ปัจจัยเสริม ได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในเรื่องเพศ

1.6 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่าไม่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งสอดคล้องกับ คณะอนุกรรมการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ จังหวัดบุรีรัมย์ (2548 : ๑) ได้จัดทำแนวทางการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในโรงเรียน สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดบุรีรัมย์นั้น กล่าวว่า การวัดและประเมินผลต้องประเมินจากความรู้ความเข้าใจแนวทางการนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง และสอดคล้อง กับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2549 : คำชี้แจง) กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลกิจกรรมเรียนรู้เพศศึกษาสามารถวัดได้จากพฤติกรรมมีส่วนร่วมในกิจกรรม จากการแสดงบทบาทสมมุติ และจากผลงาน/ชิ้นงานการทำกิจกรรมกลุ่ม

2. แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมเพศศึกษาเป็นวิชาหนึ่ง ในหลักสูตร โดยเฉพาะจัดให้สนองต่อความต้องการของเด็กและผู้ปกครองทั้งด้านความรู้ ด้านเจตคติ และ

ด้านทักษะชีวิตให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์อย่างสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวทางเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของส่วนอนามัยเด็กวัยเรียนและเยาวชน สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2545 : 237) กล่าวว่า หลักสูตรเพศศึกษาจะต้องจัดขึ้นเพื่อสนองความสนใจ ความต้องการและปัญหาของเด็กโดยผู้จัดทำหลักสูตรจะต้องสำรวจหรือศึกษาค้นคว้า ให้ได้ว่าเด็กในวัยต่าง ๆ นั้น มีความสนใจ ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างไรบ้าง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาสาระหรือหัวข้อต่าง ๆ ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2.2 ด้านเนื้อหาการสอน หลักสูตรการเรียนรู้เพศศึกษาควรประกอบด้วยเนื้อหาการเรียนรู้อันประกอบด้วย 6 หน่วย ดังนี้ คือ (1) หน่วยพัฒนาการทางเพศ เน้นสาระเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสรีระเมื่อเข้าสู่วัยหนุ่มสาว การสืบพันธุ์ ภาพลักษณ์ต่อร่างกาย (2) หน่วยสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ให้ความรู้ในมิติของครอบครัว เพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศ ความรัก การใช้ชีวิตคู่ การแต่งงาน และการเป็นพ่อเป็นแม่ (3) หน่วยทักษะส่วนบุคคล เน้นทักษะที่มีความจำเป็นในการดำเนินชีวิต ได้แก่การให้คุณค่าสิ่งต่างๆ การสื่อสาร การรับฟัง การตัดสินใจ การต่อรอง การจัดการกับแรงกดดันจากเพื่อน (4) หน่วยพฤติกรรมทางเพศ ให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่พัฒนาไปตามช่วงวัย การเรียนรู้อารมณ์เพศ การช่วยตนเอง การจัดการอารมณ์เพศ จินตนาการทางเพศ การแสดงออกทางเพศ การละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ การตอบสนองทางเพศ เป็นต้น (5) หน่วยสุขภาพทางเพศ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับ การหลีกเลี่ยงผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์จากความสัมพันธ์ทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย วิธีการคุมกำเนิด การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เอดส์ การล่วงละเมิดทางเพศ ความรุนแรงทางเพศ และอนามัยเจริญพันธุ์ และ (6) หน่วยสังคมและวัฒนธรรม ให้สาระความรู้เกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้และการแสดงออกในเรื่องเพศของบุคคลที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศทางสังคมวัฒนธรรมในประเด็นของเพศศึกษาเปิดโลกทัศน์ให้เข้าใจบทบาททางเพศ เรื่องเพศในบริบทของสังคมวัฒนธรรม กฎหมาย ศิลปะ และสื่อต่าง ๆ

การจัดเรียงลำดับเนื้อหาให้เหมาะสมตามลำดับกับการเรียนรู้ที่จำเป็น เหมาะสมกับวัยเด็กโดยยึดหลักตามพัฒนาการทางเพศ และจิตวิทยาการเรียนรู้ในวัยต่าง ๆ เรื่องที่เป็นนามธรรม เช่น ค่านิยม ความเชื่อที่ต้องการ เช่น จัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องสัมพันธที่ดี และสัมพันธที่ไม่ดีก่อนจัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องการปฏิสนธิ หรือจัดกิจกรรมเรียนรู้เจตคติที่จำเป็นก่อนจัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องอุ้งยางอนามัย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ จังหวัดบุรีรัมย์ (2548 : ๑) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา ในโรงเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จังหวัดบุรีรัมย์ มีขอบข่ายเนื้อหาครอบคลุม 6 เรื่อง คือ พัฒนาการของมนุษย์ สุขภาพทางเพศ

พฤติกรรมทางเพศ ทักษะชีวิตสัมพันธ์ทางเพศ บริบททางสังคมและวัฒนธรรม และบทบาททางเพศ และสอดคล้องกับโครงการก้าวอย่างเข้าใจ (2547 : 1) กล่าวว่าโครงสร้างมีเนื้อหาการเรียนรู้เพศศึกษาครอบคลุม 6 หมวด คือ พัฒนาการของมนุษย์ สุขภาพทางเพศ สัมพันธภาพทักษะส่วนบุคคล พฤติกรรมทางเพศ และสังคมวัฒนธรรมการแสดงออกในเรื่องเพศของบุคคล

2.3 ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาควรผ่านการฝึกอบรม การให้ความรู้เพศศึกษามาก่อน มีบุคลิกภาพดี ระวังการใช้คำพูดหรือคำศัพท์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีทักษะการอธิบายให้ผู้เรียนฟังจะช่วยให้การสอนเพศศึกษามีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นเพราะเพศศึกษาเป็นเรื่องละเอียดอ่อน สาระการเรียนรู้บางส่วนเป็นเรื่องค่านิยม ความเชื่อที่ต้องใช้ทักษะการสอนที่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับ ส่วนอนามัยเด็กวัยเรียนและเยาวชน สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2545 : 237) กล่าวว่าครูหรือผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนเพศศึกษา คือเชื่อว่าการสอนเพศศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตมิใช่เรื่องสกปรกควรปกปิดคิดว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศักยภาพของเด็ก ครูต้องมีความแม่นยำในเนื้อหาที่จำเป็น เช่น เนื้อหาความรู้ด้านพัฒนาการทางเพศ สุขภาพทางเพศ มีความเชื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสังคมไทย ไม่นำความเชื่อและค่านิยมของตนเองไปตัดสินผู้เรียน ใช้ภาษาและทักษะการสอนที่เหมาะสมเข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กแต่ละวัย บุคลิกเป็นกันเอง ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยท่าทีธรรมดา ไม่แสดงท่าทีว่า เรื่องเพศเป็นเรื่องน่ากลัว ร้ายแรง บาป เรื่องเพศเป็นเรื่องลามกเลวทราม เรื่องเพศเป็นเรื่องลับลมคมใน เรื่องเพศเป็นเรื่องเล่น ๆ ขบขัน แสดงท่าทีหัวเสียดูหมิ่นเยาะเย้ย

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ใช้สื่อและวิธีการที่หลากหลาย เช่น จัดหาแหล่งเรียนรู้หรือวิทยากรเฉพาะทางเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพศศึกษาอย่างครบถ้วนรอบด้าน ถูกต้องตามหลักวิชาการ ส่งผลให้การเรียนรู้เพศศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาจจัดได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้คือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดแทรกในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ใน หมวด 4 ว่าการศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2544 : 1-2) กล่าวว่า วิธีการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนท่องจำเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ใช้ไม่ได้ผล เพราะความรู้ที่นักเรียนจะได้รับ มีมากมายเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะ ดังนั้นรูปแบบการจัดการศึกษาจึงยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด

2.5 ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ควรนำมาใช้อย่างหลากหลาย จัดทัศนศึกษาผลของความประมาทเรื่องเพศ เช่น วัดพระบาทน้ำพุ จัดกรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทเรียนจากความประมาทเรื่องเพศพร้อมทั้งได้ศึกษาจากเหตุการณ์จริง การจัดสื่อ นวัตกรรมในการสอนเพศศึกษาไม่ควรใช้ของจริง เช่น ร่างกายของเด็ก หรือของผู้สอนมาอธิบายประกอบ ให้เลือกใช้ภาพหลายเส้นหรือหุ่นจำลองที่สื่อได้อย่างชัดเจน ถ้าจะใช้สื่อที่เคลื่อนไหว เช่น ภาพยนตร์ วิดีทัศน์ ให้ใช้ที่จัดทำขึ้นเฉพาะสำหรับการสอนเพศศึกษา หรือถ้าไม่ได้สร้างขึ้นเฉพาะ ก็ควรเลือกใช้อย่างระมัดระวัง ควรตรวจสอบหนังสืออ่านประกอบความรู้เพศศึกษา เช่น หนังสือสุขภาพหรือหนังสืออื่น ๆ ให้เหมาะกับวัยของผู้เรียน สถานที่สอนเหมาะสมเป็นส่วนตัว บรรยากาศสงบ ไม่มีเสียงรบกวนผู้จัดกิจกรรมสื่ออินเทอร์เน็ต (Internet) ควรเลือกใช้ที่เกี่ยวข้องกับเพศศึกษาโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสัญญา เรืองถาวรกุล (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่าสื่อการสอนที่มีมักไม่ทันสมัยและขาดแคลน

2.6 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีแนวทางการจัดการเรียนรู้มากที่สุดคือพ่อแม่ ผู้ปกครองควรแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมตามวัฒนธรรม ประเพณีที่ค้ำจุนเป็นตัวอย่างแก่ผู้เรียน โรงเรียนต้องจัดประชุมผู้ปกครองชี้แจงทำความเข้าใจเรื่องการสอนเพศศึกษาพร้อมทั้งขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการสอนที่บ้านพร้อมทั้งสร้างเครือข่ายขึ้นในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ สุภาศิริ การิกาญจน์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาววัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มพ่อแม่มีบทบาทการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาววัยรุ่นมาก และสอดคล้องกับข้อมูลการสำรวจโครงการ ดูเร็กซ์ โกลบอล เซ็กซ์ เซอร์เวย์ (Durex Global Sex Survey) (2542 : 64) ซึ่งทำการสำรวจพฤติกรรมและทัศนคติทางเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น อายุระหว่าง 16-21 ปี ติดต่อกันมาตั้งแต่ปี 1996 และในปี 2004 ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมทางเพศของบุคคลชาติต่าง ๆ จาก 34 ประเทศทั่วโลก จากกลุ่มตัวอย่างกว่า 300,000 คน พบว่า ประเทศไทยพ่อแม่มีบทบาทในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกน้อยที่สุด

2.7 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การเรียนรู้เพศศึกษาควรวัดผลและประเมินผลการเรียนทั้งในด้านความรู้ ทัศนคติ และด้านพฤติกรรม ให้ตรงกับการปฏิบัติจริงในชีวิตตามบริบทของสังคมโดยใช้การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนระหว่างเรียนด้วย ซึ่งสามารถประเมินได้จากพฤติกรรมร่วมกิจกรรม การนำเสนองาน หรือการร่วมอภิปราย และการทดสอบภาคความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ โครงการก้าวอย่างเข้าใจ (2547 : 1) กล่าวว่า

การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาทำได้ 2 วิธี คือ ประเมินพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการที่กำหนดไว้ อาทิเช่น ความสนใจ การแสดงความคิดเห็น การแสดงออก และการนำเสนองาน และประเมินความรู้ความเข้าใจและแนวทางการนำความรู้เพศศึกษาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง โดยอาจประเมิน 2 ครั้งคือ ประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการเรียนรู้

2.8 ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ มีแนวทางการจัดการเรียนรู้คือ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา เช่น เข้าค่ายเรียนรู้เพศศึกษา ค่ายอบรมธรรมะเพื่อพัฒนาจิตตั้งขมรมเพื่อนช่วยเพื่อน ตั้งคลินิกปรึกษาปัญหาเรื่องเพศให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน เปิดโอกาสให้แหล่งความรู้ในชุมชน เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล วัด ฯลฯ มีส่วนช่วยสนับสนุนการสอนเพศศึกษา นอกจากนี้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรดูแลสื่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของผู้เรียนอย่างเข้มงวด รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เพศศึกษาภายนอกห้องเรียนไว้ด้วย สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง ศึกษาธิการร่วมกับกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2549 : 9-12) กล่าวว่า การสอนเพศศึกษาสามารถจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ทั้งกิจกรรมแนะแนว เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการเรียนการสอนในห้องเรียนให้ได้ผลอย่างสมบูรณ์ การแนะแนวควรมีความมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกหรือระบายออกซึ่งอารมณ์ทางเพศให้ถูกทาง และกิจกรรมนักเรียนทั้งกิจกรรมในหลักสูตรและกิจกรรมนอกหลักสูตร เช่น การไปทัศนศึกษา การไปอยู่ค่ายพักแรม จัดรายการอภิปรายปัญหา การจัดรายการดนตรี และกิจกรรมสันทนาการอื่น ๆ ที่ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง อย่างครบวงจร โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การเรียนรู้เพศศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อเยาวชน เพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีพฤติกรรมถูกต้องเหมาะสมในเรื่องเพศ ให้เขาได้ศึกษาเล่าเรียนในขอบเขตที่เหมาะสมกับวัย กระบวนการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาเป็นสิ่งที่ไม่อาจเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ แต่ต้องได้รับการอบรมสั่งสอนประสบการณ์ชีวิตจึงจะเกิดขึ้นได้ การเรียนรู้เพศศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง

ไปตลอดชีวิต เพราะเรื่องเพศมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของคนเรายู่ตลอดเวลา การสอนเรื่องเพศจึงควรเริ่มจากพ่อ แม่ สถาบันครอบครัวเป็นอันดับแรก เพื่อเตรียมให้เด็กพร้อมที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในทุก ๆ ระยะของชีวิต ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมจากนั้น โรงเรียนและชุมชนรับผิดชอบให้ความรู้และความเข้าใจในเรื่องเพศร่วมกัน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน กล่าวคือโรงเรียนควรจัดให้ความรู้เพศศึกษาดลอดวัยเรียนของเด็ก ตั้งแต่ชั้นอนุบาล สัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปตลอดจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะเรื่องเพศมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนเราโดยตลอดเช่นเดียวกับเรื่องสุขภาพในชีวิตประจำวัน

1.2 หลักสูตรเพศศึกษาจะต้องจัดขึ้นเพื่อสนองความสนใจ ความต้องการและปัญหาของเด็กโดยผู้จัดทำหลักสูตรจะต้องสำรวจหรือศึกษาค้นคว้าให้ได้ว่าเด็กในวัยต่าง ๆ นั้นมีความสนใจ ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างไรบ้าง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาสาระ หรือหัวข้อต่าง ๆ ให้เด็กได้เรียนรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เนื้อหาสาระการเรียนรู้เพศศึกษาตามหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรจัดดังนี้

หน่วยพัฒนาการทางเพศ ระดับปฐมวัย ให้สาระความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างของอวัยวะภายนอกร่างกายระหว่างชายหญิง และความแตกต่างของการแต่งกายของชายหญิง ช่วงชั้นที่ ๑ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับความภาคภูมิใจในเพศตน พฤติกรรมและบุคลิกทางเพศ ช่วงชั้นที่ ๒ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา การเตรียมตัวสู่การเปลี่ยนแปลงสิ่งที่จะเกิดเมื่อเป็นวัยรุ่น ช่วงชั้นที่ ๓ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศ การเปลี่ยนแปลงทางสรีระ เมื่อเข้าสู่วัยหนุ่มสาว การสืบพันธุ์ ภาพลักษณ์ต่อร่างกาย และช่วงชั้นที่ ๔ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับจิตใจวัยรุ่น เพศสัมพันธ์ การปฏิสนธิ การตั้งครรภ์

หน่วยสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ระดับปฐมวัย ให้สาระความรู้เกี่ยวกับครอบครัวของตน การอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่น ช่วงชั้นที่ ๑ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมกับผู้อื่น การให้และรับ ช่วงชั้นที่ ๒ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับคุณค่าในความเป็นชาย หญิง เข้าใจตัวเอง เห็นใจผู้อื่น การแสดงและการควบคุมอารมณ์ ช่วงชั้นที่ ๓ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับความรู้สึก ชาย หญิง การจัดการอารมณ์ตนเองและผู้อื่น มิติของครอบครัว เพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศ ความรัก การใช้ชีวิตคู่ การแต่งงานและการเป็นพ่อเป็นแม่ ช่วงชั้นที่ ๔ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับการเลือกคู่ครอง และการเตรียมตัวเพื่อการใช้ชีวิตคู่

หน่วยทักษะส่วนบุคคล ระดับปฐมวัย ให้สาระความรู้เกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือ ช่วงชั้นที่ ๑ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือ ทักษะการปฏิเสธ ช่วงชั้นที่ ๒ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับการจัดการกับอารมณ์และความเครียด การสื่อสาร การวิเคราะห์ สถานการณ์ การแก้ไขหรือหลีกเลี่ยง ช่วงชั้นที่ ๓ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับภาวะวิกฤติทางเพศ ทักษะที่มี ความจำเป็นในการดำเนินชีวิต ได้แก่การให้คุณค่าสิ่งต่างๆ การสื่อสาร การรับฟัง การตัดสินใจ การต่อรอง การจัดการกับแรงกดดันจากเพื่อน และช่วงชั้นที่ ๔ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในเรื่องเพศ

หน่วยพฤติกรรมทางเพศ ระดับปฐมวัย ให้สาระความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ช่วงชั้นที่ ๑ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศเป็นเรื่องส่วนตัว สิทธิในร่างกายตนเองและผู้อื่น การเคารพสิทธิในร่างกายผู้อื่น ช่วงชั้นที่ ๒ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับกิริยาท่าทางตรงกับเพศของตน การแสดงออกไม่เหมาะสม พฤติกรรมที่ปลอดภัยและไม่ปลอดภัย ช่วงชั้นที่ ๓ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่พัฒนาไปตามช่วงวัย การเรียนรู้อารมณ์เพศ การช่วยตนเอง การจัดการอารมณ์ทางเพศ จินตนาการทางเพศ การแสดงออกทางเพศ การละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ การตอบสนองทางเพศ เพศสัมพันธ์ที่ต้องรับผิดชอบ ความเชื่อที่ผิดๆในเรื่องเพศ และช่วงชั้นที่ ๔ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับอารมณ์ทางเพศและการตอบสนองที่เหมาะสม การคุมกำเนิด

หน่วยสังคมและวัฒนธรรม ระดับปฐมวัย ให้สาระความรู้เกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำจาเหมาะแก่กับเพศของตน ความแตกต่างของชายหญิง ช่วงชั้นที่ ๑ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล บทบาทชายหญิงที่เหมาะสมทางเพศ มารยาททางสังคมและวัฒนธรรมไทยของบุคคลในครอบครัวและโรงเรียน ช่วงชั้นที่ ๒ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับบทบาททางเพศที่มีความช่วยเหลือเกื้อกูลกันในครอบครัว การรับรู้สิ่งแวดล้อม และสื่ออย่างเข้าใจ ค่านิยมของความเสมอภาคให้เกียรติไม่เอาเปรียบกัน ช่วงชั้นที่ ๓ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับให้สาระความรู้เกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้และการแสดงออกในเรื่องเพศของบุคคลที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศทางสังคมวัฒนธรรมในประเด็นของเพศศึกษา เปิดโลกทัศน์ให้เข้าใจบทบาททางเพศ เรื่องเพศในบริบทของสังคมวัฒนธรรม กฎหมาย และสื่อต่างๆ การวางแผนชีวิตและครอบครัว ภัยจากสื่อ บทบาททางเพศ และช่วงชั้นที่ ๔ ให้สาระความรู้เกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมต่อความเป็นชาย-หญิง

1.3 ควรจัดสอนเพศศึกษาสอดแทรกหรือผสมผสานเข้าไปในในวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร ของทุกวิชา รวมทั้งกิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตร

การสอนเพศศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา แต่ในระดับอุดมศึกษาอาจแยกวิชาเพศศึกษาออกมาเป็นอีกวิชาหนึ่งก็ได้

1.4 กิจกรรมการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษานั้น ควรกล่าวถึงในลักษณะปกติธรรมดาเพื่อสร้างความชื่นชมในร่างกายมนุษย์ และเน้นในแง่ของคุณงามความดี มีเกียรติ มีความสุข และประสบความสำเร็จในชีวิต เรื่องโรคภัยไข้เจ็บ และเรื่องศีลธรรมเสื่อมโทรมต่าง ๆ

1.5 ควรจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนให้สอดคล้องกับการสอนเพศศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนเพศศึกษาด้วย เช่น มีการเลี้ยงสัตว์ การทำสวนครัว นอกจากนี้มีรายทาง ความประพุดติ และความสัมพันธ์ระหว่างเพศของครูในโรงเรียน ก็ควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กด้วยเสมอ

1.6 ควรจัดให้มีการแนะแนวขึ้นเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการเรียนการสอนในห้องเรียนให้ได้ผลอย่างสมบูรณ์ การแนะแนวที่จัดขึ้นควรมีความมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกหรือระบายออกซึ่งอารมณ์ทางเพศให้ถูกทาง เพื่อให้นักเรียนได้ยอมรับและภูมิใจในธรรมชาติแห่งเพศของตน รู้จักปฏิบัติตนต่อผู้อื่นได้ถูกต้องและเป็นการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับบุคลิกของนักเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วย

1.7 ควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกหลักสูตรด้วย เช่น ไปทัศนศึกษา ไปอยู่ค่ายพักแรม จัดรายการอภิปรายปัญหา และจัดกิจกรรมสันทนาการอื่น ๆ รวมทั้งจัดตั้งชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์อันดีงาม และยังช่วยให้นักเรียนรู้จักการเบี่ยงเบนอารมณ์หรือแรงผลักดันทางเพศ ให้ออกไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะสมอีกด้วย

นอกจากนี้การสอนเพศศึกษาที่จะบรรลุผลสำเร็จอย่างแท้จริงยังต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายอย่าง เช่น การสอนเพศศึกษาในโรงเรียนก็ขึ้นอยู่กับความสามารถบุคลิกลักษณะของครูและความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก การสอนเพศศึกษาในครอบครัวก็ขึ้นอยู่กับ การเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ของเด็ก การปฏิบัติตนของพ่อแม่ให้เด็กเกิดความเชื่อถือศรัทธา ส่วนการสอนเพศศึกษาในชุมชนขึ้นอยู่กับความสามารถในการประชาสัมพันธ์ให้คนไปรับบริการประโยชน์ของผู้รับบริการ และความรับผิดชอบของสื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออกเพศศึกษาของโรงเรียน ระดับประถมศึกษา เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออกไป

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาค่านิยมการรักนวลสงวนตัวของนักเรียน

2.3 ควรศึกษาค่านิยมทางด้านเพศศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). **จดหมายข่าวมูลนิธิพัฒนาเครือข่ายเอดส์ ฉบับที่ 3 (มกราคม – มิถุนายน).**
กรุงเทพฯ : กุรุสภาลาดพร้าว.
- (2546). **การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา.**
กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสุขภาพจิต. (2539 ก). **คู่มือครู ฝึกรอบมตักขณะชีวิตเพื่อการป้องกันเอดส์ด้วยการเรียนรู้
แบบมีส่วนร่วม.** กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- (2539ข). **คู่มือวิทยากร ฝึกรอบมตักขณะชีวิตเพื่อการป้องกันเอดส์ด้วยการเรียนรู้
แบบมีส่วนร่วม.** กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. (2546). **มหัตถรรมย์วัยใส.** กรุงเทพฯ :
สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์.
- กองทุนสงเคราะห์เด็กแห่งสหประชาชาติ. (2550, กุมภาพันธ์). **รักหรือเช็กเด็ก ไทยพร้อมรับมือ.**
จดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับสร้างสุข,(65): 15.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษาสำหรับเยาวชนในช่วงชั้นที่ 2-4.**
กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกษร สิทธิพันธ์. (2550). **รักในวัยเรียน.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.eotoday.com/sexmustersay>;
ปรับปรุงครั้งล่าสุดเมื่อ 20 มีนาคม 2550.
- กาญจนา วัฒนา. (2544). **การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน.** นครปฐม : สถาบัน
พัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษา.
- กิตติ ปรมัตถ และปรีชา ไวยโกคา. (2548). **กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา
รวมชุดสาระการเรียนรู้พื้นฐาน วิชา สุขศึกษา ม.3.** กรุงเทพฯ : เอ็มพันธ์ จำกัด.
- คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์. **แนวทางการจัดการเรียนรู้เอดส์และเพศศึกษา
หลักสูตรท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์.** (2548). **บุรีรัมย์ : ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเอดส์.**
- คณาจารย์ภาควิชาการประเมินและการวิจัย. (2548). **วิจัยและสถิติทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 10
กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษาสำหรับเยาวชน ในช่วงชั้นที่ 2-4 . (ซีศิริอม). (2547).
กรุงเทพฯ : โครงการก้าวอย่างเข้าใจ.
- จรรยา ดวงแก้ว. (2539). ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันจิรา ไทยบัณฑิตย์. (2538). การศึกษาเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จันทร์วิภา ดิลกสัมพันธ์. (2543). เพศศึกษา. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.
- จิราพร มงคลประเสริฐ. (2539). ผลของการใช้แผนการสอนต่อความรู้ เจตคติ และสุขปฏิบัติ
ทางเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 อำเภอเมือง จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การใช้หลักสูตรและการสอน). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชวิช สุนทรอาจารย์. (2548, 20 ธันวาคม). ภูมิคุ้มกันทางสังคมบกพร่อง. มติชน. หน้า 1.
- ชญญา ใจดี. (2548, 6 ตุลาคม). เสี่ยงสตรี. โพสต์ทูเดย์. หน้า 6
- นักเรียนแห่งลูกหน้าเสาธง, (2550, 18, พฤษภาคม). นักเรียนแห่งลูกหน้าเสาธง. คม ชัด ลึก.
หน้า 1.
- นิกร คูสัตสิน. (2549). (ออนไลน์). แหล่งที่มา : [http:// www.jitja.com/](http://www.jitja.com/) ปรับปรุงครั้งล่าสุด
เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2549.
- นิภา สุทธิพันธ์, จารุณี ไอรธรรมย์ และต้นสนีย์ ศรีวงษ์ชัย. (2549 : ไม่มีเลขหน้า). โครงการ
จัดการเรียนรู้เอดส์และเพศศึกษาโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์.บุรีรัมย์ :
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
----- . (2541). วิธีทางสถิติสำหรับวิจัย เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
----- . (2546). การวิจัยสำหรับครู. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปริคาบวิสุทธิ. (2534). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สังคมสงเคราะห์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญแสง อำนวยกิจ และคนอื่น ๆ. (2549). เพศศึกษา พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและโรคเอดส์ของ
เยาวชนในโรงเรียน ในเขตเทศบาลนครยะลา. ยะลา : ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. บุรีรัมย์ :
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

- ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ. (ม.ป.ป.). **เพศศึกษาและสุขภาพในครอบครัว**. บุรีรัมย์ : ภาควิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- พนิตย์ จิระนันท์ประวัติ. (2542, พฤศจิกายน). **วัยรุ่นไทยครองแชมป์โลก. แม่และเด็ก**. 64-65.
- พรเพ็ญ สุวรรณเดชา, สุนิสา สิริวิวัฒน์ และวิมล ภคธีรเชียร. (2546). **ความรู้เรื่องเพศศึกษาและความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี**. ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- พรสุข หุ่นนิรันดร์ และคนอื่น ๆ. (2546). **หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา วิชาสุขศึกษา ม.1. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.**
- (2547). **หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา วิชาสุขศึกษา ม.2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.**
- พิมพ์พรรณ อิศรภักดี. (2545, เมษายน – พฤษภาคม). **วัยรุ่น พฤติกรรมทางเพศและเพศศึกษา. ประชากรและการพัฒนา. (4) : 1-2**
- มนสิข สิริสัมพันธ์. (2550). **ระเบียบวิธีวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8. พิมพ์โลก : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.**
- มยุรี ภูงามทอง. (2534). **เพศศึกษาและสุขภาพในครอบครัว. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์.**
- มีชัย วีระไวทยะ (2549, 28, กุมภาพันธ์). **ภูมิคุ้มกันทางสังคมบกพร่อง. เดลินิวส์ หน้า 2.**
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.**
- (2545). **เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.**
- วันทนี วาสิตะสิน และคนอื่น ๆ. (2537). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- ศิริวรรณ กุลกรนิษฐม. (2547) **การพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในกิจกรรมการสอนแบบมีส่วนร่วม เรื่องเพศศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- ศุภาศิริ การิกาญจน์. (2540). **บทบาทของพ่อแม่ในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาววัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล.**

- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2545). **ทิศทางการวิจัยอนามัยเจริญพันธุ์
ในประชากรวัยรุ่น (เอกสาร)**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต. (2546). **มหัศจรรย์วัยใส**. กรุงเทพฯ :
สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต.
- สนอง อินละคร. (2544). **เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- ส่วนอนามัยเด็กวัยเรียนและเยาวชน สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2545).
คู่มือการสอนเพศศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 –มัธยมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ :
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สัญญา เรืองถาวรกุล. (2539). **สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาคตามหลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร**.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สาโรจน์ เพชรธณี. (2545). **การพัฒนาหลักสูตรชีวิตครอบครัวเพศศึกษาคตามแนวคิดใหม่ สำหรับ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ :
วิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา. **แบบสำรวจ
การดำเนินการแก้ไขปัญหาเด็กออกกลางคัน (เอกสาร)**. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาบุรีรัมย์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับกรมควบคุมโรค
กระทรวงสาธารณสุข (2549). **แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา ช่วงชั้นที่ 3**.
กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : พรินทวานกราฟฟิค จำกัด.
- “สำรวจแนวรบสถานการณ์เรื่องเพศของวัยรุ่นไทยจากงานวิจัย,” (2550). (ออนไลน์). แหล่งที่มา
<http://www.manager.co.th/qo/viewNews.aspx?NewsID=9470000077331>.
- สิริวรรณ ปุณฺณศิริ. (2544). **การประยุกต์ทักษะชีวิตและกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการสอน
เพศศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร. (2543). **เพศศึกษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- สุริยเดส ทรีปาตี. (2550,กุมภาพันธ์). รักหรือเซ็กเด็กไทยพร้อมรับมือ. **จดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับสร้างสุข.** (65) : 10
- สุวรรณา เรื่องกายจนเศรษฐี และสมร อริยานุชิตกุล. (2550, 4, มีนาคม). เพศศึกษาเรื่องต้องห้าม **ต้องรู้. เคนิวิวส์.** หน้า 6.
- สุวิมล พัฒนาศิษย์ และคนอื่นๆ. (2548). การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อ **เอชไอวี**ของกลุ่มนักเรียน จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2548. **บุรีรัมย์ : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์**
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ : ศรุสภาลาดพร้าว
- อมรวิชัย นาคทรรพ. (2548, 12, มกราคม). **นิทัศนะสภาพการณ์ของเด็กไทยในรอบปี 2547-2548.** คมชัดลึก. หน้า 26.
- . (2547, 28, ตุลาคม). **ความท้าทายของการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในระบบการศึกษาไทย.** คมชัดลึก. หน้า 12
- อรอุษา จันทรวีรุจ. (2544). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยเชิงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Berry, M.E. (1975) : 4118 - A. Buddy Family. **Dissertation Abstract s International.** 1975 : 65-67.
- Olsen, J.A. (1994). **Teenage Pregnancy Prevention Program Pregnancy Prevention Sex Education** (Doctor's Thesis, Brigham Young University). **Dissertation Abstract International.** 4271.
- Parcel, G.S. & Luttman,D. (1981) : 278 - 281. Evaluation Search for Sex Education : Evaluation Search for Sex Education Applied to Program Planning. **The Journal of School Health.** 278 – 281.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๓๒๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปลื้มพัฒนา

ด้วยนางสาวช่วงมณี จงเพียร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่องปัญหา และแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภาณุมาศ เป็นประธานคณะกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้า ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหา ประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้นางสาวช่วงมณี จงเพียร ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับ กลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง
คณะบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คห ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๓๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณนิภา สุทธิพันธ์

ด้วยนางสาวช่วงมณี จงเพียร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ เป็นประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๑ ๖๖

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง
คณะบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๓๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณภัทรี เถาคิเจริญ

ด้วยนางสาวช่วงมณี จงเพียร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ เป็นประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๑ ๖๖

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ ละอองทอง
คณะบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๓๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสุเทพ ราชประโคน

ด้วยนางสาวช่วงมณี จงเพียร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ เป็นประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๑ ๖๖

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง
คณะบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน
ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน
ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้สอบถามถึงสภาพปัญหาการดำเนินงาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ แบบสอบถามมี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้

2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในโรงเรียน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ตลอดจนปรับเนื้อหาสาระและวิธีสอนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

3. คำตอบที่ท่านตอบ ไม่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านแต่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนในอนาคต

4. ขอได้โปรดตอบแบบสอบถามฉบับนี้ทุกข้อ โดยเลือกตอบเพียงระดับเดียวในแต่ละข้อ และตรงกับสภาพความเป็นจริงเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์

นางสาวช่วงมณี จงเพียร

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา รุ่น 7

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 : แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงหรือตรงกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. สถานภาพ

- ผู้บริหารสถานศึกษา
- ครูผู้สอน
- นักเรียน
- ผู้ปกครอง

2. เพศ

- ชาย
- หญิง

3. วุฒิการศึกษา

- ประถมศึกษา
- มัธยมศึกษา
- อนุปริญญา
- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

4. ท่านมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียนอย่างไร

- เห็นด้วย
- ไม่เห็นด้วย

5. ภาระงานของท่านมีอย่างไรบ้าง

- มีภาระงานอย่างเดียว
- มีภาระงานอื่นๆ บ้างเล็กน้อย 1-3 งาน
- มีภาระงานอื่นๆ มากกว่า 3 งานขึ้นไป

ตอนที่ 2 : แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานและปัญหาจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน
ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน ด้านขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับ
สภาพการดำเนินงานและปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอโนนดินแดง
จังหวัดบุรีรัมย์ เพียงหมายเลขเดียวเท่านั้น

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

สภาพการดำเนินงาน

ใช่ หมายถึง มีการดำเนินงานด้านเพศศึกษาในโรงเรียน

ไม่ใช่ หมายถึง ไม่มีการดำเนินงานด้านเพศศึกษาในโรงเรียน

ระดับปัญหา / แนวทางการจัดการเรียนรู้ / แนวทางการจัดการเรียนรู้

- 1 หมายถึง มีปัญหา / เห็นด้วยน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีปัญหา / เห็นด้วยน้อย
- 3 หมายถึง มีปัญหา / เห็นด้วยปานกลาง
- 4 หมายถึง มีปัญหา / เห็นด้วยมาก
- 5 หมายถึง มีปัญหา / เห็นด้วยมากที่สุด

ร.ก.	ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของ โรงเรียน	สภาพการ ดำเนินงาน		ระดับปัญหา				
		ใช่	ไม่ใช่	1	2	3	4	5
0	จัดกิจกรรมเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียน	✓					✓	
00	สอดแทรกเนื้อหาเพศศึกษาในกิจกรรมเรียนรู้ กลุ่มสาระต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง		✓					✓

จากข้อ 0 แสดงว่าโรงเรียนของท่านมีการจัดกิจกรรมเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียน และมีปัญหา
เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

จากข้อ 00 แสดงว่าไม่มีการสอดแทรกเนื้อหาเพศศึกษาในกลุ่มสาระต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและ
มีปัญหาร่องสอดแทรกเนื้อหาเพศศึกษาในกลุ่มสาระต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่สุด

ที่	การจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน	สภาพการดำเนินงาน		ระดับปัญหา				
		ใช่	ไม่ใช่	1	2	3	4	5
1	1. ด้านหลักสูตรการเรียนรู้							
	จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียน							
	2 สอดแทรกเนื้อหาเพศศึกษาในกิจกรรมเรียนรู้กลุ่มสาระต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง							
3	โรงเรียนสนับสนุนให้จัดกิจกรรมเรียนรู้เพศศึกษา							
4.	2. ด้านเนื้อหาการเรียนรู้							
	จัดเนื้อหาเพศศึกษาตามความสนใจของผู้เรียน							
	5 เนื้อหาการเรียนรู้เพศศึกษาในปัจจุบันนี้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครอง							
	6 เนื้อหาเพศศึกษาสอดแทรก เรื่องความรู้สึกนึกคิด และทักษะการดำเนินชีวิต							
7	3. ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้							
	ครูไม่สอนเนื้อหาบางเรื่องเพราะกลัวว่าจะเป็นภาระชี้โพรงให้กระรอก							
	8 ครูมีวุฒิทางการศึกษาไม่ตรงกับวิชาที่สอนเรื่องเพศศึกษา							
	9 ครูมีการเตรียมการก่อนสอนเพศศึกษา							
10	โรงเรียนจัดอบรมครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน							
11	4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
	กิจกรรมเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนส่วนใหญ่เน้นการบรรยายเป็นหลัก							
12	กิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้							

ที่	การจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน	สภาพการดำเนินงาน		ระดับปัญหา				
		ใช่	ไม่ใช่	1	2	3	4	5
13	กิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน							
14	4. ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ควรนำผู้เรียนไปแหล่งเรียนรู้เพศศึกษานอก ห้องเรียน เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล ฯลฯ							
15	บรรยากาศการเรียนรู้เพศศึกษาสงบเป็นส่วนตัว เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
16	สื่อที่นำมาใช้สอน เพศศึกษากระตุ้นความ สนใจของผู้เรียน							
17	สื่อที่มีลักษณะช่วยทวงเพศทาง่ายมีเกลือนกลาด ในสังคมปัจจุบัน							
18	5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษา สอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน							
19	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษา ควรเน้นทั้งความรู้และทักษะชีวิต							

ตอนที่ 3 : แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน
ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

ที่	แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	1. ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาเป็นวิชาหนึ่ง โดยเฉพาะเพื่อให้ผู้เรียน ได้รับความรู้และประสบการณ์ อย่างสมบูรณ์					
2	ควรจัดบทเรียนเพศศึกษาให้สอดคล้องอยู่ทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ตามหลักสูตร					
3	ควรจัดหลักสูตรเพศศึกษาให้สนองต่อความต้องการ ของเด็กและผู้ปกครองในท้องถิ่น					
4	ควรจัดกิจกรรมเรียนรู้เพศศึกษาทั้งด้านความรู้เจตคติ และด้านทักษะชีวิตให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน					
5	2. ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ การเรียนรู้เพศศึกษาควรมีเนื้อหาประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะชีวิตที่เหมาะสมกับวัย					
6	การเรียนรู้เพศศึกษาควรมีเนื้อหา ด้านสุขภาพ และสุขอนามัยทางเพศ					
7	การเรียนรู้เพศศึกษาควรมีเนื้อหา ด้านสังคมวัฒนธรรม ทางเพศ					
8	การเรียนรู้เพศศึกษาควรมีเนื้อหา ด้านบทบาททางเพศ ของชายและหญิง					
9	3. ด้านครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรฝึกอบรมครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา ก่อนให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน					
10	ผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาควรมีบุคลิกภาพดี เพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น					

ที่	แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
11	ผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา ควรทำความคุ้นเคยกับผู้เรียนกันก่อนที่จะเริ่มต้นจัดกิจกรรมเรียนรู้					
12	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาผู้จัดควรอธิบายให้ผู้เรียนฟังเหมือนวิชา อื่น ๆ					
13	ผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาควรระมัดระวังการใช้คำพูดหรือคำศัพท์มากกว่าการจัดกิจกรรมในบทเรียนอื่น					
14	หากพบว่าผู้เรียนมีปัญหาทางเพศควรให้คำแนะนำเป็นรายบุคคลมากกว่าการแนะนำในชั้นเรียน					
15	ครูแนะแนวควรมีบทบาทสำคัญในการให้คำปรึกษาปัญหาเพศศึกษาแก่นักเรียน					
16	4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรให้ความรู้เพศศึกษาแก่เด็ก ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย					
17	ควรใช้สื่อ และวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพศศึกษาอย่างครบถ้วนถูกต้องตามหลักวิชา					
18	ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด					
19	ควรจัดหาแหล่งเรียนรู้ หรือวิทยากรเฉพาะทาง เพื่อให้การเรียนเพศศึกษาเป็นไปอย่างครบถ้วน					
20	ควรใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อทำให้การเรียนรู้เพศศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น					
21	5. ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ควรใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น วีซีดี อินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์ ฯลฯ ที่ผ่านการคัดสรรมาแล้ว					
22	ควรนำนักเรียนไปทัศนศึกษาผลของจากความประมาทเรื่องเพศนอกสถานที่ เช่น วัดพระบาทน้ำพุ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากสถานการณ์จริง					

ที่	แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
23	ควรมำกรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่างมาเป็นการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทเรียนจากความประมาทเรื่องเพศ					
6. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้						
24	ควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษาให้ตรงกับ การปฏิบัติในชีวิตจริงตามบริบทของสังคม					
25	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษา ควรใช้ การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนระหว่างเรียนร่วมด้วย					
26	ควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพศศึกษาทั้งในด้าน ความรู้ ทักษะ และด้านพฤติกรรมเสมอ					
7. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง						
27	ควรจัดประชุมผู้ปกครอง ชี้แจง ทำความเข้าใจเรื่อง การเรียนรู้เพศศึกษา เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมใน การให้ความรู้ที่บ้านและมีเครือข่ายผู้ปกครองใน โรงเรียน					
28	พ่อ แม่ ผู้ปกครองควรแสดงพฤติกรรมทางเพศ ที่เหมาะสมตามวัฒนธรรมประเพณีที่ค้ำจุนเพื่อให้เป็น ตัวอย่างแก่ผู้เรียน					
8. ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้						
29	ควรจัดตั้งชมรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อเป็นที่ปรึกษาปัญหา เรื่องเพศให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน					
30	ควรจัดกิจกรรมเข้าค่ายธรรมะเพื่อพัฒนาจิต					
31	ควรจัดกิจกรรมเข้าค่ายเรียนรู้เพศศึกษา					
32	แหล่งความรู้ในชุมชน เช่นสถานีนามัย โรงพยาบาล วัด ฯลฯ ควรมีส่วนช่วยสนับสนุนการสอนเพศศึกษา ของโรงเรียน					
33	ควรจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนเพื่อสนับสนุน การเรียนรู้เพศศึกษาภายนอกห้องเรียน					
34	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียนควรดูแลสื่อข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนอย่างเข้มงวด					

**ตอนที่ 4 : ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียน
ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์**

ขอให้ท่านเสนอแนะปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียน
โดยแยกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ปัญหาการจัดการกิจกรรมเรียนรู้เพศศึกษา.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะด้านต่าง ๆ

2.1 ด้านหลักสูตรควรประกอบด้วย.....

.....

.....

2.2 คุณลักษณะของครูผู้จัดการเรียนรู้อ.....

.....

.....

.....

2.3 กระบวนการจัดการกิจกรรมเรียนรู้.....

.....

.....

2.4 สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้.....

.....

.....

2.5 ข้อเสนอแนะอื่น.....

.....

.....

“ขอขอบพระคุณ ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามอย่างครบถ้วน”

การประชุมกลุ่มย่อย “ครู”

ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของโรงเรียน
ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

* * * * *

1. ปัจจุบันจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียนหรือไม่ หากมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระใดบ้าง
2. โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาในชั้นใดบ้าง
3. ท่านมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียนอย่างไร
4. สื่อและนวัตกรรมที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียนมีอะไรบ้าง
5. ท่านมีทัศนคติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียนอย่างไร
6. โรงเรียนควรให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่ผู้เรียนในเรื่องใดบ้าง
7. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการหรือแนวทางในการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของโรงเรียนอย่างไรบ้าง

การประชุมกลุ่มย่อย “ผู้ปกครอง”

ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของโรงเรียน
ในอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

* * * * *

1. ท่านทราบว่าทางโรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาให้กับนักเรียนหรือไม่และทราบได้อย่างไร
2. ท่านเคยติดตามพัฒนาทางเพศของนักเรียนของท่านหรือไม่ หากเคยท่านทำโดยวิธีใด
3. นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเมื่อได้เรียนรู้เรื่องเพศศึกษาหรือไม่
4. ปัจจุบันนี้นักเรียนแสดงพฤติกรรมทางเพศอย่างเปิดเผยท่านคิดอย่างไร
5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการสอนให้นักเรียนมีความรู้เรื่องเพศศึกษา เพราะเหตุใด
6. ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนมีอะไรบ้าง
7. หากนักเรียนเกิดปัญหาพฤติกรรมทางเพศ และท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างไร
8. ท่านมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการหรือแนวทางในการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของโรงเรียนอย่างไรบ้าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก
คุณภาพของเครื่องมือ

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ข้อที่	T-test for equality of means	
	T	Sig (2 - tailed)
A 01	2.568	.023
A 02	3.097	.009
A 03	2.259	.042
A 04	6.070	.000
A 05	3.603	.003
A 06	4.379	.001
A 07	2.245	.042
A 08	2.345	.031
A 9	3.441	.004
A 10	6.081	.000
A 11	4.084	.002
A 12	2.775	.016
A 13	2.379	.033
A 14	3.523	.004
A 15	4.969	.000
A 16	4.202	0.001
A 17	8.000	.000
A 18	6.450	.000
A 19	4.523	.001
B 01	3.578	.006
B 02	2.905	.013
B 03	3.007	.010
B 04	4.330	.001
B 05	2.432	.032
B 06	2.220	.050

ข้อที่	T-test for equality of mean	
	T	Sig (2 - tailed)
B 07	4.260	.001
B 08	2.641	.022
B 09	4.825	.002
B 10	3.417	.009
B 11	5.563	.000
B 12	5.422	.000
B 13	2.432	.030
B 14	15.000	.000
B 15	5.543	.000
B 16	4.593	.001
B 17	7.00	.000
B 18	5.543	.000
B 19	5.543	.000
B 20	2.524	.039
B 21	2.213	.000
B 22	3.889	.002
B 23	2.323	.045
B 24	3.179	.008
B 25	4.334	.001
B 26	3.693	.003
B 27	2.563	.025
B 28	2.335	.038
B 29	3.133	.012
B 30	2.976	.012
B 31	3.795	.003
B 32	4.201	.001
B 33	4.416	.001

ข้อที่	T-test for equality of mean	
	T	Sig (2 - tailed)
B 34	3.267	.007

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

178360

121

๐๓
๑/๒.๑๕๖
๒๒๕๙๕
๒๕๖๓**ประวัติย่อของผู้วิจัย**

ชื่อ นางสาวช่วงมณี จงเทียร

วัน เดือน ปีเกิด 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2510

สถานที่เกิด 30/1 หมู่ที่ 1 ตำบลตุมใหญ่ อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ 31900

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 199 หมู่ 8 ตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ 31260
โทรศัพท์ 044606270 0879579532 0850250220

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ้านหนองกกตะแบงสามัคคี ตำบลส้มป่อย อำเภอโนนดินแดง
จังหวัดบุรีรัมย์ 31260

ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2520 ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองบัวไทย
พ.ศ. 2522 ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านตุม
พ.ศ. 2524 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคูเมืองวิทยาคม
พ.ศ. 2527 วิชาชีพ (ป.ว.ช.) แผนกผ้าและเครื่องแต่งกาย วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์
พ.ศ. 2529 วิชาชีพชั้นสูง (ป.ว.ส.) แผนกผ้าและเครื่องแต่งกาย
วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา
พ.ศ. 2530 ประ โยครุมัธยม (ป.ม.) ประ โยครุมัธยม
วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
พ.ศ. 2533 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
พ.ศ. 2551 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์